משנה · ראשונים · ברטנורא · סדר קדשים

ברטנורא על משנה מנחות

רבנו עובדיה מברטנורא [הרע"ב]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ברטנורא על משנה מנחות

רבנו עובדיה מברטנורא [הרע"ב]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ברטנורא-על-משנה-מנחות/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
משנה א 5
משנה ב 5
משנה ג 6
משנה ד 7
פרק ב 8
משנה א 8
משנה ב 9
משנה ג 9
משנה ד 10
משנה ה 10
פרק ג 10
משנה א 10
משנה ב 11
משנה ג 12
משנה ד 12
משנה ה 13
משנה ו 13
משנה ז 14
פרק ד 14
משנה א 14
משנה ב 15
משנה ג 15
משנה ד 16
משנה ה 17
פרק ה 18
משנה א 18
משנה ב 18
משנה ג 18
משנה ד 19
משנה ה 19
משנה ו 19
משנה ז 20
משנה ח 20
משנה ט 21
פרק ו 21
משנה א 21
משנה ב 22
משנה ג 22
משנה ד 23
משנה ה 23
משנה ו 23
משנה ז 24
פרק ז 24
משנה א 24
משנה ב 25
משנה ג 25
משנה ד 26
משנה ה 27
משנה ו 27
פרק ח 28
משנה א 28
משנה ב 28
משנה ג 29
משנה ד 29
משנה ה 30
משנה ו 30
משנה ז 30
פרק ט 31
משנה א 31
משנה ב 32
משנה ג 32

משנה ד 33
משנה ה 33
משנה ו 34
משנה ז 34
משנה ח 35
משנה ט 35
פרק י 35
משנה א 35
משנה ב 36
משנה ג 36
משנה ד 37
משנה ה 37
משנה ו 38
משנה ז 38
משנה ח 39
משנה ט 40
פרק יא 40
משנה א 40
משנה ב 41
משנה ג 41
משנה ד 41
משנה ה 41
משנה ו 42
משנה ז 43
משנה ח 43
משנה ט 44
פרק יב 44
משנה א 44
משנה ב 45
משנה ג 45
משנה ד 45
משנה ה 46
פרק יג 47
משנה א 47
משנה ב 47
משנה ג 47
משנה ד 48
משנה ה 48
משנה ו 48
משנה ז 49
משנה ח 49
משנה ט 49
משנה י 50

פרק א

משנה א

כָּל הַמְּנָחוֹת שֶׁנִּקְמְצוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן. כְּגוֹן שֶׁהִתְנַדֵּב מִנְחַת מַרְחֶשֶׁת וֶהֱבִיאָהּ, וּקְמָצָהּ הַכֹּהֵן לְשֵׁם מַחֲבַת:

כְּשֵׁרוֹת. וּמַקְטִיר הַקֹּמֶץ וּשְׁיָרֶיהָ נֶאֱכָלִים. שֶׁקְּמִיצַת הַמִּנְחָה בְּמָקוֹם שְׁחִיטַת הַקָּרְבָּן עוֹמֶדֶת, וּכְשֵׁם שֶׁכָּל הַזְּבָחִים שֶׁנִּשְׁחֲטוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן כְּשֵׁרִים כִּדְיֵלְפִינַן מִקְּרָא בְּרֵישׁ מַסֶּכֶת זְבָחִים, הָכִי נַמִּי כָּל הַמְּנָחוֹת שֶׁנִּקְמְצוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן כְּשֵׁרוֹת:

אֲבָל לֹא שֶׁלֹּא עָלוּ לַבְּעָלִים לְשֵׁם חוֹבָה. הֲוָה מָצֵי לְמֵתְנֵי וְלֹא עָלוּ לַבְּעָלִים לְשֵׁם חוֹבָה, וְהָא דְּקָתָנֵי אֶלָּא דְּמַשְׁמַע דְּכָל דִּינָם כִּמְנָחוֹת כְּשֵׁרוֹת אֶלָּא דָּבָר זֶה, לְאַשְׁמְעִינַן דְּאָסוּר לְשַׁנּוֹיֵי בָּהּ שִׁנּוּי אַחֵר, שֶׁאִם עָבַר וּקְמָצָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ אָסוּר לָתֵת הַקֹּמֶץ בִּכְלִי שָׁרֵת שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ:

שֶׁלֹּא עָלוּ לַבְּעָלִים לְשֵׁם חוֹבָתוֹ. וְלֹא יָצָא יְדֵי נִדְרוֹ וְצָרִיךְ לְהָבִיא מִנְחָה אַחֶרֶת לְשֵׁם מַרְחֶשֶׁת:

חוּץ מִמִּנְחַת חוֹטֵא. כְּגוֹן מִנְחָה הַבָּאָה עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו, אִם לֹא תַּשִּׂיג יָדוֹ לִשְׁתֵּי תּוֹרִים:

וּמִנְחַת קְנָאוֹת. שֶׁל סוֹטָה. שֶׁאִם קְמָצָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, כְּגוֹן לְשֵׁם נְדָבָה, אוֹ נָתַן בִּכְלִי שָׁרֵת אֶת הַקֹּמֶץ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, אוֹ הָלַךְ אוֹ הִקְטִיר שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, אוֹ חָשַׁב בְּאַחַת מִן הָעֲבוֹדוֹת הַלָּלוּ הֲרֵינִי עוֹבֵד לִשְׁמָן וְשֶׁלֹּא לִשְׁמָן. אֵלּוּ מִנְחוֹת פְּסוּלוֹת וְאֵין שְׁיָרֶיהָן נֶאֱכָלִים. וְטַעֲמָא הָוֵי מִשּׁוּם דְּמִנְחַת חוֹטֵא חַטָּאת קָרְיֵהּ רַחֲמָנָא. וּבַחַטָּאת כְּתִיב וְשָׁחַט אֹתָהּ לְחַטָּאת, וְלָקַח מִדַּם הַחַטָּאת, שֶׁתְּהֵא שְׁחִיטָה וּלְקִיחָה דְּהַיְנוּ קַבָּלַת הַדָּם לְשֵׁם חַטָּאת. וּמִנְחַת קְנָאוֹת הוֹאִיל וּכְתִיב בָּהּ עָוֹן דִּכְתִיב מִנְחַת זִכָּרוֹן מַזְכֶּרֶת עָוֹן, כַּחַטָּאת שַׁוְיוּהּ רַבָּנָן. וּמִנְחַת הָעֹמֶר, אַף עַל גַּב דְּלָאו מִנְחַת חוֹטֵא הִיא וְלָאו מִנְחַת קְנָאוֹת הִיא, קְמָצָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ פְּסוּלָה מֵהַקְטִיר, וְאֵין שְׁיָרֶיהָ נֶאֱכָלִים, הוֹאִיל וּבָאָה לְהַתִּיר הֶחָדָשׁ וְלֹא הִתִּירָה. וְכָל הַמְּנָחוֹת שֶׁנִּקְמְצוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן כְּשֵׁרוֹת דְּתָנַן בְּמַתְנִיתִין, דַּוְקָא בְּמִנְחוֹת שֶׁאֵין לָהֶם זְמַן קָבוּעַ אֲיֵרֵי, וְלֹא בְּמִנְחַת הָעֹמֶר שֶׁקָּבַע לָהּ זְמַן:

אוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן וְלִשְׁמָן. דְּלֹא תֵּימָא לִשְׁמָן וְשֶׁלֹּא לִשְׁמָן הוּא דִּפְסוּלָה, דִּתְפוֹס לְשׁוֹן אַחֲרוֹן, אֲבָל שֶׁלֹּא לִשְׁמָן וְלִשְׁמָן כְּשֵׁרוֹת, קָא מַשְׁמַע לָן:

משנה ב

זָר וְאוֹנֵן וּטְבוּל יוֹם כּוּ'. כֻּלְּהוּ מְפֹרָשִׁים בְּפֶרֶק ב' דִּזְבָחִים. וּמוֹכְחִינַן לְהוּ מִקְּרָאֵי דַּעֲבוֹדָתָן פְּסוּלָה:

עָרֵל. כֹּהֵן שֶׁמֵּתוּ אֶחָיו מֵחֲמַת מִילָה:

יוֹשֵׁב. דְּבָעִינַן לַעֲמֹד לְשָׁרֵת:
עַל גַּבֵּי כֵּלִים כו'. דְּבָעִינַן שֶׁלֹּא יִהְיֶה דָּבָר חוֹצֵץ בֵּינוֹ וּבֵין הָרִצְפָּה:
בֶּן בְּתֵירָא אוֹמֵר יַחֲזִיר. הַקֹּמֶץ לְתוֹךְ הַמְּנָחָה:
וְיַחֲזֹר וְיִקְמֹץ בַּיָּמִין. וְהוּא הַדִּין לְכָל הָנָךְ פְּסוּלִים דַּחֲשִׁיב בְּמַתְנִיתִין סְבִירָא לֵיהּ לְבֶן בְּתֵירָא שֶׁאִם עָבַר אֶחָד מֵהֶן וְקָמַץ יַחֲזִיר הַקֹּמֶץ לִמְקוֹמוֹ וְיַחֲזֹר כֹּהֵן כָּשֵׁר וְיִקְמֹץ. וְאֵין הֲלָכָה כְּבֶן בְּתֵירָא:
עָלָה בְיָדוֹ צְרוֹר. נִמְצָא קֹמֶץ חָסֵר מְקוֹם הַצְּרוֹר אוֹ גַּרְגִּיר מֶלַח אוֹ קֹרֶט שֶׁל לְבוֹנָה. דְּקֹדֶם קְמִיצָה בּוֹרֵר כָּל הַלְּבוֹנָה לְצַד אֶחָד וְקוֹמֵץ וְאַחַר כָּךְ מְלַקֵּט אוֹתָם וְנוֹתְנָהּ עִם הַקֹּמֶץ וְשׁוֹרֵף הַכֹּל. וְאִם נִזְדַּמֵּן בְּתוֹךְ הַקֹּמֶץ גַּרְגִּיר מֶלַח אוֹ קֹרֶט שֶׁל לְבוֹנָה הֲרֵי הַקֹּמֶץ חָסֵר כְּדֵי מְקוֹם הַקֹּרֶט:
מְבֹרָץ. מָלֵא וְגָדוּשׁ:
שֶׁקְּמָצוֹ בְּרֹאשֵׁי אֶצְבְּעוֹתָיו. שֶׁלֹּא פְּשָׁטָן עַל כָּל פִּס יָדוֹ:
פּוֹשֵׁט אֶת אֶצְבְּעוֹתָיו עַל פִּס יָדוֹ. מַכְנִיס צִדֵּי אֶצְבְּעוֹתָיו בַּקֶּמַח וּמַכְנִיס הַקֶּמַח לְתוֹךְ יָדוֹ וּמוֹחֵק בְּאֶצְבַּע קְטַנָּה שֶׁלֹּא יֵצֵא הַקֶּמַח חוּץ לַקְּמִיצָה וּמוֹחֵק בַּגּוּדָל שֶׁלֹּא יֵצֵא הַקֶּמַח חוּץ לְאֶצְבַּע. וְזֶה הָיָה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת בְּמִנְחַת מַחֲבַת וּמַרְחֶשֶׁת דְּמַעֲשֵׂיהֶן אֲפוּיִין וּלְאַחַר אֲפִיָּתָן פּוֹתְתָן וְקוֹמֵץ, וְאִי אֶפְשָׁר לְפָתְתָן דַּקּוֹת כָּל כָּךְ שֶׁלֹּא יִהְיוּ יוֹצְאוֹת חוּץ לַקֹּמֶץ, הִלְכָּךְ מוֹחֵק בַּגּוּדָל מִלְמַעְלָה וּבְאֶצְבַּע קְטַנָּה מִלְמַטָּה. וְזוֹ הָיְתָה מַעֲבוּדוֹת קָשׁוֹת שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ, דִּבְקִשְׁיָ גָּדוֹל יָכוֹל לְהַשְׁוֹת שֶׁלֹּא יְהֵא לֹא חָסֵר וְלֹא יָתֵר. וְרַמְבַּ"ם כָּתַב, שֶׁנִּדְחוּ דִּבְרֵי הָאוֹמֵר שֶׁזּוֹ עֲבוֹדָה קָשָׁה שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ, וְהוּא מְפֹרָשׁ וְקוֹמֵץ כִּדְקָמְצֵי אֵינָשֵׁי הָאָמוּר בַּגְּמָרָא [דף י"א], דְּהַיְנוּ שֶׁמְּמַלֵּא כַּפּוֹ מִמֶּנּוּ כְּדֶרֶךְ שֶׁבְּנֵי אָדָם מְמַלְּאִים יְדֵיהֶם מִמַּה שֶּׁלּוֹקְחִים בְּיָדָם. וַאֲנִי אוֹמֵר שֶׁאֵין פֵּרוּשׁ כִּדְקָמְצֵי אֵינָשֵׁי אֶלָּא שֶׁמַּכְנִיס צִדֵּי אֶצְבְּעוֹתָיו בַּקֶּמַח וּמַכְנִיס הַקֶּמַח בְּצִדֵּי אֶצְבְּעוֹתָיו לְתוֹךְ יָדוֹ, אֲבָל אֵינוֹ נוֹטֵל קֶמַח אֶלָּא מְלֹא שְׁלֹשׁ אֶצְבְּעוֹתָיו עַל פִּס יָדוֹ וְלֹא יוֹתֵר, וּכְדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה מְבֹרָץ וּמְבַצְבֵּץ וְיוֹצֵא, מוֹחֵק מִלְמַטָּה בְּאֶצְבַּע קְטַנָּה וּמִלְמַעְלָה בַּגּוּדָל. וְלֹא נִדְחוּ כְּלָל דִּבְרֵי הָאוֹמֵר שֶׁזּוֹ עֲבוֹדָה קָשָׁה מֵעֲבוֹדוֹת קָשׁוֹת שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ, וְשִׁיטַת הַגְּמָרָא כִּדְבָרַי. וְכֵן פֵּרְשׁוּהָ כָּל רַבּוֹתַי:

משנה ג

רַבָּה שַׁמְנָהּ. שֶׁשִּׁעוּר הַשֶּׁמֶן לג לְכָל עִשָּׂרוֹן. וְאִם רִבָּה, שֶׁנָּתַן שְׁנֵי לֻגִּין אוֹ יוֹתֵר לְעִשָּׂרוֹן דַּחֲזוּ לִשְׁתֵּי מְנָחוֹת, פָּסוּל:
חִסַּר שַׁמְנָהּ. פָּחוֹת מִלג שֶׁמֶן לְעִשָּׂרוֹן סֹלֶת:

חִסַּר לְבוֹנָתָהּ. שֶׁלֹּא נָתַן בָּהּ אֶלָּא קֹרֶט אֶחָד שֶׁל לְבוֹנָה. אֲבָל אִם יֵשׁ בָּהּ שְׁנֵי קֳרָטִין כְּשֵׁרָה, דִּכְתִיב (ויקרא ו) אֵת כָּל הַלְּבֹנָה אֲשֶׁר עַל הַמִּנְחָה, כָּל, מַשְׁמַע אֲפִלּוּ קֹרֶט אֶחָד, דְּכֹל מַשְׁמַע כָּל דְּהוּא כְּדִכְתִיב (מלכים ב ד) אֵין לְשִׁפְחָתְךָ כֹּל בַּבַּיִת. אֵת, לְרַבּוֹת עוֹד קֹרֶט אֶחָד, הֲרֵי שְׁנַיִם. וְאִלּוּ רִבָּה לְבוֹנָתָהּ לֹא קָתָנֵי, דִּלְמָא פָּסַל אֶלָּא כְּשֶׁרִבָּה יוֹתֵר עַל שְׁנֵי קֳמָצִים דְּאָז רִבָּה יוֹתֵר מִדַּאי:

לֶאֱכֹל שְׁיָרֶיהָ בַּחוּץ. חוּץ לָעֲזָרָה:

אוֹ לְהַקְטִיר קֶמְצָהּ בַּחוּץ. דְּמַחֲשָׁבָה פּוֹסֶלֶת בֵּין שֶׁחָשַׁב עַל אֲכִילַת אָדָם בֵּין שֶׁחָשַׁב עַל אֲכִילַת מִזְבֵּחַ, דִּכְתִיב (ויקרא ז) וְאִם הֵאָכֹל יֵאָכֵל, בִּשְׁתֵּי אֲכִילוֹת הַכָּתוּב מְדַבֵּר, אַחַת לַאֲכִילַת אָדָם וְאַחַת לַאֲכִילַת מִזְבֵּחַ, וְהַהוּא קְרָא בְּמַחֲשָׁבָה מַיְרֵי דִּכְתִיב (שם) הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יֵחָשֵׁב, בִּשְׁעַת הַקְרָבָה הוּא נִפְגָּל וְאֵינוֹ נִפְגָּל בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, אַלְמָא בְּמַחֲשָׁבָה מַיְרֵי שֶׁחָשַׁב עָלָיו לְאָכְלוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי:

פְּסוּלָה. דְּמַחֲשֶׁבֶת חוּץ לִמְקוֹמוֹ פּוֹסֶלֶת בְּקֶמִיצַת הַמִּנְחָה כְּמוֹ שֶׁפּוֹסֶלֶת בִּשְׁחִיטַת הַזֶּבַח. וּמַה שֶּׁפּוֹסֵל בְּזֶבַח בִּשְׁחִיטָה בְּקַבָּלַת הַדָּם בַּהוֹלָכָה בִּזְרִיקַת הַדָּם, פּוֹסֵל הַמִּנְחָה בְּקֶמִיצָה בְּנִתִּינָה בִּכְלִי שָׁרֵת בַּהוֹלָכָה בְּהַקְטָרַת הַקֹּמֶץ וּלְבוֹנָה, אַרְבָּעָה כְּנֶגֶד אַרְבָּעָה. וְהַקֹּמֶץ וְהַלְּבוֹנָה עַצְמָן חֲשׁוּבִים גַּבֵּי מִנְחָה כְּמוֹ הַדָּם וְהָאֵמוּרִים אֵצֶל הַזֶּבַח. וּשְׁיָרֵי מִנְחָה הַנֶּאֱכָלִים, כִּבְשַׂר הַזֶּבַח הַנֶּאֱכָל. וּבְפֶרֶק ב' דִּזְבָחִים מְפֹרָשִׁים כָּל הֲנֵי פְּסוּלֵי וְהָתָם יְלִפִינַן לְהוּ כֻּלְּהוּ מִקְּרָאֵי:

לֶאֱכֹל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱכֹל. כְּגוֹן שִׁירַיִם:

דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְהַקְטִיר. כְּגוֹן הַקֹּמֶץ. אֲבָל אִם חָשַׁב לֶאֱכֹל הַקֹּמֶץ אוֹ לְהַקְטִיר הַשִּׁירַיִם חוּץ לִזְמַנּוֹ, לֹא פְּסַל, דִּבְטֵלָה דַּעְתּוֹ אֵצֶל כָּל אָדָם:

וּבִלְבַד שֶׁיִּקָּרֵב הַמַּתִּיר. הַקֹּמֶץ: **כְּהִלְכָתוֹ**. כְּאִלּוּ הָיָה כָּשֵׁר, שֶׁלֹּא יְהֵא שָׁם שׁוּם פְּסוּל אֶלָּא הַפְּגוּל בִּלְבַד. אֲבָל אִם יֵשׁ בּוֹ פְּסוּל אַחֵר אֵינוֹ חָשׁוּב יוֹתֵר פְּגוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת:

קָמַץ בִּשְׁתִיקָה. שֶׁלֹּא חָשַׁב שׁוּם מַחֲשָׁבַת פְּסוּל בִּשְׁעַת קְמִיצָה:

וְנָתַן בַּכְּלִי וְהִלֵּךְ וְהִקְטִיר חוּץ לִזְמַנּוֹ. כְּלוֹמַר, שֶׁבִּשְׁלֹשֶׁת עֲבוֹדוֹת הַלָּלוּ חָשַׁב עַל הַשִּׁירַיִם לֶאֱכֹלָן חוּץ לִזְמַנּוֹ:

משנה ד

קָמַץ חוּץ לִמְקוֹמוֹ. חָשַׁב בִּשְׁעַת קְמִיצָה לֶאֱכֹל הַשִּׁירַיִם חוּץ לָעֲזָרָה:

נָתַן בַּכְּלִי הִלֵּךְ וְהִקְטִיר חוּץ לִזְמַנּוֹ. וּבְאַחַת מִשְּׁלֹשֶׁת עֲבוֹדוֹת הַלָּלוּ חָשַׁב עַל הַשִּׁירַיִם לֶאֱכֹלָן חוּץ לִזְמַנּוֹ:

מִנְחַת חוֹטֵא וּקְנָאוֹת. יֵשׁ בָּהֶן עוֹד פְּסוּל אַחֵר הַמּוֹצִיאָן מִידֵי פִּגּוּל, כְּגוֹן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, דְּאָמְרִינַן בְּרֵישׁ פִּרְקִין דִּפְסוּלוֹת אִם קָמְצָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, וּשְׁלֹשֶׁת שְׁאָר הָעֲבוֹדוֹת חָשַׁב עֲלֵיהֶן חוּץ לִזְמַנָּן, אוֹ אֲפִלּוּ הָרִאשׁוֹנָה חוּץ לִזְמַנָּהּ וְהַשְּׁאָר שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, הוֹצִיאוֹ מִידֵי פִּגּוּל:

אוֹ שֶׁקָּמַץ אוֹ נָתַן בַּכְּלִי אוֹ הוֹלִיךְ אוֹ הִקְטִיר שֶׁלֹּא לִשְׁמָן. כְּלוֹמַר אֵי זוֹ מֵאֵלּוּ שֶׁעָשָׂה שֶׁלֹּא לִשְׁמָן וְהַשְּׁאָר עַל מְנָת לֶאֱכֹל לַשִּׁירִים חוּץ לִזְמַנּוֹ לֹא קָרֵב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ וְאֵין בַּשִּׁירִים כָּרֵת:

כַּזַּיִת בַּחוּץ כַּזַּיִת לְמָחָר. חָשַׁב בְּאַחַת מִן הָעֲבוֹדוֹת שְׁתֵּי מַחֲשָׁבוֹת חוּץ לִזְמַנּוֹ וְחוּץ לִמְקוֹמוֹ. וְעַד הַשְּׁתָּא אֲיִרְינַן בִּשְׁתֵּי עֲבוֹדוֹת שֶׁחָשַׁב בְּאַחַת חוּץ לִזְמַנּוֹ וּבְאַחֶרֶת חוּץ לִמְקוֹמוֹ, וְעַכְשָׁיו מַיְירֵי שֶׁחָשַׁב בִּשְׁתֵּיהֶן בַּעֲבוֹדָה אַחַת. וּלְרַבִּי יְהוּדָה אִצְטְרִיךְ, דְּלֹא תֵּימָא בִּשְׁתֵּי עֲבוֹדוֹת הוּא דְּפָלֵיג רַבִּי יְהוּדָה דְּבָתַר קַמַּיְתָא אָזְלִינַן, אֲבָל בְּחַדָּא עֲבוֹדָה מוֹדֶה, קָמַשְׁמַע לָן:

כַּזַּיִת לְמָחָר וְכַזַּיִת בַּחוּץ. אַף עַל פִּי שֶׁחָשַׁב תְּחִלָּה לְחוּץ לִזְמַנּוֹ הוֹצִיאָתוּ שְׁנִיָּה מִידֵי כָּרֵת:

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה זֶה הַכְּלָל כּוּ'. רַבִּי יְהוּדָה פָּלֵיג אַתַּנָּא קַמָּא בֵּין בַּעֲבוֹדָה אַחַת בֵּין בִּשְׁתֵּי עֲבוֹדוֹת. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

פרק ב

משנה א

הַקּוֹמֵץ אֶת הַמִּנְחָה. מוֹדֶה רַבִּי יוֹסֵי שֶׁהוּא פִּגּוּל. מִשּׁוּם דְּבָעֵי לְמַתְנֵי סֵיפָא לְהַקְטִיר לִבּוֹנָתָהּ לְמָחָר רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת, מַהוּ דְּתֵימָא טַעֲמָא דְּרַבִּי יוֹסֵי מִשּׁוּם דְּסָבַר אֵין מְפַגְּלִין בַּחֲצִי מַתִּיר, כְּלוֹמַר שֶׁאִם חָשַׁב לַעֲבֹד לְמָחָר עֲבוֹדַת חֲצִי מַתִּיר לֹא פִּגֵּל, וְהַהִיא לְבוֹנָה חֲצִי מַתִּיר הוּא, דְּבֵין הַקְטָרַת קֹמֶץ וּלְבוֹנָה מַתִּירִים הַשִּׁירִים, וַאֲפִלּוּ רֵישָׁא כִּי חָשַׁב בְּהַקְטָרַת קֹמֶץ עֲבוֹדַת חֲצִי מַתִּיר הִיא וּפָלֵיג רַבִּי יוֹסֵי, קָא מַשְׁמַע לָן דְּבָהָא מוֹדֶה. דְּסָבַר לָאו מִשּׁוּם הָכִי הוּא, אֶלָּא מִשּׁוּם דְּאֵין מַתִּיר מְפַגֵּל אֶת הַמַּתִּיר:

מַה שָּׁנָה זוֹ מִן הַזָּבַח. שֶׁהַשּׁוֹחֵט עַל מְנָת לְהַקְטִיר אֲמוּרִים לְמָחָר פִּגּוּל:

אֵינָהּ מִן הַמִּנְחָה. אֵינָהּ מִמִּין הַמִּנְחָה כְּמוֹ הַקֹּמֶץ, וְאַף עַל פִּי שֶׁהוּא מִמַּתִּירֵי הַמִּנְחָה. דְּקָסָבַר רַבִּי יוֹסֵי שֶׁאֵין מַתִּיר מְפַגֵּל אֶת הַמַּתִּיר, שֶׁאֵין עֲבוֹדַת מַתִּיר זֶה שֶׁהוּא קוֹמֵץ מוֹעֶלֶת לְפַגֵּל מַתִּיר הָאַחֵר שֶׁהִיא הַלְּבוֹנָה בַּמַּחֲשָׁבָה שֶׁהוּא מְחַשֵּׁב עַל הַלְּבוֹנָה בַּעֲבוֹדַת הַקּוֹמֵץ. וְרַבָּנָן אָמְרֵי לֵיהּ, כִּי אָמְרִינַן דְּאֵין מַתִּיר מְפַגֵּל אֶת הַמַּתִּיר, הֵיכָא דְּלֹא אִקְבַּע בְּחַד מָנָא, כְּגוֹן שְׁנֵי כְּבָשֵׁי עֲצֶרֶת דְּשָׁנְיֵהֶם מַתִּירִים אֶת הַלֶּחֶם, וְאִם שָׁחַט אֶחָד מֵהֶם עַל מְנָת לֶאֱכֹל אֶת חֲבֵרוֹ לְמָחָר שְׁנֵיהֶם כְּשֵׁרִים. אֲבָל הֵיכָא דְּאִקְבְּעוּ בְּחַד מָנָא, כְּגוֹן קֹמֶץ וּלְבוֹנָה שֶׁשְּׁנֵיהֶם בִּכְלִי אֶחָד, מוֹעֶלֶת מַחֲשֶׁבֶת מַתִּיר זֶה לְפַגֵּל מַתִּיר אַחֵר. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

משנה ב

שְׁחַט שְׁנֵי כְבָשִׂים. שֶׁל עֲצֶרֶת, דִּכְתִיב בֵּהּ (ויקרא כג) שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה לְזֶבַח שְׁלָמִים, וְאוֹתָן כְּבָשִׂים מַתִּירִין וּמְקַדְּשִׁין לִשְׁתֵּי הַלְּחֶם, שֶׁאֵין הַלֶּחֶם קָדוֹשׁ אֶלָּא בִּשְׁחִיטַת שְׁנֵי כְבָשִׂים, הוֹאִיל וְהֶזְקְקוּ עִמּוֹ בִּתְנוּפָה. וּשְׁאָר כְּבָשִׂים שֶׁל עֲצֶרֶת, דְּמוּסְפִים נִינְהוּ:

לֶאֱכֹל אַחַת מִן הַחַלּוֹת לְמָחָר. וּזְמַן אֲכִילַת הַחַלּוֹת אֵינוֹ אֶלָּא לְיוֹם וְלַיְלָה, כְּדִין מִנְחָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם:

הִקְטִיר שְׁנֵי בְזִיכִין. לִשְׁתֵּי מַעֲרֻכוֹת שֶׁל לֶחֶם הַפָּנִים כְּדִכְתִיב (ויקרא כד) וְשַׂמְתָּ אוֹתָם שְׁתַּיִם מַעֲרֻכוֹת, הָיְתָה עַל כָּל מַעֲרֶכֶת כַּף אַחַת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ לְבוֹנָה כְּדִכְתִיב (שם) וְנָתַתָּ עַל הַמַּעֲרֶכֶת לְבֹנָה זַכָּה. וּשְׁתֵּי הַכַּפּוֹת הַלָּלוּ שֶׁבָּהֶם נְתוּנָה הַלְּבוֹנָה נִקְרָאִים שְׁנֵי בְזִיכִים. וְהַלְּבוֹנָה נִקְטֶרֶת כְּדִכְתִיב (שם) וְהָיְתָה לַלֶּחֶם לְאַזְכָּרָה. וְהַלֶּחֶם נֶאֱכָל, וּזְמַן אֲכִילָתוֹ כָּל אוֹתוֹ שַׁבָּת שֶׁמְּסִירִים אוֹתוֹ מִן הַשֻּׁלְחָן בִּלְבַד. וְאִם בִּשְׁעָה שֶׁהִקְטִיר שְׁנֵי בְזִיכִים שֶׁל לְבוֹנָה חָשַׁב עַל אַחַת מִן הַמַּעֲרֻכוֹת שֶׁל לֶחֶם לְאָכְלוֹ לְמָחָר, כְּלוֹמַר שֶׁלֹּא בִּזְמַנּוֹ:

אוֹתָהּ חַלָּה. שֶׁל שְׁתֵּי הַלֶּחֶם שֶׁל עֲצֶרֶת:

וְאוֹתוֹ הַסֵּדֶר. שֶׁל לֶחֶם הַפָּנִים:

זֶה וְזֶה פִּגּוּל. שֶׁכֵּלָן נֶחְשָׁבִים גּוּף אֶחָד:

נִטְמֵאת אַחַת מִן הַחַלּוֹת. דַּוְקָא כְּשֶׁנִּטְמֵאת אַחַת מִשְּׁתֵּי הַלֶּחֶם קֹדֶם זְרִיקַת דַּם הַכְּבָשִׂים, אוֹ אֶחָד מִן הַסְּדָרִים קֹדֶם הַקְטָרַת הַבְּזִיכִים, הוּא דְּאִיפְּלִיגוּ רַבִּי יְהוּדָה וְרַבָּנָן. אֲבָל אִם נִטְמָא לְאַחַר זְרִיקַת הַדָּם אוֹ לְאַחַר הַקְטָרַת הַבְּזִיכִים, דִּבְרֵי הַכֹּל הַטָּמֵא בְּטֻמְאָתוֹ וְהַטָּהוֹר יֵאָכֵל:

שֶׁאֵין קָרְבַּן צִבּוּר חָלוּק. בַּגְּמָרָא מַסִּיק דְּלֹא מִקְּרָא וְלֹא מִסְּבָרָא אֲמָרָהּ רַבִּי יְהוּדָה לְמִלְּתֵיהּ, אֶלָּא גְּמָרָא עָרוּךְ בְּיָדוֹ. וְכָךְ הָיָה מְקֻבָּל מֵרַבּוֹתָיו שֶׁאֵין קָרְבַּן צִבּוּר חָלוּק וְאִם נִפְסַל חֶצְיוֹ נִפְסַל כֻּלּוֹ:

משנה ג

הַתּוֹדָה מְפַגֶּלֶת אֶת הַלֶּחֶם. שֶׁהַלֶּחֶם בָּא בִּשְׁבִיל הַתּוֹדָה וְהוּא טָפֵל לָהּ, וְאֵין הַתּוֹדָה טְפֵלָה לַלֶּחֶם. וְכֵן שְׁנֵי כְּבָשִׂים שֶׁל עֲצֶרֶת, שְׁתֵּי הַלֶּחֶם הַבָּאִים עִמָּהֶם הֵם טְפֵלִים לַכְּבָשִׂים וְאֵין הַכְּבָשִׂים טְפֵלִים לַלֶּחֶם, וְהָעִקָּר מְפַגֵּל הַטָּפֵל וְאֵין הַטָּפֵל מְפַגֵּל הָעִקָּר. וְאִי אַשְׁמוֹעִינַן תַּנָּא הַאי דִּינָא בַּתּוֹדָה וְלֹא אַשְׁמוֹעִינַן בַּכְּבָשִׂים שֶׁל עֲצֶרֶת הָוֶה אָמֵינָא הָתָם הוּא דְּכִי מְפַגֵּל לֶחֶם לֹא מְפַגְּלָא תּוֹדָה מִשּׁוּם דְּלֹא הֶזְקְקוּ בִּתְנוּפָה עִם הַחַלּוֹת, אֲבָל כְּבָשִׂים דְּהֶזְקְקוּ בִּתְנוּפָה עִם הַחַלּוֹת דִּכְתִיב (ויקרא כג) וְהֵנִיף הַכֹּהֵן אֹתָם עַל לֶחֶם, אֵימָא כִּי מְפַגֵּל לֶחֶם לְפַגְּלוּ נַמִּי כְּבָשִׂים. וְאִי תָּנָא כְּבָשִׂים, הָוֶה אָמֵינָא הָתָם כִּי מְפַגְּלֵי כְּבָשִׂים מְפַגֵּל לֶחֶם מִשּׁוּם

דְּהֲוָקְקוּ זֶה עִם זֶה בִּתְנוּפָה, אֲבָל תּוֹדָה דְּלֹא הֲוָקְקוּ אֵימָא כִּי מְפַגֵּל בַּתּוֹדָה לֹא מְפַגְּלֵי בַּחַלּוֹת, צְרִיכָא:

משנה ד

הַזָּבַח מְפַגֵּל אֶת הַנְּסָכִים. וְהַשְּׁוֹתֶה מֵהֶן עָנוּשׁ כָּרֵת:

מְשֻׁקָּדְשׁוּ בִכְלִי. לְאַחַר שֶׁשָּׁמוּ אוֹתָם בִּכְלֵי שָׁרֵת, שֶׁהַכְּלִי מְקַדְּשָׁן קְדֻשַּׁת עוֹלָם דְּשׁוּב אֵין לָהֶם פִּדְיוֹן:

דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. דְּרַבִּי מֵאִיר סָבַר שֶׁנְּסָכִים מִתְפַּגְּלִים לְפִי שֶׁהַדָּם שֶׁל הַזֶּבַח הוּא שֶׁמַּכְשִׁיר וּמַתִּיר אוֹתָן לַמִּזְבֵּחַ, וְהוֹאִיל וְיֵשׁ לָהֶן מַתִּיר, מִתְפַּגְּלִים בְּמַחֲשָׁבַת חוּץ לִזְמַנּוֹ. וַחֲכָמִים פְּלִיגֵי עֲלֵיהּ בְּפֶרֶק בֵּית שַׁמַּאי בְּמַסֶּכֶת זְבָחִים (דף מד) וְאָמְרֵי שֶׁהַנְּסָכִים אֵין לָהֶם מַתִּיר, לְפִיכָךְ אֵין מִתְפַּגְּלִין. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר:

משנה ה

פִּגֵּל בַּקֹּמֶץ. בְּהַקְטָרַת הַקֹּמֶץ חָשַׁב עַל הַשִּׁירַיִם לְאָכְלָן שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּן:

עַד שֶׁיְּפַגֵּל בְּכָל הַמַּתִּיר. וְהַקְטָרַת אֶחָד מֵהֶן חֲצִי מַתִּיר הוּא, דְּאִיכָּא נַמִּי הַקְטָרַת חֲבֵרוֹ, שֶׁאֵין שְׁיָרֵי הַמִּנְחָה מֻתָּרִים בַּאֲכִילָה לַכֹּהֲן עַד שֶׁיַּקְטִירוּ הַקֹּמֶץ וְהַלְּבוֹנָה:

בְּמִנְחַת חוֹטֵא וּבְמִנְחַת קְנָאוֹת. שֶׁאֵין בָּהֶן לְבוֹנָה, וְהַקֹּמֶץ לְבַדּוֹ הוּא הַמַּתִּיר:

שְׁחָטוֹ אַחַד מִן הַכְּבָשִׂים. שֶׁל כִּבְשֵׁי עֲצֶרֶת. וְאֵין הַלֶּחֶם מֻתָּר אֶלָּא אַחַר שֶׁיִּשְׁחֲטוּ שְׁנֵיהֶן:

הִקְטִיר אַחַד מִן הַבְּזִיכִין. וַהֲרֵי אֵין מַתִּיר הַלֶּחֶם אֶלָּא הַקְטָרַת שְׁנֵיהֶם:

רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר פִּגּוּל. דְּסָבַר חֲצִי מַתִּיר נַמִּי מְפַגֵּל. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר:

פרק ג

משנה א

הַקּוֹמֵץ אֶת הַמִּנְחָה לָאֱכֹל. חוּץ לִזְמַנּוֹ:

דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לֵאָכֵל. כְּגוֹן הַקֹּמֶץ וְהַלְּבוֹנָה:

וּלְהַקְטִיר. חוּץ לִזְמַנּוֹ:

דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהַקְטִיר. הַשִּׁירַיִם שֶׁדַּרְכָּן לֵאָכֵל וְאֵין דַּרְכָּן לְהַקְטִיר:

כָּשֵׁר. דְּאֵין זוֹ חֻשְׁבָּה מַחֲשָׁבָה, דִּבְטֵלָה דַּעְתּוֹ אֵצֶל כָּל אָדָם:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל. דִּכְתִיב (ויקרא ז) וְאִם הֵאָכֹל יֵאָכֵל מִבְּשַׂר זֶבַח שְׁלָמָיו, בִּשְׂתֵּי אֲכִילוֹת הַכָּתוּב מְדַבֵּר, אַחַת אֲכִילַת אָדָם וְאַחַת אֲכִילַת מִזְבֵּחַ, לוֹמַר לְךָ כְּשֵׁם שֶׁפּוֹסֶלֶת אֲכִילַת אָדָם לְאָדָם כְּגוֹן שִׁירַיִם אִם חָשַׁב עֲלֵיהֶם לְאָדָם לְאָכְלָם חוּץ לִזְמַנּוֹ, וַאֲכִילַת מִזְבֵּחַ לַמִּזְבֵּחַ כְּגוֹן קֹמֶץ אִם חָשַׁב עָלָיו לְהַקְטִירוֹ שֶׁלֹּא בִּזְמַנּוֹ, כָּךְ פּוֹסֶלֶת מַחֲשֶׁבֶת אֲכִילַת אָדָם כְּגוֹן

שִׁירַיִם אִם חָשַׁב עֲלֵיהֶם לְמִזְבֵּחַ לְהַקְטִירָן חוּץ לִזְמַנָּן, מִדְּאַפְקְיִנְהוּ רַחֲמָנָא לְתַרְוַיְהוּ בִּלְשׁוֹן אֲכִילָה שְׁמַע מִנַּהּ כִּי הֲדֵדֵי נִינְהוּ, וּמְחַשְּׁבִים מִזּוֹ לְזוֹ. וְרַבָּנָן סָבְרֵי, לְהָכִי אַפְּקַהּ רַחֲמָנָא לְהַקְטָרָה בִּלְשׁוֹן אֲכִילָה, לוֹמַר לָךְ מָה אֲכִילָה בְּכַזַּיִת אַף מַחֲשֶׁבֶת הַקְטָרָה בְּכַזַּיִת. וּלְעוֹלָם אֲכִילָה כְּאוֹרְחֵיהּ מַשְׁמַע, קֹמֶץ לַמִּזְבֵּחַ וְשִׁירַיִם לָאָדָם. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

משנה ב

לֹא יָצַק. סֵדֶר הַמִּנְחָה, בְּתְחִלָּה נוֹתֵן שֶׁמֶן בַּכְּלִי, וְאַחַר כָּךְ נוֹתֵן אֶת הַסֹּלֶת, וְאַחַר כָּךְ חוֹזֵר וְיוֹצֵק שֶׁמֶן וּבוֹלֵל, וְהָכִי מְפָרֵשׁ בְּפֶרֶק אֵלּוּ הַמְּנָחוֹת נְקְמָצוֹת [דף עה]:

לֹא יָצַק לֹא בָלַל כָּשֵׁר. כְּגוֹן שֶׁנָּתַן כָּל הַשֶּׁמֶן שֶׁבַּלּוֹג בְּמַתָּן רִאשׁוֹן שֶׁהוּא קוֹדֵם לַעֲשִׂיָּתָהּ. דְּאִי חִסַּר שַׁמְנָהּ אָמְרִינַן בְּפֶרֶק קַמָּא [דף י"א] שֶׁהִיא פְּסוּלָה. וּבַגְּמָרָא בְּפִרְקִין מוּכָח דְּיֵצִיקָה מְעַכֶּבֶת, וּמְפָרֵשׁ לֹא יָצַק, לֹא יָצַק כֹּהֵן אֶלָּא זָר, דְּמִקְּמִיצָה וָאֵילָךְ מִצְוַת כְּהֻנָּה, אֲבָל יְצִיקָה וּבְלִילָה כְּשֵׁרִים בְּזָר. וְלֹא בָלַל דְּקָתָנֵי, עַל כָּרְחָךְ לֹא בָלַל כְּלָל, דִּבְלִילָה וַדַּאי אֵינָהּ מְעַכֶּבֶת. וּמַתְנִיתִין הָכִי קָאָמַר, לֹא יָצַק כֹּהֵן אֶלָּא זָר, אוֹ לֹא בָלַל כְּלָל, כָּשֵׁר:

לֹא פָתַת. [כְּדְכְתִיב] (ויקרא ב) פָּתוֹת אֹתָהּ פִּתִּים. אַף עַל גַּב דִּבְמִנְחַת מַחֲבַת בִּלְבַד כְּתִיב, הוּא הַדִּין לְכָל הַמְּנָחוֹת הַנֶּאֱפוֹת תְּחִלָּה, כְּגוֹן מַחֲבַת וּמַרְחֶשֶׁת וּמַאֲפֶה, מִצְוָה לְפוֹתְתָן כֵּלָן וְאַחַר כָּךְ קוֹמֵץ. וְזֶה אִם לֹא פָּתַת אֶלָּא כְּדֵי קְמִיצָה, כָּשֵׁר:

לֹא מָלַח. כָּל הַמְּנָחָה כֻּלָּהּ, אֶלָּא הַקֹּמֶץ. דְּאָלּוּ מְלִיחַת הַקֹּמֶץ מְעַכֶּבֶת הִיא:

לֹא הֵנִיף. בְּמִנְחַת חוֹטֵא וּמִנְחַת קְנָאוֹת דְּטָעוּנוֹת תְּנוּפָה:

לֹא הִגִּישׁ. כְּדִכְתִיב (שם) וְהִגִּישָׁהּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ. שֶׁהַכֹּהֵן מוֹלִיכָהּ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ וּמַגִּישָׁהּ בְּקֶרֶן דְּרוֹמִית מַעֲרָבִית כְּנֶגֶד חֻדָּהּ שֶׁל קֶרֶן:

פִּתִּים מְרֻבּוֹת. גְּדוֹלוֹת יוֹתֵר מֵהַדִּין שֶׁמִּפֹּרָשׁ בָּהֶן מִנְחַת יִשְׂרָאֵל כּוֹפֶל אַחַת לִשְׁנַיִם וּשְׁנַיִם לְאַרְבַּע וּמַבְדִּיל. וְאִצְטְרִיךְ לְאַשְׁמוּעִינַן פִּתִּיתִים גְּדוֹלוֹת וְאַף עַל גַּב דְּאַשְׁמוּעִינַן דְּאִי לֹא פָּתַת כְּשֵׁרָה. דְּסָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמֵינָא דְּהָתָם הוּא דְּאִיכָּא תּוֹרַת חַלּוֹת עֲלֵיהֶן, אֲבָל הָכָא דְּלָאו תּוֹרַת חַלּוֹת אִיכָּא וְלֹא פְּתִיתִים אִיכָּא אִימָא לֹא, קָא מַשְׁמַע לָן:

וְלֹא מְשָׁחָן. הָרְקִיקִים הַטְּעוּנִים מְשִׁיחָה, כְּדִכְתִיב (שמות כט) וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן, אַחַר אֲפִיָּתָן מוֹשְׁחָן וְחוֹזֵר וּמוֹשְׁחָן עַד שֶׁיִּכְלֶה כָּל הַשֶּׁמֶן שֶׁבַּלּוֹג:

בְּמִנְחַת כֹּהֲנִים כְּשֵׁרָה. שֶׁכֻּלָּן כָּלִיל כָּמוֹהוּ:

בְּמִנְחַת כֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ וּבְמִנְחַת נְסָכִים פְּסוּלָה. לְפִי שֶׁהַקֹּמֶץ דְּמִנְחַת יִשְׂרָאֵל בְּלֵילָתוֹ עָבָה, לֹג אֶחָד שֶׁמֶן לְעִשָּׂרוֹן סֹלֶת, וּמִנְחַת נְסָכִים וְשֶׁל כֹּהֵן מָשִׁיחַ בְּלֵילָתָן רַכָּה, שְׁלִשָּׁה לֻגִּים לְעִשָּׂרוֹן, כְּדִכְתִיב בְּמִנְחַת נְסָכִים (במדבר טו) עִשָּׂרוֹן בָּלוּל בִּרְבִעִית הַהִין שָׁמֶן, וּבְמִנְחַת

כֹּהֵן הַמְּשִׁיחַ הוּא אוֹמֵר (ויקרא ו) סֹלֶת מִנְחָה תָּמִיד, הֲרֵי הִיא לְךָ כְּמִנְחַת הַתָּמִיד שֶׁהִיא עִשָּׂרוֹן סֹלֶת בָּלוּל בִּרְבִיעִית הַהִין:

וְהַן בּוֹלְעוֹת זוֹ מִזּוֹ. הַקֹּמֶץ בּוֹלֵעַ מִמִּנְחַת נְסָכִים וּמִמִּנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ, וְרִבָּה שַׁמְנָן שֶׁל מְנָחוֹת הַלָּלוּ עַל הַקֹּמֶץ וּמְבַטְּלוֹת לֵיהּ, וְהָוֵי מִנְחָה שֶׁלֹּא הֶקְטֵר קֻמְצָהּ וּפְסוּלָה הַנִּקְמֶצֶת. אֲבָל מִנְחַת נְסָכִים כְּשֵׁרָה וְלֹא הָוֵי כְּרִבָּה שַׁמְנָהּ, כֵּיוָן שֶׁלֹּא מִדַּעַת עֵרְבוּ הַשֶּׁמֶן שֶׁבּוֹלַעְתּוֹ בָּטֵל לְגַבָּהּ וּכְמַאן דְּלֵיתֵיהּ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרִבִּי יְהוּדָה:

משנה ג

אִם יָכוֹל לְקַמֵּץ מִזּוֹ בִּפְנֵי עַצְמָהּ וּמִזּוֹ בִּפְנֵי עַצְמָהּ. שֶׁנִּפְלָה זוֹ בְּצַד זֶה שֶׁל כְּלִי וְזוֹ בְּצַד זֶה וְנִשְׁאַר מֵהֶן כְּדֵי קֹמֶץ שֶׁלֹּא נִתְעָרֵב, כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לָאו, פְּסוּלוֹת. דְּאָמַר בְּתוֹרַת כֹּהֲנִים מְסָלְתָהּ וְלֹא מִסֹּלֶת חֲבֶרְתָּהּ:

לֹא יַקְטִיר. וַאֲפִלּוּ כָּל הַמְּעֹרֶבֶת, דְּאֵין הַקְטָרָה מִצְוָה אֶלָּא בְּקֹמֶץ, וּמִקֹּמֶץ נַמִּי לֹא קָמִיץ שְׁנֵי קֻמָּצִים דִּלְמָא בְּכָל קֹמֶץ יֵשׁ מִזֶּה שֶׁנִּתְעָרֵב וְלֵיכָא קֹמֶץ שָׁלֵם מֵחַד מִנְחָה:

וְאִם הִקְטִיר. כָּל הַמְּעֹרֶבֶת, הִיא לֹא עָלְתָה לַבְּעָלִים, דְּהָא לֹא נִקְמְצָה וְאֵין מִנְחַת נְדָבָה נִתֶּרֶת בְּלֹא קְמִיצָה:

נִתְעָרֵב קֻמְצָהּ בִּשְׁיָרֶיהָ. לֹא יַקְטִיר אֶת כֻּלָּהּ, מִשּׁוּם דְּהַשְׁיָרִים אֲסוּרִים לְהַקְטִיר, דִּכְתִיב (ויקרא ב) לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַה', כָּל שֶׁמִּמֶּנּוּ לְאִשִּׁים הֲרֵי הוּא בְּבַל תַּקְטִירוּ:

נִטְמָא הַקֹּמֶץ וְהִקְרִיבוֹ, הַצִּיץ מְרַצֶּה. דִּכְתִיב (שמות כח) וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת עֲוֹן הַקֳּדָשִׁים, אֵינוֹ נוֹשֵׂא אֶלָּא עָוֹן טֻמְאָה, שֶׁיֵּשׁ בָּהּ צַד קַל שֶׁהַתּוֹרָה מְכַלְּלָהּ בַּצִּבּוּר, דִּכְתִיב בַּתָּמִיד בְּמוֹעֲדוֹ וַאֲפִלּוּ בְּטֻמְאָה:

וְאֵינוֹ מְרַצֶּה עַל הַיּוֹצֵא. וְאַף עַל גַּב דְּיֵשׁ בּוֹ נַמִּי צַד קַל שֶׁהַתּוֹר מְכַלְּלוֹ בְּבָמָה, שֶׁנֶּאֱסַר יוֹצֵא בַּמִּשְׁכָּן וְהַתּוֹר בַּבָּמָה שֶׁבְּנֹב וְגִבְעוֹן שֶׁלֹּא הָיוּ שָׁם קְלָעִים, אַף עַל פִּי כֵן אֵין הַצִּיץ מְרַצֶּה בְּיוֹצֵא, דִּכְתִיב (שם) לְרָצוֹן לָהֶם לִפְנֵי ה', עָוֹן דִּלְפְנֵי ה' אִין, עָוֹן דְּיוֹצֵא לֹא:

משנה ד

כְּמִדַּת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר כְּשֵׁרָה. עַל דַּעְתּוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּאָמַר בְּפֶרֶק כֵּיצַד צוֹלִין, דָּם אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּשָׂר, הָכִי נַמִּי קֹמֶץ אַף עַל פִּי שֶׁאֵין שִׁירַיִם, כָּשֵׁר לְהַקְטִיר קֹמֶץ:

כְּמִדַּת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. דְּאָמַר אִם אֵין בָּשָׂר אֵין דָּם, הָכִי נַמִּי פָּסוּל לְהַקְרִיב הַקֹּמֶץ. וְהוּא שֶׁלֹּא נִשְׁתַּיֵּר דָּבָר מִן הַשִּׁירַיִם שֶׁלֹּא נִטְמָא. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ:

שֶׁלֹּא בִכְלִי שָׁרֵת. שֶׁלֹּא קִדֵּשׁ הַקֹּמֶץ בִּכְלִי שָׁרֵת. אֲבָל בִּתְחִלַּת הַמִּנְחָה כֵּלֵי עַלְמָא לֹא פְלִיגִי דְּבָעֵי כְּלִי, כִּדְאָמְרִינַן בְּפֶרֶק שְׁתֵּי הַלֶּחֶם:

וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַכְשִׁיר. טַעֲמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן מְפֹרָשׁ בַּגְּמָרָא, מִשּׁוּם דְּאָמַר קְרָא (ויקרא ו) קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִיא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם, וּמִדְּאַקִּישׁ רַחֲמָנָא מִנְחָה לַחַטָּאת דַּעֲבוֹדָתוֹ בְּמַתְנָה בָּאֶצְבַּע מַמָּשׁ, שְׁמַע מִנַּהּ דְּקוֹמֶץ הַמִּנְחָה נַמִּי אִם רָצָה עוֹבְדָהּ בְּיָדוֹ בְּלֹא כְּלִי. וּבִלְבַד שֶׁיַּעֲבֹד בְּיָדוֹ הַיְמָנִית, דּוּמְיָא דְּחַטָּאת שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ אֶצְבַּע דִּכְתִיב בֵּיהּ (שם ד) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ, וְכָל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר אֶצְבַּע וּכְהֲנָה אֵינוֹ אֶלָּא יָמִין. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

הִקְטִיר קֻמְצָהּ פַּעֲמַיִם. חֲצִי קֹמֶץ בְּפַעַם אַחַת וַחֲצִי קֹמֶץ בְּפַעַם אַחֶרֶת. וְדַוְקָא נָקַט פַּעֲמַיִם וְתוּ לֹא, דְּאֵין קֹמֶץ פָּחוּת מִשְּׁנֵי זֵיתִים, וְכִי פָּלֵיג לֵיהּ לִשְׁתֵּי פְּעָמִים נִמְצָא שֶׁאֵין הַקְּטָרָה בְּפָחוֹת מִכַּזַּיִת וּלְפִיכָךְ כְּשֶׁרָה, אֲבָל אִם חִלְּקָהּ לְשָׁלֹשׁ אוֹ לְאַרְבַּע פְּעָמִים, דְּעָבֵיד לְהוּ הַקְטָרָה פְּחוּתָה מִכַּזַּיִת, פְּסוּלָה:

משנה ה

מְעוּטוֹ מְעַכֵּב אֶת רֻבּוֹ. שֶׁאִם חָסֵר כָּל שֶׁהוּא, פָּסוּל, דְּאָמַר רַחֲמָנָא מְלֹא קֻמְצוֹ:

הָעִשָּׂרוֹן. מִנְחָה שֶׁהִיא פְּחוּתָה מֵעִשָּׂרוֹן אֲפִלּוּ כָּל שֶׁהוּא, פְּסוּלָה:

הַיַּיִן. חֲצִי הַהִין לַפָּר, וּשְׁלִישִׁית הַהִין לָאַיִל, וּרְבִיעִית הַהִין לַכֶּבֶשׂ. וְכֵן הַשֶּׁמֶן בֵּין לְמִנְחַת נְסָכִים שֶׁהוּא כְּשִׁעוּר הַיַּיִן, בֵּין לְמִנְחַת נְדָבָה שֶׁהוּא לֹג אֶחָד שֶׁמֶן:

הַסֹּלֶת וְהַשֶּׁמֶן. שֶׁל מִנְחָה:

מַעֲבִים זֶה אֶת זֶה. דִּכְתִיב (שם ב) מִגַּרְשָׂהּ וּמִשַּׁמְנָהּ:

הַקֹּמֶץ וְהַלְּבוֹנָה מְעַכְּבִים זֶה אֶת זֶה. דִּכְתִיב (שם ו) וְהֵרִים מִמֶּנּוּ בְּקֶמְצוֹ וְגוֹ' עַל כָּל לְבוֹנָתָהּ:

משנה ו

שְׁנֵי שְׁעִירֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים. הַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַה' וְשָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ לַעֲזָאזֵל:

שְׁנֵי כִבְשֵׂי עֲצֶרֶת. שְׁנֵי כְּבָשִׂים שְׁלֵמִים שֶׁבָּאִים חוֹבָה עַל שְׁתֵּי הַלֶּחֶם:

שְׁתֵּי חַלּוֹת. שְׁתֵּי הַלֶּחֶם שֶׁל עֲצֶרֶת:

וּשְׁנֵי סְדָרִים. שְׁתֵּי מַעֲרֻכוֹת שֶׁל לֶחֶם הַפָּנִים, שֵׁשׁ חַלּוֹת לְכָל מַעֲרֶכֶת:

שְׁנֵי בְזִיכִין. שְׁתֵּי כַּפּוֹת שֶׁבָּהֶן הַלְּבוֹנָה, וּנְתוּנִים עַל שְׁתֵּי הַמַּעֲרֻכוֹת:

הַסְּדָרִים וְהַבְּזִיכִין מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה. שֶׁאִם אֵין מַעֲרֻכוֹת שֶׁל לֶחֶם עַל הַשֻּׁלְחָן לֹא יִתֵּן בּוֹ אֶת הַבְּזִיכִין שֶׁל לְבוֹנָה. וְאִם אֵין בְּזִיכִין לֹא יִתֵּן אֶת הַלֶּחֶם:

שְׁנֵי מִינִים שֶׁבַּנָּזִיר. חַלּוֹת מַצּוֹת וּרְקִיקֵי מַצּוֹת:

וּשְׁלֹשָׁה שֶׁבַּפָּרָה אֲדֻמָּה. עֵץ אֶרֶז וְאֵזוֹב וּשְׁנִי תּוֹלַעַת:

אַרְבָּעָה שֶׁבַּתּוֹדָה. אַרְבָּעָה מִינִים שֶׁל לֶחֶם שֶׁמְּבִיאִים עַל שַׁלְמֵי תּוֹדָה, חַלּוֹת מַצּוֹת, וּרְקִיקֵי מַצּוֹת, וְסֹלֶת מֻרְבֶּכֶת, וְחַלּוֹת לֶחֶם חָמֵץ:

אַרְבָּעָה שֶׁבַּלּוּלָב. לוּלָב וְאֶתְרוֹג הֲדַס וַעֲרָבָה. אִם נוֹטֵל אַרְבַּעְתָּן בְּכָל הַיּוֹם כֻּלּוֹ אַף עַל פִּי שֶׁנּוֹטֵל אֶחָד מֵהֶן בְּשַׁחֲרִית וְאֶחָד בֵּין הָעַרְבַּיִם יָצָא, דְּקַיְמָא לָן לוּלָב אֵין צָרִיךְ אֶגֶד. אֲבָל אִם חִסֵּר אֶחָד מִן הַמִּינִים וְנָטַל כָּל הַשִּׁשָּׁה, לֹא קִיֵּם מִצְוָה כְּלָל:

אַרְבָּעָה שֶׁבַּמִּצְרָע. עֵץ אֶרֶז וְאֵזוֹב וּשְׁנִי תּוֹלַעַת וְהַצִּפּוֹר הַחַיָּה:

שֶׁבַע הַזָּיוֹת שֶׁבַּפָּרָה. אֱדֻמָּה. דִּכְתִיב (במדבר יט) וְהִזָּה אֶל נֹכַח פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד מִדָּמָהּ שֶׁבַע פְּעָמִים:

שֶׁבַע הַזָּיוֹת שֶׁל בֵּין הַבַּדִּים. בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. דִּכְתִיב (ויקרא יז) וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת יַזֶּה שֶׁבַע פְּעָמִים:

וְשֶׁעַל הַפָּרֹכֶת וְשֶׁעַל מִזְבַּח הַזָּהָב. בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, וּבְפַר כֹּהֵן מָשִׁיחַ, וּבְפַר הֶעְלֵם דָּבָר שֶׁל צִבּוּר, וּשְׂעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה. שֶׁכָּל אֵלּוּ טְעוּנִים הַזָיָה עַל הַפָּרֹכֶת וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב כְּמוֹ שֶׁמְּפֹרָשׁ בְּפָרָשַׁת וַיִּקְרָא וּבְאַחֲרֵי מוֹת. וּשְׂעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה מְרַבִּינַן לְהוּ מִקְּרָא דִּכְתִיב (שם ד) וְעָשָׂה לַפַּר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְפַר הַחַטָּאת. לַפָּר, זֶה פַּר כֹּהֵן מָשִׁיחַ. הַחַטָּאת, אֵלּוּ שְׂעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה. וְאַרְבַּע מַתָּנוֹת שֶׁעַל אַרְבַּע קְרָנוֹת שֶׁעַל מִזְבַּח הַזָּהָב נַמִּי מְעַכְּבוֹת זוֹ אֶת זוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הֻזְכְּרוּ בַּמִּשְׁנָה:

משנה ז

שִׁבְעָה קְנֵי מְנוֹרָה. כְּדִכְתִיב (שמות כה) וְשִׁשָּׁה קָנִים יֹצְאִים מִצִּדֶּיהָ, וְהַקָּנֶה הָאֶמְצָעִי, הֲרֵי שִׁבְעָה קְנֵי מְנוֹרָה:

שְׁתֵּי פָּרָשִׁיּוֹת שֶׁבַּמְּזוּזָה. שְׁמַע וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ:

וַאֲפִלּוּ כָתַב אֶחָד מֵעַכְּבָן. אֲפִלּוּ אוֹת אַחַת שֶׁהִיא דְּבוּקָה לַחֲבֶרְתָּהּ וְאֵינָהּ מֻקֶּפֶת גְּוִיל כְּהִלְכָתָהּ, פָּסוּל בְּמְזוּזָה וּבִתְפִלִּין וּבְסֵפֶר תּוֹרָה:

אַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת שֶׁבִּתְפִלִּין. קַדֵּשׁ וְהָיָה כִּי יְבִאֲךָ שְׁמַע וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ:

מֵעַכְּבוֹת זוֹ אֶת זוֹ. בֵּין בִּתְפִלָּה שֶׁל רֹאשׁ שֶׁכּוֹתְבִין כָּל פָּרָשָׁה וּפָרָשָׁה בִּקְלָף בִּפְנֵי עַצְמוֹ, בֵּין בִּתְפִלָּה שֶׁל יָד שֶׁכָּל אַרְבַּעְתָּן כְּתוּבִים בִּקְלָף אֶחָד:

אַרְבַּעְתָּן אַרְבַּע מִצְוֹת. וְאֵין מְעַכְּבוֹת זוֹ אֶת זוֹ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל:

פרק ד

משנה א

הַתְּכֵלֶת אֵינָהּ מְעַכֶּבֶת אֶת הַלָּבָן. אַף עַל גַּב דְּמִצְוָה לָתֵת שְׁנֵי חוּטִין שֶׁל תְּכֵלֶת וּשְׁנֵי חוּטִין שֶׁל לָבָן, אוֹ חוּט אֶחָד שֶׁל תְּכֵלֶת וּשְׁלֹשָׁה חוּטִים שֶׁל לָבָן, אֲפִלּוּ הָכִי אֵין זֶה מְעַכֵּב אֶת זֶה, וְאִם נָתַן אַרְבַּעְתָּן [שֶׁל תְּכֵלֶת אוֹ אַרְבַּעְתָּן] שֶׁל לָבָן, יָצָא:

תְּפִלָּה שֶׁל יָד אֵינָהּ מְעַכֶּבֶת שֶׁל רֹאשׁ. רַמְבַּ"ם כָּתַב, דַּוְקָא שֶׁשְּׁתֵּיהֶן מְצוּיִין אֶצְלוֹ, אֲבָל אִם אֵין מְצוּיָה אֶצְלוֹ אֶלָּא אַחַת מֵהֶן, לֹא יָנִיחַ הָאַחַת עַד שֶׁיִּמְצָא הָאַחֶרֶת, גָּזְרִינַן שֶׁמָּא יִטְעֶה וְיִסְמֹךְ עַל אַחַת תָּמִיד. וְזֶה דְּלֹא כְּהִלְכָתָא, דְּמַאן דְּאָמַר הָכִי בַּגְּמָרָא [מְנָחוֹת מד.] הָדַר בֵּיהּ מִכֹּחַ מַה שֶּׁהִקְשׁוּ לוֹ וְאֶלָּא מַאן דְּלֵית לֵיהּ תַּרְתֵּי מִצְוֹת חָדָא מִצְוָה נַמִּי לֹא לַעֲבִיד, בִּתְמִיָּה. וַהֲלָכָה, בֵּין שֶׁשְּׁנֵיהֶן מְצוּיִין אֶצְלוֹ בֵּין שֶׁאֵין מְצוּיִין אֶצְלוֹ, אֵינָן מְעַכְּבוֹת זוֹ אֶת זוֹ, וְכֵן הוֹרוּ כָּל רַבּוֹתַי הֲלָכָה לְמַעֲשֶׂה:

הַסֹּלֶת וְהַשֶּׁמֶן. שֶׁל מִנְחַת נְסָכִים:

אֵין מְעַכְּבִין אֶת הַיַּיִן. שֶׁל נְסָכִים. שֶׁאִם הֵבִיאוּ אֶת הַיַּיִן בְּלֹא סֹלֶת וְשֶׁמֶן, מְנַסְּכוֹ:

הַמַּתָּנוֹת שֶׁל מִזְבַּח הַחִיצוֹן. כְּגוֹן אַרְבַּע מַתָּנוֹת שֶׁל חַטָּאת:

אֵין מְעַכְּבוֹת זוֹ אֶת זוֹ. שֶׁאִם לֹא נָתַן אֶלָּא אַחַת, כִּפֵּר. דִּכְתִיב (דברים יב) וְדָם זְבָחֶיךָ יִשָּׁפֵךְ, שְׁפִיכָה אַחַת מַשְׁמַע:

משנה ב

הַפָּרִים וְהָאֵילִים וְהַכְּבָשִׂים. הָנָךְ דִּכְתִיבִי בְּפָרָשַׁת אֱמֹר אֶל הַכֹּהֲנִים וְהִקְרִבָתָם עַל הַלֶּחֶם שִׁבְעַת כְּבָשִׂים תְּמִימִם בְּנֵי שָׁנָה וּפַר בֶּן בָּקָר אֶחָד וְאֵילִם שְׁנָיִם, הַבָּאִים עִם שְׁתֵּי הַלֶּחֶם שֶׁל עֲצֶרֶת, אֵינָם מְעַכְּבִים. הַפָּרִים שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד וְשִׁבְעָה כְּבָשִׂים שֶׁל מוּסָפִים שֶׁל עֲצֶרֶת הַכְּתוּבִים בְּפָרָשַׁת פִּינְחָס. שֶׁאֵין [שְׁנֵי] פָּרִים שֶׁל מוּסָפִים מְעַכְּבִין הַפָּר שֶׁל שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, וְלֹא הַפָּר שֶׁל שְׁתֵּי הַלֶּחֶם מְעַכֵּב שְׁנֵי פָּרִים שֶׁל מוּסָפִים. וְכֵן שְׁנֵי אֵילִים שֶׁל שְׁתֵּי הַלֶּחֶם אֵינָן מְעַכְּבִין הָאַיִל אֶחָד שֶׁל מוּסָפִים, וְלֹא אַיִל אֶחָד שֶׁל מוּסָפִים מְעַכֵּב שְׁנֵי הָאֵילִים שֶׁל שְׁתֵּי הַלֶּחֶם. וְכֵן הַכְּבָשִׂים אֵין מְעַכְּבִין אֵלּוּ אֶת אֵלּוּ:

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אִם הָיוּ לָהֶם פָּרִים מְרֻבִּין. כְּלוֹמַר, דְּמִים כְּדֵי לִקְנוֹת פָּרִים כְּדֵי צָרְכָּן, וְלֹא הָיוּ לָהֶם דְּמִים לִקְנוֹת נְסָכִים, יְבִיאוּ פַּר אֶחָד וּנְסָכָיו. וּמַפִּיק לָהּ מִקְרָא דִּכְתִיב (יחזקאל מו) אֵיפָה לַפָּר וְאֵיפָה לָאַיִל יַעֲשֶׂה מִנְחָה וְלַכְּבָשִׂים כַּאֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ, וְכִי מִדַּת פָּרִים וְאֵילִים אַחַת הִיא, וַהֲלֹא מִנְחַת פָּרִים שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹן וּמִנְחַת אֵילִים שְׁנֵי עֶשְׂרוֹן, אֶלָּא לְהוֹדִיעֲךָ שֶׁמּוּטָב לְהָבִיא פַּר אֶחָד אַיִל אֶחָד עִם אֵיפָתוֹ, מִדָּה הָרְאוּיָה לוֹ, מִלְּהָבִיא פָּרִים מְרֻבִּים וְאֵילִים מְרֻבִּים בְּלֹא מִנְחָתָם. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

משנה ג

הַפָּר וְהָאֵילִים וְהַכְּבָשִׂים וְהַשָּׂעִיר. הַבָּאִים בְּגִלְגַּל הַלֶּחֶם. וְכֻלָּן עוֹלוֹת, חוּץ מִן הַשָּׂעִיר שֶׁהוּא חַטָּאת:

אֵין מְעַכְּבִין אֶת הַלֶּחֶם. שֶׁאִם הֵבִיאוּ שְׁתֵּי הַלֶּחֶם שֶׁל עֲצֶרֶת בְּלֹא הַקְרָבָנוֹת הַלָּלוּ, מְקֻדָּשִׁין:

הַלֶּחֶם מְעַכֵּב אֶת הַכְּבָשִׂים. הָנָךְ כְּבָשִׂים הֵן שְׁנֵי כְּבָשִׂים דִּשְׁלָמִים שֶׁהֻזְקְקוּ לִתְנוּפָה עִם הַלֶּחֶם:

וְהַכְּבָשִׂים אֵין מְעַכְּבִים אֶת הַלֶּחֶם. שֶׁאִם לֹא נִמְצְאוּ כְּבָשִׂים מְבִיאִים שְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְהֵן קָדוֹשִׁים כְּאִלּוּ הֻבִיאוּם עִם הַכְּבָשִׂים:

קָרְבוּ כְּבָשִׂים בְּלֹא לֶחֶם. שֶׁהֲרֵי לֹא הָיָה לָהֶם לֶחֶם בַּמִּדְבָּר אֶלָּא הַמָּן:

הֲלָכָה כְּדִבְרֵי בֶן נַנָּס. דִּכְבָשִׂים מְעַכְּבִים אֶת הַלֶּחֶם:

אֲבָל אֵין הַטַּעַם כִּדְבָרָיו. דְּהוּא אוֹמֵר בַּמִּדְבָּר קָרְבוּ כְּבָשִׂים דִּשְׁלָמִים, וְלֹא הִיא:

שֶׁכָּל הָאָמוּר בְּחֻמַּשׁ הַפְּקוּדִים. בְּסֵפֶר בְּמִדְבַּר, כְּגוֹן קָרְבְּנוֹת מוּסָפִים הָאֲמוּרִים בְּפָרָשַׁת פִּינְחָס, קָרְבוּ בַּמִּדְבָּר:

וְכָל הָאָמוּר בְּתוֹרַת כֹּהֲנִים. דְּהַיְנוּ בְּסֵפֶר וַיִּקְרָא, לֹא קָרְבוּ בַּמִּדְבָּר. וְהָנָךְ כְּבָשִׂים הָאֲמוּרִים בֶּאֱמֹר אֶל הַכֹּהֲנִים כְּגוֹן הָנָךְ שִׁבְעָה כְּבָשִׂים וּפַר וְאֵילִים דְּעוֹלָה דְּעַל הַלֶּחֶם וּשְׁנֵי כְּבָשִׂים דִּשְׁלָמִים לֹא קָרְבוּ בַּמִּדְבָּר:

לֶחֶם בְּלֹא כְּבָשִׂים אֵין לוֹ מִי יַתִּירֶנּוּ. שֶׁאֵין הַלֶּחֶם מַתִּיר בַּאֲכִילָה לַכֹּהֲנִים עַד שֶׁיִּקְרְבוּ כְּבָשִׂים. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

משנה ד

הַתְּמִידִים אֵינָן מְעַכְּבִין אֶת הַמּוּסָפִים. בַּגְּמָרָא מְפָרֵשׁ דִּלְעִנְיַן קְדִימָה קָאָמַר דְּאֵין מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה, דְּאִי בָּעֵי תְּמִידִין מַקְרִיב בְּרֵישָׁא וְאִי בָּעֵי מוּסָפִין מַקְרִיב בְּרֵישָׁא. וְאַף עַל גַּב דִּכְתִיב וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה, וּמַשְׁמַע הָעֹלָה דְּהַיְנוּ עוֹלַת תָּמִיד תְּהֵא רִאשׁוֹנָה לְכָל הַקָּרְבָּנוֹת, אֵין זֶה אֶלָּא לְמִצְוָה בְּעָלְמָא אֲבָל לֹא לְעַכֵּב:

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן אֵימָתַי כו'. בַּגְּמָרָא מְפָרֵשׁ דְּמַתְנִיתִין חֲסוּרֵי מִחַסְּרָא וְהָכִי קָתָנֵי, לֹא הִקְרִיבוּ כֶּבֶשׂ בַּבֹּקֶר לֹא יַקְרִיבוּ בֵּין הָעַרְבַּיִם, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, שֶׁלֹּא נִתְחַנֵּךְ הַמִּזְבֵּחַ, אֲבָל נִתְחַנֵּךְ הַמִּזְבֵּחַ יַקְרִיבוּ בֵּין הָעַרְבַּיִם. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֵימָתַי, בִּזְמַן שֶׁהָיוּ אֲנוּסִים אוֹ שׁוֹגְגִים, אֲבָל אִם הָיוּ מְזִידִים וְלֹא הִקְרִיבוּ כֶּבֶשׂ בַּבֹּקֶר, לֹא יַקְרִיבוּ בֵּין הָעַרְבַּיִם. וְהָכִי פֵּרוּשׁוֹ, לֹא הִקְרִיבוּ הַתָּמִיד שֶׁל שַׁחַר לֹא יַקְרִיבוּ הַתָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם, דְּהָכִי מִדְרָשׁ קְרָא, אִם אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֹּקֶר, הֱכִשַּׁר שֵׁנִי לִקָּרֵב בֵּין הָעַרְבַּיִם, וְאִי לֹא לֹא. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, שֶׁלֹּא נִתְחַנֵּךְ מִזְבֵּחַ, דְּהַאי קְרָא בַּחֲנוּךְ כְּתִיב בְּפָרָשַׁת וְאַתָּה תְּצַוֶּה, דִּכְתִיב לְעֵיל מִנֵּיהּ וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַל הַמִּזְבֵּחַ. אֲבָל נִתְחַנֵּךְ מִזְבֵּחַ, שֶׁכְּבָר הִקְרִיב עָלָיו קָרְבָּנוֹת, אֲפִלּוּ לֹא הִקְרִיב תָּמִיד שֶׁל שַׁחַר יַקְרִיב תָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם, דִּכְתִיב בְּפָרָשַׁת פִּינְחָס וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם כְּמִנְחַת הַבֹּקֶר וּכְנִסְכּוֹ, וּבְהַהוּא קְרָא לֹא כְּתִיב אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֹּקֶר, וְתַנְיָא בְּסִפְרֵי הַאי קְרָא לָמָּה נֶאֱמַר, וַהֲלֹא נֶאֱמַר לְמַעְלָה

בַּפָּרָשָׁה וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה כוּ', לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר עִמּוֹ אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֹּקֶר, הֲרֵי שֶׁלֹּא הִקְרִיבוּ שֶׁל שַׁחַר שׁוֹמֵעַ אֲנִי שֶׁלֹּא יַקְרִיבוּ שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם, תַּלְמוּד לוֹמַר קָרָא בָּתְרָא וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי, מַגִּיד לָךְ שֶׁאִם לֹא הִקְרִיב שֶׁל שַׁחַר יַקְרִיב שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם. אֲבָל אִם מְזִידִים כוּ' לֹא יַקְרִיבוּ בֵּין הָעַרְבַּיִם, אוֹתָן הַמְּזִידִים, אֲבָל כֹּהֲנִים אֲחֵרִים יְכוֹלִים לְהַקְרִיב: **לֹא הִקְטִירוּ קְטֹרֶת בַּבֹּקֶר יַקְטִירוּ בֵּין הָעַרְבַּיִם**. דִּקְטֹרֶת לֹא שְׁכִיחָא בְּחַד גַּבְרָא שֶׁיַּקְטִיר קְטֹרֶת פְּעָמִים רַבּוֹת כְּמוֹ בָּעוֹלָה, כִּדְאָמְרִינַן בְּיוֹמָא [כו.] שֶׁלֹּא שָׁנָה בָּהּ אָדָם מֵעוֹלָם מִפְּנֵי שֶׁהִיא מְעַשֶּׂרֶת דִּכְתִיב (דברים לג) יָשִׂימוּ קְטוֹרָה בְּאַפֶּךָ וּסְמִיךְ לֵיהּ בָּרֵךְ ה' חֵילוֹ, הִלְכָךְ לֹא קָנְסִינַן לְהוּ, שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁהִיא חֲבִיבָה עֲלֵיהֶם לֹא פָּשְׁעֵי בָּהּ וְאֵינוֹ מָצוּי שֶׁיַּנִּיחוּ אוֹתָהּ מְזִידִין. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בִּשְׁתֵּיהֶן:

שֶׁאֵין מְחַנְּכִים אֶת מִזְבַּח הַזָּהָב אֶלָּא בִּקְטֹרֶת הַסַּמִּים. שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם. דִּכְתִיב (שמות ל) בַּבֹּקֶר בְּהֵיטִיבוֹ אֶת הַנֵּרֹת יַקְטִירֶנָּה, כְּלוֹמַר כְּשֶׁמְּדַשֵּׁן אֶת הַמְּנוֹרָה מִן הָאֵפֶר שֶׁיֵּשׁ שָׁם מֵהַדְּלָקַת הַנֵּרוֹת. וְאִי לָאו דְּעָבַד הַדְּלָקָה בְּאוּרְתָּא מַאי בָּעֵי לְמִתְקַן בְּצַפְרָא, אֶלָּמָא חִנּוּךְ הַמְּנוֹרָה בֵּין הָעַרְבַּיִם. וְכֵיוָן דִּמְנוֹרָה נִתְחַנְּכָה בָּעֶרֶב, קְטֹרֶת נַמִּי נִתְחַנְּכָה בָּעֶרֶב, דִּכְתִיב (שם) וּבְהַעֲלֹת אַהֲרֹן אֶת הַנֵּרֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה:

משנה ה

חֲבִתֵּי כֹהֵן גָּדוֹל. מִנְחַת כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁמַּקְרִיב בְּכָל יוֹם. וְעַל שֵׁם דִּכְתִיב בָּהּ (ויקרא ו) עַל מַחֲבַת בַּשֶּׁמֶן תֵּעָשֶׂה, מְשׁוּם הָכִי קָרֵי לָהּ חֲבִתִּין:

לֹא הָיוּ בָאוֹת חָצְאַיִן. שֶׁלֹּא יָבִיא מִבֵּיתוֹ חֲצִי עִשָּׂרוֹן בַּבֹּקֶר וַחֲצִי עִשָּׂרוֹן בָּעֶרֶב:

וְלֹא חֲצִי עֶשְׂרוֹנוֹ שֶׁל רִאשׁוֹן. שֶׁנִּשְׁאַר מִן הָעִשָּׂרוֹן שֶׁלֹּם שֶׁהֵבִיא הָרִאשׁוֹן שֶׁמֵּת וְלֹא קָרֵב אֶלָּא חֶצְיוֹ:

וּשְׁנֵי חֲצָיִין אוֹבְדִים. חֲצִי עֶשְׂרוֹנוֹ שֶׁל רִאשׁוֹן שֶׁמֵּת וַחֲצִי עֶשְׂרוֹנוֹ שֶׁל זֶה שֶׁעָמַד:

מִשֶּׁל צִבּוּר. דִּכְתִיב חָק עוֹלָם, חֹק זֶה יְהֵא מִשֶּׁל עוֹלָם, כְּלוֹמַר מִשֶּׁל צִבּוּר מִתְּרוּמַת הַלִּשְׁכָּה:

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשֶּׁל יוֹרְשִׁים. דִּכְתִיב (שם) וְהַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ תַּחְתָּיו מִבָּנָיו. וְהָכִי מַשְׁמַע, וְהַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ שֶׁמֵּת, תַּחְתָּיו אֶחָד מִבָּנָיו יַעֲשֶׂה אוֹתָהּ:

וּשְׁלֹמָה הָיְתָה קְרֻבָה. כָּל זְמַן שֶׁהִיא בָּאָה מִשֶּׁל צִבּוּר לְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹ מִשֶּׁל יוֹרְשִׁים לְרַבִּי יְהוּדָה, שְׁלֹמָה הָיְתָה קְרֻבָה, עִשָּׂרוֹן שָׁלֵם וְלֹא חֲצִי עִשָּׂרוֹן. רַבִּי שִׁמְעוֹן מַפִּיק לֵיהּ מִכָּלִיל תָּקְטָר, שֶׁלֹּא יַקְטִירוּהָ לַחֲצָאִים אֶלָּא כֻּלָּהּ כְּשֶׁהִיא בָּאָה מִשֶּׁל צִבּוּר. וְרַבִּי יְהוּדָה מַפִּיק לַהּ מִדִּכְתִיב מִבָּנָיו יַעֲשֶׂה אוֹתָהּ, כְּשֶׁאֶחָד מִבָּנָיו מַקְרִיב לְאַחַר שֶׁמֵּת אָבִיו דְּהַיְנוּ הַיּוֹרְשִׁים, יַעֲשֶׂה אוֹתָהּ וְלֹא חֶצְיָהּ. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה שֶׁמִּשֶּׁל יוֹרְשִׁים הִיא בָּאָה:

פרק ה

משנה א

כָּל הַמְּנָחוֹת בָּאוֹת מַצָּה חוּץ מֵחָמֵץ שֶׁבַּתּוֹדָה. דִּכְתִיב (ויקרא ז) עַל חַלּוֹת לֶחֶם חָמֵץ:
וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם. דִּכְתִיב (שם כג) חָמֵץ תֵּאָפֶינָה:
שְׁאוֹר הָיָה בּוֹדֶה לָהֶן מִתּוֹכָן. מִתּוֹךְ עִשָּׂרוֹן דְּתוֹדָה וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם הָיָה מוֹצִיא שְׁאוֹר, שֶׁהָיָה לִשׁ מִן הַסֹּלֶת מְעַט לְאַחַר שֶׁנִּמְדַּד וְטוֹמְנוֹ בַּסֹּלֶת וּמִתְחַמֵּץ מֵאֵלָיו וּמִמֶּנּוּ מְחַמֵּץ הַשְּׁאָר, שֶׁמִּמָּקוֹם אַחֵר לֹא הָיָה יָכוֹל לְהָבִיא שֶׁלֹּא תְהֵא מְנָחָה יְתֵרָה:
הֵיא אֵינָהּ מִן הַמֻּבְחָר. שֶׁאֵינָהּ מַחְמֶצֶת יָפָה, לְפִי שֶׁאֵין לָהּ שְׁאוֹר מְחֻמָּץ יָפֶה:
אֶלָּא מַבִּיא שְׁאוֹר. שֶׁמְּחֻמָּץ יָפֶה מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ, וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הָעִשָּׂרוֹן וּמוֹסִיף וּמְמַלֵּא סֹלֶת:
אַף הִיא הָיְתָה חֲסֵרָה אוֹ יְתֵרָה. כְּגוֹן אִם הַשְּׁאוֹר עָבֶה וּמְגֻבָּל בְּקִשֵּׁי עִם מְעַט מַיִם, אֵינוֹ מַחֲזִיק נָפַח גָּדוֹל כְּאִלּוּ הָיָה קָמַח, וְנִמְצָא הָעִשָּׂרוֹן יוֹתֵר, לְפִי שֶׁאִם לֹא הָיָה שְׁאוֹר מְגֻבָּל הָיָה נִפְחוֹ גָּדוֹל מֵעַכְשָׁיו. וְאִם אֵינוֹ מְגֻבָּל יָפֶה, שֶׁנָּתַן בּוֹ מַיִם הַרְבֵּה, נִמְצָא נִפְחוֹ גָּדוֹל מִשֶּׁאִלּוּ הָיָה קָמַח וְנִמְצָא עִשָּׂרוֹן חָסֵר, שֶׁאִם לֹא בִּשְׁבִיל הַמַּיִם לֹא יִהְיֶה מָלֵא. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה ב

שֶׁנֶּאֱמַר כָּל הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַה' לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ. אַרִישָׁא קְאֵי דְּקָתָנֵי וּמִשְׁתַּמְּרוֹת שֶׁלֹּא יַחְמִיצוּ, וְקָדֶם קְמִיצָה מִשְׁתַּעֵי. וּשְׁיָרֶיהָ יְלָפִינַן מִקְּרָא אַחֲרִינָא דִּכְתִיב (שם ו) לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ חֶלְקָם, אַף חֶלְקָם שֶׁל כֹּהֲנִים שֶׁהֵם שְׁיָרֵי הַמִּנְחָה שֶׁנִּשְׁאֲרוּ מִן הַקֹּמֶץ, אַף זוֹ לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ. וּבָחָמֵץ דָּוְקָא הָזְהָרוּ עַל הַשִּׁירַיִם, אֲבָל מֻתָּר לְלוּשׁ אוֹתָם בִּדְבַשׁ וּלְטַגְּנָן בּוֹ:
עֲרִיכָתָהּ. שֶׁמִּתְעַסֵּק בָּהּ בַּיָּדַיִם אַחַר לִישָׁה. וְחַיָּבִין עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ, יָכוֹל לֹא יֵהֵא חַיָּב אֶלָּא אַחַת, תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא תֵאָפֶה, אֲפִיָּה בִּכְלָל הָיְתָה וְלָמָּה יָצְאת, לְהָקִישׁ אֵלֶיהָ, מָה אֲפִיָּה מְיֻחֶדֶת שֶׁהִיא מַעֲשֶׂה יְחִידִי וְחַיָּבִין עָלֶיהָ בִּפְנֵי עַצְמָהּ, אַף אֲנִי אָבִיא לִישָׁתָהּ וַעֲרִיכָתָהּ וְכָל מַעֲשֶׂה יְחִידִי שֶׁבָּהּ, לַאֲתוֹיֵי קִטּוּף שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה יְחִידִי וְחַיָּבִין עָלָיו בִּפְנֵי עַצְמָהּ. וְקִטּוּף הוּא שֶׁמַּחֲלִיק פָּנֶיהָ בְּמַיִם, וְאַף עַל גַּב דְּלֹא מֵחֲזֵי כָּל כָּךְ מַעֲשֶׂה:

משנה ג

מִנְחַת סֹלֶת. הַמִּתְנַדֵּב מִנְחָה סְתָם, מֵבִיא סֹלֶת וְשֶׁמֶן וּלְבוֹנָה, וּבוֹלְלָהּ וְקוֹמְצָהּ כְּמוֹ שֶׁהִיא קֹדֶם אֲפִיָּה. וּבְדִידָהּ כְּתִיב שֶׁמֶן וּלְבוֹנָה, וְכָל הָנֵי אַחֲרִינֵי גְּמְרֵי מִמִּנְחַת סֹלֶת דִּכְתִיב בָּהּ נֶפֶשׁ, דְּמַשְׁמַע דְּכָל מִנְחַת יָחִיד טְעוּנָה שֶׁמֶן וּלְבוֹנָה:
וְהַחַלּוֹת וְהָרְקִיקִין. לְמִנְחַת מַאֲפֶה תַּנּוּר קָרֵי הַחַלּוֹת וְהָרְקִיקִין. דְּאִי בָּעֵי חַלּוֹת מַיְתֵי וְאִי בָּעֵי רְקִיקִין מַיְתֵי:

וּמִנְחַת כֹּהֲנִים. כֹּהֵן שֶׁהִתְנַדֵּב אַחַת מֵחֲמִשָּׁה מְנָחוֹת הַלָּלוּ:

מִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ. מִנְחַת חֲבִתִּין:

גּוֹי. מִתְנַדֵּב מִנְחָה, כְּדֵילְפִינַן מֵאִישׁ אִישׁ, מְלַמֵּד שֶׁהַנָּכְרִים מְבִיאִין נְדָרִים וּנְדָבוֹת כְּיִשְׂרָאֵל:

וּמִנְחַת נָשִׁים. אִשָּׁה שֶׁהִתְנַדְּבָה מִנְחָה:

וּמִנְחַת נְסָכִים. לֹא בָּעֵי לְבוֹנָה, דְּשֶׁמָּן נֶאֱמַר בָּהּ וְלֹא לְבוֹנָה:

וְלֶחֶם הַפָּנִים. כְּתִיב בֵּיהּ (ויקרא כד) וְנָתַתָּ עַל הַמַּעֲרֶכֶת לְבֹנָה זַכָּה, וְלֹא כְּתִיב בֵּיהּ שֶׁמֶן:

שְׁתֵּי הַחַלּוֹת. שֶׁל עֶצֶרֶת, לֹא הֻזְכַּר בָּהֶן לֹא שֶׁמֶן וְלֹא לְבוֹנָה:

מִנְחַת חוֹטֵא וּמִנְחַת קְנָאוֹת. בְּהֶדְיָא כְּתִיב בְּהוּ (שם ה) לֹא יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא יִתֵּן עָלֶיהָ לְבֹנָה:

משנה ד

וְחַיָּב עַל הַשֶּׁמֶן. אִם נָתְנוֹ עַל מִנְחַת חוֹטֵא אוֹ עַל מִנְחַת קְנָאוֹת:

נָתַן כֵּלִי. שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שֶׁמֶן:

עַל גַּבֵּי כֵּלִי. שֶׁל מִנְחַת חוֹטֵא:

לֹא פְסָלָהּ. וְלֹא אָמְרִינַן הֲרֵי עָבַר עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה לֹא יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן, שֶׁלֹּא הִזְהִירָה תּוֹרָה אֶלָּא שֶׁלֹּא יִתֵּן הַשֶּׁמֶן לְתוֹךְ הַסֹּלֶת אוֹ לְתוֹךְ הַקֻּמָּח:

משנה ה

טְעוּנוֹת הַגָּשָׁה. בְּחֻדָּהּ שֶׁל קֶרֶן דְּרוֹמִית מַעֲרָבִית, כְּדִכְתִיב (שם ב) וְהִגִּישָׁהּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ:

וְהַחַלּוֹת וְהָרְקִיקִין. מִנְחַת מַאֲפֶה תַּנּוּר:

מִנְחַת כֹּהֲנִים. שֶׁהִיא כֻּלָּהּ כָּלִיל:

וְכֹל שֶׁאֵין בָּהֶם קְמִיצָה. לְהַתִּיר הַשִּׁירַיִם מִן הַמִּנְחָה לַכֹּהֲנִים, אֵין בָּהֶן הַגָּשָׁה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

משנה ו

לֹג וַאֲשָׁם מְצֹרָע. כְּתִיב בְּהוּ וְהֵנִיף:

וְהַבְּכוּרִים כִּדְבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב. גְּרִסִינַן. כְּלוֹמַר, דְּשָׁמְעִינַן לֵיהּ בְּעַלְמָא דְּאָמַר בְּכוּרִים טְעוּנִים תְּנוּפָה, וַהֲלָכָה כְּמוֹתוֹ:

וְאֵמוּרֵי שַׁלְמֵי יָחִיד וְחָזֶה וְשׁוֹק שֶׁלָּהֶן. בְּהֶדְיָא כְּתִיב בְּהוּ (ויקרא י) שׁוֹק הַתְּרוּמָה וַחֲזֵה הַתְּנוּפָה עַל אִשֵּׁי הַחֲלָבִים יְבִיאוּ לְהָנִיף:

אֶחָד שַׁלְמֵי אֲנָשִׁים וְאֶחָד שַׁלְמֵי נָשִׁים. טְעוּנִים תְּנוּפָה:

בְּיִשְׂרָאֵל אֲבָל לֹא בַּאֲחֵרִים. מְפָרֵשׁ בַּגְּמָרָא דְּהָכִי קָאָמַר, אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים קָרְבָּנָן טָעוּן תְּנוּפָה, וּתְנוּפָה עַצְמָהּ בְּיִשְׂרָאֵל, אֲבָל לֹא בִּידֵי נָשִׁים, דְּהָכִי תַּנְיָא, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְנִיפִין וְאֵין הַגּוֹיִם מְנִיפִין, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְנִיפִין וְלֹא בָּנוֹת יִשְׂרָאֵל מְנִיפוֹת:

שְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְכִבְשֵׁי שְׁלָמִים שֶׁל עֲצֶרֶת. הַבָּאִים בְּגִלַּל הַלֶּחֶם. כְּתִיב בֵּהּ (שם כג) וְהֵנִיף הַכֹּהֵן אֹתָם עַל לֶחֶם הַבִּכּוּרִים, וְלֹא עַל מַמָּשׁ, אֶלָּא סָמוּךְ לָהֶם, כְּבָשִׂים בְּצַד הַלֶּחֶם, כִּדְבְרֵי רַבִּי בַּבְּרַיְתָא. וְכֵן הֲלָכָה:

שֶׁנֶּאֱמַר. [בַּמִּלּוּאִים] (שמות כ"ט) אֲשֶׁר הוּנַף וַאֲשֶׁר הוּרָם, וּמַהוּנַף וְהוּרַם דְּמִלּוּאִים יָלְפִינַן שְׁאָר תְּנוּפוֹת. תְּנוּפָה, מוֹלִיךְ וּמֵבִיא. תְּרוּמָה, מַעֲלֶה וּמוֹרִיד:

תְּנוּפָה הָיְתָה בַּמִּזְרָח. כְּלוֹמַר, אַף בַּמִּזְרָח שֶׁל מִזְבֵּחַ יָכוֹל לְהָנִיף, וְכָל שֶׁכֵּן בְּמַעֲרָבוֹ דְּקָרוֹב יוֹתֵר לְהֵיכָל:

וּתְנוּפוֹת קוֹדְמוֹת לַהֲגָשׁוֹת. בְּתְחִלָּה מֵנִיף וְאַחַר כָּךְ מַגִּישׁ. וּבְמִנְחַת הָעֹמֶר וּבְמִנְחַת קְנָאוֹת אֵירֵי דְּטָעוּנוֹת תְּנוּפָה וְהַגָּשָׁה, וּכְתִיב בְּמִנְחַת קְנָאוֹת (במדבר ה) וְהֵנִיף אֶת הַמִּנְחָה לִפְנֵי ה', וַהֲדַר וְהִקְרִיב אֹתָהּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ:

משנה ז

שְׁלֹשָׁה מִינִין. שַׁלְמֵי יָחִיד, וְשַׁלְמֵי צִבּוּר שֶׁהֵם כִּבְשֵׁי עֲצֶרֶת, וַאֲשָׁם מְצֹרָע. שְׁלֹשָׁה מִינִים הַלָּלוּ טְעוּנִים בֵּין שִׁלְשְׁתָּן שְׁלֹשׁ מִצְוֹת, סְמִיכָה, תְּנוּפָה חַיִּים, תְּנוּפָה שְׁחוּטִים:

שְׁתַּיִם. מִצְוֹת מִן הַשָּׁלֹשׁ יֵשׁ בְּכָל מִין וָמִין, וְהַשְּׁלִישִׁית אֵין בָּהֶם. דְּאֵין בְּכָל מִין אֶלָּא שְׁתַּיִם:

שַׁלְמֵי יָחִיד. כְּתִיב בֵּהּ סְמִיכָה בְּוַיִּקְרָא:

וּתְנוּפָה שְׁחוּטִים. בֶּחָזֶה וְשׁוֹק שֶׁלָּהֶן, בְּצַו אֶת אַהֲרֹן:

שַׁלְמֵי צִבּוּר. כְּתִיב בֵּהּ תְּנוּפָה חַיִּים, וְהֵנִיף הַכֹּהֵן אֹתָם דְּהַיְנוּ חַיִּים, וּתְנוּפָה שְׁחוּטִים, בֶּחָזֶה וְשׁוֹק שֶׁלָּהֶן, דְּיָלְפִינַן (מקדשי) [מִשַּׁלְמֵי] יָחִיד. אֲבָל סְמִיכָה לֹא בָּעוּ, דְּהִלְכְתָא גְּמִירֵי לַהּ דְּאֵין בְּכָל קָרְבְּנוֹת צִבּוּר אֶלָּא שְׁתֵּי סְמִיכוֹת בִּלְבַד, סְמִיכָה שֶׁל שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ וְשֶׁל פַּר הֶעְלֵם דָּבָר שֶׁל צִבּוּר:

אֲשַׁם מְצֹרָע. כְּתִיב בֵּיהּ תְּנוּפָה חַי, כִּדְכְתִיב וְהֵנִיף הַכֹּהֵן אוֹתָם, בְּפָרָשַׁת זֹאת תִּהְיֶה. וּסְמִיכָה, דְּאִי אֶפְשָׁר לְקָרְבַּן יָחִיד שֶׁלֹּא יִסְמֹךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ:

אֲבָל לֹא תְּנוּפָה שָׁחוּט. דְּמַעֵט רַחֲמָנָא גַּבֵּי שַׁלְמֵי יָחִיד, (ויקרא ז) אֵת הֶחָזֶה לְהָנִיף אֹתוֹ. אֹתוֹ, לְמַעוֹטֵי אָשָׁם שֶׁל מְצֹרָע שֶׁאֵינוֹ טָעוּן תְּנוּפָה שָׁחוּט:

משנה ח

מַרְחֶשֶׁת עֲמֻקָּה. דִּכְתִיב (ויקרא ז) וְכָל נַעֲשָׂה בַּמַּרְחֶשֶׁת, בְּתוֹכָהּ מַשְׁמַע, אַלְמָא יֵשׁ לָהּ תּוֹךְ:

וּמַעֲשֶׂיהָ רוֹחֲשִׁין. שֶׁהַשֶּׁמֶן נָע וָנָד בְּתוֹכָהּ. לְשׁוֹן הָרוֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ דִּמְתַרְגְּמִינַן דְּרָחֵישׁ. וְיֵשׁ שֶׁגּוֹרְסִין וּמַעֲשֶׂיהָ רַכִּין, כְּלוֹמַר שֶׁלִּישָׁתָהּ רַכָּה:

וּמַחֲבַת צָפָה. דִּכְתִיב (שם) עַל מַחֲבַת, מַשְׁמַע עָלֶיהָ וְלֹא בְּתוֹכָהּ, אַלְמָא אֵין לָהּ תּוֹךְ:

צָפָה. שֶׁאֵינָהּ עֲמֻקָּה אֶלָּא שׁוּלֶיהָ צָפִין אֵצֶל אוֹגְנֶיהָ. כְּמוֹ צָף עַל פְּנֵי הַמַּיִם:

וּמַעֲשֶׂיהָ קָשִׁים. שֶׁהָעִסָּה שֶׁמְּטַגְּנִים בָּהּ לִישָׁתָהּ קָשָׁה כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּשָּׁפֵךְ לַחוּץ, שֶׁהֲרֵי הַכְּלִי אֵין לוֹ שָׂפָה:

משנה ט

כַּפָּח. מְקוֹם שְׁפִיתַת קְדֵרָה אַחַת. וּפְעָמִים שֶׁמַּסִּיקִים אוֹתוֹ וְאוֹפִין בּוֹ עִסָּה:

רַעֲפִים. טוּוֹל"ש בְּלַעַ"ז. עֲשׂוּיִין מֵחֶרֶס וּמַסִּיקִין אוֹתָן בַּכִּבְשָׁן:

וְיוֹרוֹת הָעַרְבִין. כְּמִין גֻּמָּא הָעֲשׂוּיָה בַּקַּרְקַע וְטוּחָה בְּטִיט, וּמַסִּיקִין אֵשׁ בְּתוֹכָהּ עַד שֶׁתִּתְלַבֵּן, וְאוֹפִים בָּהּ עִסָּה:

אִם רָצָה יָבִיא מַעֲשֵׂה כַפָּח. דְּכֻפַּח מִין תַּנּוּר הוּא. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

מִנְחַת מַאֲפֶה. כְּתִיבִי בָּהּ חַלּוֹת וּרְקִיקִים:

לֹא יָבִיא מֶחֱצָה חַלּוֹת. דְּכָל מְנָחוֹת בָּאוֹת עֶשֶׂר עֶשֶׂר, וְזֶה לֹא יָבִיא חֲמֵשׁ חַלּוֹת וְחָמֵשׁ רְקִיקִין, אֶלָּא אוֹ הַכֹּל חַלּוֹת אוֹ הַכֹּל רְקִיקִין:

מִפְּנֵי שֶׁהוּא קָרְבָּן אֶחָד. שֶׁשְּׁנֵיהֶם כְּתוּבִים בְּמִנְחָה אַחַת, הִלְכָךְ יָכוֹל לְהָבִיא מֶחֱצָה מִמִּין זֶה וּמֶחֱצָה מִמִּין זֶה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

פרק ו

משנה א

אֵלּוּ מְנָחוֹת נִקְמָצוֹת. מִנְחַת סֹלֶת נִקֶּמֶצֶת עִסָּה, וּמִנְחַת מַחֲבַת וּמַרְחֶשֶׁת וְחַלּוֹת וּרְקִיקִים דְּהַיְנוּ מַאֲפֶה, פּוֹתְתָן לְאַחַר אֲפִיָּתָן. וּבְמִנְחַת סֹלֶת כְּתִיבָה קְמִיצָה בְּהֶדְיָא, וּבְאִינָךְ כְּתִיב אַזְכָּרָה, וְאַזְכָּרָה הַיְנוּ קֹמֶץ:

מִנְחַת גּוֹיִם אוֹ נָשִׁים. שֶׁהִתְנַדְּבוּ אַחַת מֵאֵלּוּ:

מִנְחַת הָעֹמֶר. אַזְכָּרָה כְּתִיב בָּהּ:

מִנְחַת חוֹטֵא וּקְנָאוֹת. כְּתִיב בְּהוּ קְמִיצָה:

מִנְחַת חוֹטֵא שֶׁל כֹּהֲנִים נִקֶּמֶצֶת. אַף עַל גַּב דְּמִנְחַת כֹּהֵן נִשְׂרֶפֶת כֻּלָּהּ כִּדְכְתִיב (ויקרא ו) וְכָל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה, מִכָּל מָקוֹם בַּעְיָא קְמִיצָה:

וְהַקֹּמֶץ קָרֵב לְעַצְמוֹ וְהַשִּׁירַיִם קְרֵבִין לְעַצְמָן. אֲבָל לְתַנָּא קַמָּא אֵין מִנְחַת כֹּהֵן נִקֶּמֶצֶת אֶלָּא נִקְטֶרֶת כְּמוֹת שֶׁהִיא, דְּסָבַר כָּל מִנְחָה שֶׁשִּׁיָּרֶיהָ נֶאֱכָלִים נִקֶּמֶצֶת, וְשֶׁאֵין שִׁיָּרֶיהָ נֶאֱכָלִים אֵינָהּ נִקֶּמֶצֶת. וַהֲלָכָה כְּתַנָּא קַמָּא:

משנה ב

בָּזֶה יָפֶה כֹּחַ הַמִּזְבֵּחַ. לֹא הָוֵי צָרִיךְ לְמִתְנֵי, דְּהָא חָזִינַן דְּבָזֶה יָפֶה כֹּחַ הַמִּזְבֵּחַ וּמִלְּתָא דְּפְשִׁיטָא הִיא. אֶלָּא לַאֲתוֹיֵי הַמִּתְנַדֵּב יַיִן לַמִּזְבֵּחַ בְּלֹא קָרְבָּן, דְּלֹא תֵּימָא מְזַלְּפוֹ עַל הָאִשִּׁים עַל הָאֵשׁ וְהוּא נִשְׂרָף וְכָלֶה וְאֵין כֹּחַ מִזְבֵּחַ יָפֶה בָּזֶה, קָא מַשְׁמַע לָן דְּלֹא, אֶלָּא מְנַסְּכוֹ כִּשְׁאָר נְסָכִים וְיוֹרֵד לַשִּׁיתִין דְּהַיְנוּ כְּמִין שְׁנֵי נְקָבִים שֶׁהָיוּ בַּמִּזְבֵּחַ וְיוֹרְדִים לְמַטָּה עַד הַיְסוֹד, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה כֹּחַ הַמִּזְבֵּחַ יָפֶה:

וּבָזֶה יָפֶה כֹּחַ הַכֹּהֲנִים. לַאֲתוֹיֵי שְׁתֵּי הַלֶּחֶם שֶׁל עֲצֶרֶת אִם הֻבִיאוּם בִּפְנֵי עַצְמָן בְּלֹא כְּבָשִׂים, דְּלֹא תֵּימָא לִשְׁרָפָה עוֹמְדוֹת וְלֹא לַאֲכִילָה כֵּיוָן שֶׁלֹּא קָרְבוּ כְּבָשִׂים שֶׁמַּתִּירִים אוֹתָם, קָמַשְׁמַע לָן דְּבָזֶה יָפֶה כֹּחַ כֹּהֲנִים לְעוֹלָם, דְּלַאֲכִילָה עוֹמְדוֹת וְלֹא לִשְׁרָפָה:

משנה ג

הַנַּעֲשׂוֹת בִּכְלִי. כְּגוֹן מִנְחַת מַרְחֶשֶׁת וּמַחֲבַת שֶׁהֵן נַעֲשׂוֹת בִּכְלִי:

טְעוּנוֹת שֶׁלֹּשׁ מַתְּנוֹת שֶׁמֶן. לְמַעוֹטֵי מִנְחַת מַאֲפֶה תַּנּוּר שֶׁאֵינָהּ טְעוּנָה יְצִיקָה:

וּמַתַּן שֶׁמֶן בַּכְּלִי קֹדֶם לַעֲשִׂיָּתָן. תְּחִלָּה נוֹתֵן שֶׁמֶן בִּכְלִי שָׁרֵת וְנוֹתֵן סֹלֶת עָלָיו, דִּכְתִיב בְּמִנְחַת מַרְחֶשֶׁת (ויקרא ב) סֹלֶת בַּשֶּׁמֶן תֵּעָשֶׂה, כְּלוֹמַר תִּנָּתֵן, אַלְמָא דִּטְעוּנָה מַתַּן שֶׁמֶן קוֹדֶם לַעֲשִׂיָּתָהּ, וּבְמִנְחַת מַחֲבַת כְּתִיב בְּלִילָה וְיִצִיקָה וְלֹא כְּתִיב בָּהּ מַתַּן שֶׁמֶן בַּכְּלִי תְּחִלָּה, וּבַמַּרְחֶשֶׁת כְּתִיב מַתַּן שֶׁמֶן וְלֹא כְּתִיב בָּהּ יְצִיקָה וּבְלִילָה. וְגָמְרִינַן הַךְ מֵהַךְ, נֶאֱמַר קָרְבָּנְךָ בַּמַּרְחֶשֶׁת וְנֶאֱמַר קָרְבָּנְךָ בַּמַּחֲבַת. וְכֵיצַד הוּא עוֹשֶׂה, נוֹתֵן שֶׁמֶן תְּחִלָּה בִּכְלִי שָׁרֵת, וְנוֹתֵן עָלָיו אֶת הַסֹּלֶת, [וְחוֹזֵר] וְנוֹתֵן עָלֶיהָ שֶׁמֶן וּבוֹלְלָן, הֲרֵי מַתַּן שֶׁמֶן בַּכְּלִי וּבְלִילָה, וְלָשָׂה בְּמַיִם וְאוֹפֶה בַּתַּנּוּר וּפוֹתְתָהּ וְיוֹצֵק עָלֶיהָ שֶׁמֶן אַחַר פְּתִיתָה, וְזוֹ הִיא יְצִיקָה, הֲרֵי שִׁלְשְׁתָּן. וְקוֹמֵץ וּמַקְטִיר אֶת הַקֹּמֶץ, וְהַשְּׁאָר נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים:

וְהַחַלּוֹת בּוֹלְלָן דִּבְרֵי רַבִּי. הַשְׁתָּא מֵירֵי בְּמִנְחַת מַאֲפֶה תַּנּוּר שֶׁהִיא בָּאָה חַלּוֹת אוֹ רְקִיקִים, וּכְתִיב בָּהּ (שם) סֹלֶת חַלּוֹת מַצֹּת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן. רַבִּי סָבַר חַלּוֹת בְּלוּלוֹת כְּתִיב, שֶׁבּוֹלְלָן כְּשֶׁהֵן חַלּוֹת. וְרַבָּנָן סָבְרֵי סֹלֶת בְּלוּלָה כְּתִיב, מְלַמֵּד שֶׁנִּבְלֶלֶת כְּשֶׁהִיא סֹלֶת. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

הַחַלּוֹת טְעוּנוֹת בְּלִילָה וְהָרְקִיקִים מְשׁוּחִים. דִּכְתִיב חַלּוֹת בְּלוּלוֹת, וְלֹא רְקִיקִים בְּלוּלִים. רְקִיקִים מְשׁוּחִים, וְלֹא חַלּוֹת מְשׁוּחוֹת:

כֵּיצַד מוֹשְׁחָן כְּמִין כִּי. יְוָנִית, שֶׁהִיא כְּמִין ט' שֶׁלָּנוּ, כְּהַפְרָשַׁת גּוּדָל [שֶׁל שְׂמֹאל] מִן הָאֶצְבַּע [כָּזֶה c]:

משנה ד

כָּל הַמְּנָחוֹת הַנַּעֲשׂוֹת בִּכְלִי. הָכָא לָאו לְמַעוֹטֵי מִנְחַת מַאֲפֵה תַּנּוּר אֲתָא, דִּכְתִיב (ויקרא ב) פָּתוֹת אֹתָהּ פִּתִּים וְגוֹ' מִנְחָה, לְרַבּוֹת כָּל הַמְּנָחוֹת לִפְתִיתָה. אֶלָּא לְמַעוֹטֵי שְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים, שֶׁאֵין טְעוּנִים פְּתִיתָה:

כּוֹפֶל אַחַת לִשְׁנַיִם. דִּכְתִיב פָּתוֹת אֹתָהּ פִּתִּים. פָּתוֹת הַיְנוּ שְׁנַיִם, דְּכֵיוָן דְּנִשְׁבַּר הַיְנוּ שְׁתֵּי חֲתִיכוֹת, פִּתִּים מְרַבִּינַן שֶׁתְּהֵא הַחֲתִיכָה לִשְׁתֵּי חֲתִיכוֹת דְּהַיְנוּ אַרְבַּע. יָכוֹל יַעֲשֶׂנָּה פְּרוּרִים, תַּלְמוּד לוֹמַר אֹתָהּ פִּתִּים, וְלֹא פְּתִיתָהּ לִפְתִיתִים. וְכֻלָּן פְּתִיתִין כַּזֵּיתִים, דְּסֵיפָא דְּמַתְנִיתִין לָאו רַבִּי שִׁמְעוֹן קָאָמַר לֵיהּ אֶלָּא דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא, דִּלְאַחַר שֶׁעָשָׂה פְּתִיתִין כַּזֵּיתִים כּוֹפֵל כָּל זַיִת לִשְׁנַיִם וּשְׁנַיִם לְאַרְבָּעָה:

מְכַפְּלָהּ. לֹא הָיָה מְכַפְּלָהּ לְאַרְבָּעָה, אֶלָּא לִשְׁנַיִם. דִּלֹא כְתִיב בָּהּ אֶלָּא מִנְחַת פִּתִּים וְלֹא פְּתוֹת:

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כּוּ'. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

משנה ה

שִׁיפָּה. שֶׁמְּשַׁפְשֵׁף הַחִטָּה בֵּין יָדוֹ לִכְלִי כְּדֵי שֶׁתְּהֵא נוֹחָה לְהָשִׁיר קְלִפָּתָהּ:

בְּעִיטָה. שֶׁבּוֹעֵט בָּעֲבִי אֶגְרוֹפוֹ אוֹ בָּעֶבְיִ פַּס יָדוֹ. וְהָיְה שָׁף אַחַת וּבוֹעֵט שְׁתַּיִם, שָׁף שְׁתַּיִם וּבוֹעֵט שָׁלֹשׁ, וְחוֹזֵר וְעוֹשֶׂה כַּסֵּדֶר הַזֶּה עַד שֶׁגּוֹמֵר חֲמֵשׁ מֵאוֹת בְּעִיטוֹת לְשָׁלֹשׁ מֵאוֹת שִׁיפּוֹת:

הָכִי גָּרְסִינַן רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר בַּבָּצֵק. כְּלוֹמַר, שִׁיפָּה וּבְעִיטָה בַּבָּצֵק וְלֹא בַּחִטִּין. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

עֶשֶׂר עֶשֶׂר חַלּוֹת. וּמִנְחַת סֹלֶת נַמִּי אַף עַל גַּב דְּקֹדֶם אֲפִיָּה נִקְמֶצֶת, אֲפִלּוּ הָכִי עֶשֶׂר חַלּוֹת הִיא בָּאָה:

לֶחֶם הַפָּנִים. בְּהֶדְיָא כְּתִיב בֵּיהּ שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה חַלּוֹת:

וַחֲבִתֵּי כֹהֵן גָּדוֹל. נֶאֱמַר בְּלֶחֶם הַפָּנִים חָק עוֹלָם וְנֶאֱמַר בַּחֲבִתֵּי כֹהֵן גָּדוֹל חָק עוֹלָם, מַה לְּהַלָּן שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה חַלּוֹת, אַף כָּאן שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה חַלּוֹת, וּמַקְרִיבִין מֵהֶן שֵׁשׁ חַלּוֹת בַּבֹּקֶר וְשֵׁשׁ חַלּוֹת בָּעֶרֶב:

חוּץ מֵחַלּוֹת תּוֹדָה שֶׁהֵן בָּאוֹת עֶשֶׂר. כִּדְבָעֵינַן לְמֵימַר טַעֲמָא לְקַמָּן בְּאֵידָךְ פִּרְקִין. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר:

משנה ו

הָעֹמֶר הָיָה בָּא עֶשָׂרוֹן מִשָּׁלֹשׁ סְאִין. מִנְחַת הָעֹמֶר שֶׁמְּבִיאִין מִמָּחֳרַת הַפֶּסַח הָיוּ קוֹצְרִין שָׁלֹשׁ סְאִין דְּהַיְנוּ אֵיפָה שְׂעֹרִים, וְטוֹחֲנִין אוֹתוֹ, וּמְנַפִּין אוֹתוֹ בְּנָפָה שֶׁל עֶשְׂרֵה פְּעָמִים

עַד שֶׁמַּעֲמִידִים סָלְתוֹ עַל עִשָּׂרוֹן שֶׁהִיא עֲשִׂירִית הָאֵיפָה. וְטַעֲמָא דְּבָעֵי עִשָּׂרוֹן שֶׁל עֹמֶר שָׁלֹשׁ סְאִים שֶׁל שְׁעוֹרִים, כֵּיוָן דְּמִתְּבוּאָה חֲדָשָׁה הוּא וְשֶׁל שְׂעוֹרִים יֵשׁ בָּהֶן סֵבִין הַרְבֵּה וְסֹלֶת מֻעָט וְלֹא אָתֵי עֶשְׂרוֹנוֹ מֻבְחָר אֶלָּא מִשָּׁלֹשׁ סְאִין:

שְׁתֵּי הַלֶּחֶם שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים מִשָּׁלֹשׁ סְאִין. כֵּיוָן דְּמֵחִטִּים קָאָתוּ, אַף עַל גַּב דְּמִתְּבוּאָה חֲדָשָׁה אָתְיָין, דְּבַעֲצֶרֶת תְּבוּאָה שֶׁל חִטִּין חֲדָשָׁה הִיא, אֲפִלּוּ הָכִי שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים מֻבְחָרִים אָתוּ מִשָּׁלֹשׁ סְאִין:

לֶחֶם הַפָּנִים עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה עֶשְׂרוֹנִים. דְּהָכִי כְּתִיב (ויקרא כד) שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חַלּוֹת שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים יִהְיֶה הַחַלָּה הָאֶחָת:

מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע סְאִים. כֵּיוָן דְּמֵחִטִּין אָתוּ וּמִתְּבוּאָה יְשָׁנָה, נָפֵיק עִשָּׂרוֹן מֻבְחָר מִסְּאָה:

משנה ז

הָיָה מְנֻפֶּה בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה נָפָה. זוֹ לְמַעְלָה מִזּוֹ. וְכָל זֶה לְמִצְוָה אֲבָל לֹא לְעַכֵּב, שֶׁאִם הֵבִיא עֹמֶר עִשָּׂרוֹן מֵאַרְבַּע סְאִין אוֹ שֶׁהֵבִיאוֹ מִשְּׁנֵי סְאִין, לֹא פָּסַל:

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר לֹא הָיָה לָהּ קְצָבָה. דַּאֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה לֹא נָתְנוּ חֲכָמִים קְצָבָה מִכַּמָּה סְאִין חִטִּין אוֹ שְׂעֹרִין מְבִיאִין עֹמֶר וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפָּנִים, אֶלָּא רוֹאִין בַּסֹּלֶת שֶׁתְּהֵא מְנֻפָּה כָּל צָרְכָּהּ וְדַיּוֹ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

פרק ז

משנה א

הַתּוֹדָה. חָמֵשׁ סְאִין יְרוּשְׁלְמִיּוֹת שֶׁהֵן שֵׁשׁ מִדְבָּרִיּוֹת. חֲמֵשׁ סְאִין שֶׁל יְרוּשְׁלְמִים הֵן שֵׁשׁ מֵאוֹתָן שֶׁהֵיוּ בַּמִּדְבָּר בִּימֵי מֹשֶׁה. שֶׁהוֹסִיפוּ עַל הַמִּדָּה שֶׁהָיְתָה בִּימֵי מֹשֶׁה שְׁתוּת. דְּקַיְמָא לָן מוֹסִיפִין עַל הַמִּדּוֹת וְאֵין מוֹסִיפִין יוֹתֵר מִשְּׁתוּת. וְאוֹתוֹ שְׁתוּת הוּא שְׁתוּת מִלְּבָר:

שְׁתֵּי אֵיפוֹת. כְּלוֹמַר, הֲנָךְ שֵׁשׁ סְאִין הֵם שְׁתֵּי אֵיפוֹת, שֶׁהֵם עֶשְׂרִים עִשָּׂרוֹן, שֶׁהֲרֵי בְּכָל אֵיפָה עֲשָׂרָה עֶשְׂרוֹנוֹת:

עֲשָׂרָה לֶחֶם. עֲשָׂרָה עֶשְׂרוֹנִים לְעֶשֶׂר חַלּוֹת חָמֵץ שֶׁבַּתּוֹדָה:

רְבוּכָה. חֲלוּטָה בְּמַיִם רוֹתְחִין קְרוּיָה רְבוּכָה. וְרַמְבַּ"ם פֵּרֵשׁ רְבוּכָה, מְרֻבָּה בְּשֶׁמֶן וּקְלוּיָה בּוֹ, לְפִי שֶׁהָיָה בָּהּ שֶׁמֶן כְּנֶגֶד הַחַלּוֹת וְהָרְקִיקִין:

נִמְצְאוּ שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנוֹת וּשְׁלִישׁ לְכָל מִין וָמִין. שֶׁבַּמַּצָּה:

שָׁלֹשׁ חַלּוֹת לְעִשָּׂרוֹן. דַּהֲוָה לְהוּ עֶשֶׂר חַלּוֹת לִשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנוֹת וּשְׁלִישׁ:

בְּמִדָּה יְרוּשַׁלְמִית. שֶׁלֹּא הָיוּ בָּהּ עֶשְׂרוֹנוֹת אֶלָּא קַבִּים, הֲוֵי הָנָךְ חֲמֵשׁ סְאִין שְׁלֹשִׁים קַבִּין. שֶׁהַסְּאָה שִׁשָּׁה קַבִּים. וּבַגְּמָרָא בַּבְּרַיְתָא מַיְתֵי מִגְּזֵרָה שָׁוָה שֶׁכָּל מִין וָמִין מֵאַרְבָּעָה מִינִים

שֶׁבַּתּוֹדָה הָיוּ בָּאִים עֶשֶׂר חַלּוֹת, וְאָמְרוּ, נֶאֱמַר כָּאן וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶחָד מִכָּל קָרְבָּן תְּרוּמָה לַה', וְנֶאֱמַר בִּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר [מִמֶּנּוּ] תְּרוּמָה לַה', מַה לְּהַלָּן אֶחָד מֵעֶשֶׂר אַף כָּאן אֶחָד מֵעֶשֶׂר. וְלָמְדְנוּ שֶׁמִּין אֶחָד שֶׁל חָמֵץ הָיָה עֲשָׂרָה עֶשְׂרוֹנִים כְּנֶגֶד שִׁלְשָׁה מִינִים שֶׁל מַצָּה, מִדִּכְתִיב (ויקרא ז) עַל חַלּת לֶחֶם חָמֵץ, אָמְרָה תּוֹרָה כְּנֶגֶד חָמֵץ הָבֵא מַצָּה:

משנה ב

הַמִּלּוּאִים. שֶׁהָיוּ בִּימֵי מֹשֶׁה. כְּשֶׁנִּתְחַנֵּךְ אַהֲרֹן וּבָנָיו לַכְּהֻנָּה:

הָיוּ בָּאִים כַּמַּצָּה שֶׁבַּתּוֹדָה חַלּוֹת וּרְקִיקִים וּרְבוּכָה. דִּכְתִיב בַּמִּלּוּאִים (שם ח) וּמִסַּל הַמַּצּוֹת אֲשֶׁר לִפְנֵי ה' לָקַח חַלַּת מַצָּה אַחַת וְחַלַּת לֶחֶם שֶׁמֶן אַחַת וְרָקִיק אֶחָד, חַלַּת מַצָּה אֵלּוּ חַלּוֹת, וְחַלַּת לֶחֶם שֶׁמֶן זוֹ רְבוּכָה דְּמוֹסִיף בָּהּ שֶׁמֶן כְּנֶגֶד חַלּוֹת וּרְקִיקִים, וְרָקִיק זֶה רָקִיק:

נְזִירוּת. לַחְמֵי נָזִיר, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר ו) וְסַל מַצּוֹת סֹלֶת חַלֹּת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן. וּרְבוּכָה לֹא הֻזְכַּר שָׁם:

שְׁתֵּי יָדוֹת. שְׁנֵי חֲלָקִים שֶׁל מִינֵי מַצָּה שֶׁבַּתּוֹדָה הָיוּ בַּנְּזִירוּת, וּכְדִמְפָרֵשׁ וְאָזֵיל:

נִמְצְאוּ. לַנְּזִירוּת:

עֲשָׂרָה קַבִּין. שֶׁהֲרֵי בַּשְּׁלֹשָׁה מִינֵי מַצָּה שֶׁבַּתּוֹדָה הָיוּ חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר קַבִּין, וְהֲוֵי לְהוּ עֲשָׂרָה שְׁנֵי יָדוֹת שֶׁל חֲמִשָּׁה עָשָׂר:

שֶׁהֵן שֵׁשׁ עֶשְׂרוֹנוֹת וַעֲדוּיָן. כְּלוֹמַר, עוֹד שֶׁנּוֹסֵף עֲלֵיהֶן. שֶׁהֲרֵי הָיוּ שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים וּשְׁלִישׁ לְכָל מִין כְּדַאֲמַרַן לְעֵיל גַּבֵּי מַצָּה שֶׁבַּתּוֹדָה, נִמְצָא לִשְׁנֵי מִינִים שִׁשָּׁה עֶשְׂרוֹנוֹת וּשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי עִשָּׂרוֹן, וְהַיְנוּ דְּקָאָמַר שִׁשָּׁה עֶשְׂרוֹנוֹת וַעֲדוּיָן:

וּמִכֻּלָּן. מִכָּל אַרְבָּעָה מִינִים שֶׁבַּתּוֹדָה הָיוּ הַכֹּהֲנִים נוֹטְלִים אֶחָד מֵעֲשָׂרָה תְּרוּמָה:

שֶׁלֹּא יִטֹּל פָּרוּס. שִׁבּוּר וְחֲתוּךְ:

שֶׁיִּהְיוּ כָּל הַקָּרְבָּנוֹת שָׁוִין. הַמִּינִים יִהוּ שָׁוִין, עֲשָׂרָה חַלּוֹת לְכָל מִין:

שֶׁלֹּא יִטֹּל תְּרוּמָה מִקָּרְבָּן עַל חֲבֵרוֹ. שֶׁאִם הָיָה מִמִּין זֶה חֲמִשָּׁה וּמִמִּין זֶה חֲמִשָּׁה עָשָׂר, נִמְצָא מַפְרִישׁ מִזֶּה עַל זֶה:

משנה ג

הַשּׁוֹחֵט אֶת הַתּוֹדָה בִּפְנִים. לִפְנִים מִן הָעֲזָרָה:

וְלַחְמָהּ חוּץ לַחוֹמָה. בַּגְּמָרָא מוֹקְמִינַן לַהּ חוּץ לְחוֹמַת בֵּית פַּאגִי. רַבּוֹתַי פֵּרְשׁוּ חוּץ לַחוֹמָה הַחִיצוֹנָה שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם. [אֲבָל חוּץ לָעֲזָרָה קָדוֹשׁ]. וְאַף עַל גַּב דִּכְתִיב (ויקרא ז) וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה חַלּוֹת, דְּמַשְׁמַע לְכְאוֹרָה שֶׁיְּהֵא הַלֶּחֶם אֶצְלָהּ בִּשְׁעַת זְבִיחָה, לֹא דָּרְשִׁינַן עַל בְּסָמוּךְ. וְרַמְבַּ"ם גּוֹרֵס בֵּית בַּגִּי. וּמְפָרֵשׁ שֶׁהוּא מָקוֹם קָרוֹב לְהַר הַבַּיִת אֶלָּא שֶׁהוּא

חוּץ לְחוֹמַת הַר הַבַּיִת וְשָׁם אוֹפִים הַמְּנָחוֹת. וְעַל שֵׁם כָּךְ הָיוּ קוֹרִים לוֹ בֵּית בַּגִּי. לְשׁוֹן פַּת בַּג הַמֶּלֶךְ:

עַד שֶׁלֹּא קָרְמוּ בַתַּנּוּר. לָאו לֶחֶם נִינְהוּ. אֶלָּא עִסָּה בְּעַלְמָא:

שְׁחָטָהּ. עַל מְנָת לְאָכְלָה חוּץ לִזְמַנָּהּ, קִדֵּשׁ הַלֶּחֶם וְנִפְגַּל. עַל מְנָת לְאָכְלָהּ חוּץ לִמְקוֹמָהּ, קִדֵּשׁ הַלֶּחֶם וְנִפְסַל. וְטַעֲמָא דְּקִדֵּשׁ הַלֶּחֶם, מִשּׁוּם דִּפְסוּלוֹ בַּקֹּדֶשׁ, וְקַיְמָא לָן כָּל שֶׁפְּסוּלוֹ בַּקֹּדֶשׁ הַקֹּדֶשׁ מְקַבְּלוֹ:

שְׁחָטָהּ וְנִמְצֵאת טְרֵפָה לֹא קִדֵּשׁ הַלֶּחֶם. דִּפְסוּלוֹ קֹדֶם שְׁחִיטָה הוּא:

שְׁחָטָהּ וְנִמְצֵאת בַּעֲלַת מוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר קִדֵּשׁ. בַּגְּמָרָא מוֹקֵי לַהּ בְּדַקִּין שֶׁבָּעַיִן, דִּבְכִי הַאי מוּמָא סָבַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּאִם עָלוּ לֹא יָרְדוּ הוֹאִיל וְאֵין מוּמָן נָכָר, הִלְכָּךְ קִדֵּשׁ הַלֶּחֶם. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר:

שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ. לֹא קִדֵּשׁ הַלֶּחֶם, דִּכְתִיב (ויקרא ז) עַל חַלּוֹת לֶחֶם חָמֵץ יַקְרִיב קָרְבָּנוֹ עַל זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו, עַל זֶבַח שְׁנִזְבַּח לְשֵׁם תּוֹדַת שְׁלָמָיו:

וְכֵן אֵיל הַמְּלוּאִים. לְפִי שֶׁהֵן הָיוּ תְּחִלָּה לְכָל הַקָּרְבָּנוֹת נָקַט אֵיל הַמְּלוּאִים. וְהוּא הַדִּין לְאֵיל נָזִיר, דִּמְלוּאִים כְּקָרְבַּן יָחִיד הֵן חֲשׁוּבִים:

משנה ד

נְסָכִים שֶׁקִּדְּשׁוּ בִכְלִי. לָאו דַּוְקָא בִּכְלִי. שֶׁאֵין נְסָכִים מִתְקַדְּשִׁים לִפְסֹל בְּיוֹצֵא וּבְלִינָה וְאַף עַל פִּי שֶׁקִּדְּשׁוּ בִּכְלִי, אֶלָּא בִּשְׁחִיטַת הַזֶּבַח, דִּכְתִיב זֶבַח וּנְסָכִים, הַנְּסָכִים תְּלוּיִים בַּזֶּבַח:

וְנִמְצָא הַזֶּבַח פָּסוּל. שֶׁנִּפְסַל בַּזְּרִיקָה. דְּאִלּוּ בִּשְׁחִיטָה נִפְסַל, לֹא קִדְּשׁוּ נְסָכִים:

אִם יֵשׁ שָׁם זֶבַח אַחֵר יִקָּרְבוּ עִמּוֹ. בִּנְסָכִים שֶׁל צִבּוּר מוֹקְמִינַן לַהּ לְמַתְנִיתִין, מִשּׁוּם דְּלֵב בֵּית דִּין מַתְנֶה עֲלֵיהֶם, אִם הֻצְּרְכוּ לְזֶבַח זֶה הֻצְּרְכוּ וְאִם לָאו יִהְיוּ לְזֶבַח אַחֵר. אֲבָל בִּנְסָכִים שֶׁל יָחִיד אֵין כְּשֵׁרִים לְזֶבַח אַחֵר. וַאֲפִלּוּ נְסָכִים שֶׁל צִבּוּר אֵין קְרֵבִים עִם זֶבַח אַחֵר אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה אוֹתוֹ זֶבַח זְבוּחַ כְּשֶׁנִּפְסַל הַזֶּבַח הָרִאשׁוֹן, אֲבָל אִם לֹא הָיָה זְבוּחַ בְּשָׁעָה שֶׁנִּפְסַל הַזֶּבַח הָרִאשׁוֹן, אֵין קְרֵבִים עִם הַזֶּבַח הָאַחֵר. וּמַתְנִיתִין חַסּוֹרֵי מִחַסְּרָא וְהָכִי קָתָנֵי, יִקָּרְבוּ עִמּוֹ, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים שֶׁהָיָה זֶבַח זְבוּחַ בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, אֲבָל אִם לֹא הָיָה זֶבַח זְבוּחַ בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נַעֲשָׂה כְּמוֹ שֶׁנִּפְסְלוּ בְּלִינָה וּפְסוּלִים. וְהָכִי מְפָרְשָׁא מַתְנִיתִין בַּגְּמָרָא. וְכָל זְמַן שֶׁלֹּא נִתְקַדְּשׁוּ נְסָכִים בִּכְלִי אַף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁחַט הַזֶּבַח יְכוֹלִים לְהַקְרִיב נְסָכִים אֲפִלּוּ אַחַר כַּמָּה יָמִים, דְּקַיְמָא לָן מֵבִיא אָדָם קָרְבָּנוֹ הַיּוֹם וְנִסְכּוֹ אֲפִלּוּ אַחַר כַּמָּה יָמִים, בֵּין נְסָכִים שֶׁל יָחִיד בֵּין נְסָכִים שֶׁל צִבּוּר. וְכֵן מְצֹרָע מֵבִיא אֲשָׁמוֹ הַיּוֹם וְלֹג שֶׁמֶן שֶׁלּוֹ לְאַחַר כַּמָּה יָמִים:

וְלַד תּוֹדָה. שֶׁהִפְרִישׁ תּוֹדָה מְעֻבֶּרֶת וְיָלְדָה:

וְכֵן הַמַּפְרִישׁ תּוֹדָתוֹ וְאָבְדָה וְהִפְרִישׁ אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ אֵינָהּ טְעוּנָה לֶחֶם. הָרִאשׁוֹנָה, אִם נִמְצֵאת לְאַחַר הַקְרָבַת שְׁנִיָּה. וְכֵן שְׁנִיָּה אִם נִמְצֵאת הָרִאשׁוֹנָה קוֹדֶם הַקְרָבָתָהּ וְהִקְרִיב רִאשׁוֹנָה, שׁוּב אֵין הַשְּׁנִיָּה טְעוּנָה לֶחֶם:

חֲלִיפָתָהּ. הַיְנוּ הַמַּפְרִישׁ תּוֹדָה וְאָבְדָה וְהִפְרִישׁ אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ:

תְּמוּרָתָהּ. כְּגוֹן שֶׁעוֹמֶדֶת בְּעֵין וְאוֹמֵר זוֹ תְּמוּרַת זוֹ, וּכְתִיב (ויקרא כז) וְהָיָה הוּא וּתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה קֹדֶשׁ:

משנה ה

יָבִיא הִיא וְלַחְמָהּ מִן הַחֻלִּין. וְלֹא מִן הַמַּעֲשֵׂר. דְּכְיוָן דְּאָמַר הֲרֵי עָלַי הֲוֵי לֵיהּ דָּבָר שֶׁבְּחוֹבָה, וְכָל דָּבָר שֶׁבְּחוֹבָה אֵינוֹ בָּא אֶלָּא מִן הַחֻלִּין:

וְאִם אָמַר הֲרֵי עָלַי תּוֹדָה מִן הַחֻלִּין וְלַחְמָהּ מִן הַמַּעֲשֵׂר יָבִיא הִיא וְלַחְמָהּ מִן הַחֻלִּין. דְּלֶחֶם נִגְרָר אַחַר תּוֹדָה, וְכְיוָן דְּאָמַר הֲרֵי עָלַי תּוֹדָה מִן הַחֻלִּין בְּעַל כָּרְחֵיהּ אִיחַיַּב לֵיהּ בְּלֶחֶם, הִלְכָךְ הַאי דְּמַהֲדַר וְאָמַר לַחְמָהּ מִן הַמַּעֲשֵׂר לָאו כְּלוּם הוּא:

תּוֹדָה מִן הַמַּעֲשֵׂר וְלַחְמָהּ מִן הַחֻלִּין יָבִיא. כְּלוֹמַר יָבִיא כְּמוֹ שֶׁנָּדַר. וְלָאו חוֹבָה, דְּכָל שֶׁכֵּן אִם יָבִיא שְׁנֵיהֶם מִן הַחֻלִּין דְּשַׁפִּיר עָבֵד. אֶלָּא אִם רָצָה לְהָבִיא כְּמוֹ שֶׁנָּדַר יָבִיא:

וְלֹא יָבִיא. הַלֶּחֶם: **מֵחֲטֵי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי**. עַצְמוֹ, דְּלֶחֶם דּוּמְיָא דִּשְׁלָמִים בָּעִינַן, מַה שְּׁלָמִים מִמְּעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְלֹא מִמַּעֲשֵׂר שֵׁנִי עַצְמוֹ, אַף לֶחֶם כֵּן:

משנה ו

מַה פֶּסַח שֶׁהוּא בָּא בְּחוֹבָה אֵינוֹ בָּא אֶלָּא מִן הַחֻלִּין. דְּפֶסַח מִצְרַיִם לֹא בָּא אֶלָּא מִן הַחֻלִּין, שֶׁעֲדַיִן לֹא הָיְתָה לָהֶם שׁוּם תְּבוּאַת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, שֶׁאֵין מַעֲשֵׂר אֶלָּא מִשֶּׁנִּכְנְסוּ לָאָרֶץ, וּמַה פֶּסַח מִצְרַיִם לֹא בָּא אֶלָּא מִן הַחֻלִּין, אַף פֶּסַח דּוֹרוֹת אֵינוֹ בָּא אֶלָּא מִן הַחֻלִּין, שֶׁהֲרֵי הוּא אוֹמֵר (שמות יג) וְעָבַדְתָּ אֶת הָעֲבֹדָה הַזֹּאת בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה, שֶׁיְּהוּ כָּל עֲבוֹדַת הַחֹדֶשׁ הַזֶּה כְּזֶה שֶׁל מִצְרַיִם:

אַף כָּל דָּבָר שֶׁבְּחוֹבָה. נַמִּי כוּ'. לְפִיכָךְ, הָאוֹמֵר הֲרֵי עָלַי תּוֹדָה אוֹ שְׁלָמִים, הוֹאִיל וְהֵן בָּאִים חוֹבָה, דְּקָאָמַר הֲרֵי עָלַי, לֹא יָבִיא אֶלָּא מִן הַחֻלִּין:

וְהַנְּסָכִים. אֲפִלּוּ אָמַר הֲרֵי עָלַי לְהָבִיא מִמַּעֲשֵׂר, לֹא יָבִיא אֶלָּא מִן הַחֻלִּין. דְּכִי שָׂרָא רַחֲמָנָא לַאֲתוּיֵי שְׁלָמִים מִמַּעֲשֵׂר הָנֵי מִלֵּי שְׁלָמִים גּוּפַיְהוּ דִּבְנֵי אֲכִילָה נִינְהוּ, אֲבָל נְסָכִים דְּכָלִיל הֵם לֹא יָבִיאוּ מִן הַמַּעֲשֵׂר:

פרק ח

משנה א

כָּל קָרְבָּנוֹת. מִן הֶחָדָשׁ וּמִן הַיָּשָׁן. בִּמְנָחוֹת קָאָמַר:

שֶׁאֵינָן בָּאִים אֶלָּא מִן הֶחָדָשׁ. בְּעֹמֶר כְּתִיב (ויקרא כג) מִנְחָה חֲדָשָׁה, וּבִשְׁתֵּי הַלְּחֶם כְּתִיב (שמות לד) בִּכּוּרֵי קְצִיר חִטִּים:

וּמִן הָאָרֶץ. בְּעֹמֶר כְּתִיב (ויקרא כג) כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ וְגוֹ' וּקְצַרְתֶּם אֶת קְצִירָהּ, וּבִשְׁתֵּי הַלְּחֶם כְּתִיב (שם) מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ לֶחֶם:

מִכְמָס וְזוֹנִיחָה. שְׁמוֹת שֶׁל מְקוֹמוֹת הֵן:

אַלְפָּא לַסֹּלֶת. סֹלֶת שֶׁלָּהֶן רִאשׁוֹן וּמֻבְחָר לְכָל הַסְּלָתוֹת. כְּאֶלֶ"ף זוֹ שֶׁהִיא רִאשׁוֹנָה לְכָל הָאוֹתִיּוֹת:

אַלְפָּא. זוֹ אֶלֶ"ף בְּלָשׁוֹן יְוָנִי:

שְׁנִיָּה לָהֶן. קְרוֹבָה סָלְתָהּ לִהְיוֹת מְשֻׁבַּחַת כְּסֹלֶת מִכְמָס וְזוֹנִיחָה:

חֲפָרִים בַּבִּקְעָה. שְׁתֵּי חֲפָרִים הֵן, אַחַת בָּהָר וְאַחַת בַּבִּקְעָה, וְאוֹתָהּ שֶׁבַּבִּקְעָה הִיא שֶׁסֹּלֶת שֶׁלָּהּ מְשֻׁבַּחַת:

כָּל הָאֲרָצוֹת. שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָיוּ כְּשֵׁרוֹת, אֶלָּא שֶׁמִּכָּאן הָיוּ מְבִיאִים:

משנה ב

אֵין מְבִיאִין. עֹמֶר וּשְׁתֵּי הַלְּחֶם:

לֹא מִבֵּית הַזְּבָלִים. מִשֶּׁדֶּה שֶׁצְּרִיכָה לְזֶבֶל, דְּשֶׁמָּא לֹא נִזְדַּבְּלָה כָּל צָרְכָּהּ וְנִמְצְאוּ פֵּרוֹתֶיהָ כְּחוּשִׁים. אִי נַמִי, לְפִי שֶׁהַזֶּבֶל מַבְאִישׁ וּמַפְסִיד טַעַם הַפֵּרִי:

וְלֹא מִבֵּית הַשַּׁלְחִים. אֶרֶץ צְמֵאָה לְמַיִם שֶׁפֵּרוֹתֶיהָ כְּחוּשִׁין:

לֹא מִבֵּית הָאִילָן. מִתְּבוּאָה שֶׁבֵּין הָאִילָנוֹת. שֶׁהָאִילָנוֹת הַגְּדֵלִים שָׁם יוֹנְקִים הַקַּרְקַע וּמַכְחִישִׁים הַזְּרָעִים:

נָרָה. חוֹרֵשׁ. לְשׁוֹן נִירוּ לָכֶם נִיר (ירמיה ד):

וּבַשְּׁנִיָּה זוֹרְעָהּ. בַּגְּמָרָא מַסִּיק, דְּשָׁנָה רִאשׁוֹנָה הוּא נָר כֻּלָּהּ וְזוֹרֵעַ חֻצָּיהּ וּמַנִּיחַ חֻצָּיהּ נִיר. וְכֵן בַּשְּׁנִיָּה חוֹרְשָׁהּ כֻּלָּהּ וְזוֹרֵעַ הַחֻצִּי שֶׁלֹּא זָרַע אֶשְׁתַּקַּד, וְהַחֻצִּי שֶׁזָּרַע אֶשְׁתַּקַּד מַנִּיחוֹ נִיר. וְכֵן בְּכָל שָׁנָה זוֹרֵעַ נִיר שֶׁל אֶשְׁתַּקַּד:

כֵּיצַד בּוֹדֵק. הַסֹּלֶת אִם מְנֻפָּה כָּל צָרְכָּהּ אִם לָאו:

עָלָה בְיָדוֹ אָבָק. קֶמַח דַּק, וְגַרוּעַ הוּא:

עַד שֶׁיְּנִיפֶּנָּה. בְּנָפָה לְעֵבֶר הָאָבָק דַּק שֶׁנִּשְׁאַר בָּהּ:

וְאִם הִתְלִיעָה. הַסֹּלֶת אוֹ הַחִטָּה:

פְּסוּלָה. וְהוּא שֶׁהִתְלִיעָה בְּרֻבָּהּ. וְיָלְפִינַן לַהּ לְקָמָן סוֹף פִּרְקִין מִדִּכְתִיב (במדבר כח) תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם וּמִנְחָתָם. תְּמִימִים יִהְיוּ לָכֶם וְנִסְכֵּיהֶם. שֶׁיִּהְיוּ גַּם כֵּן הַמְּנָחוֹת וְהַנְּסָכִים תְּמִימִים:

משנה ג

תְּקוּעָה. עִיר שֶׁשְּׁמָהּ תְּקוֹעָה, כְּדִכְתִיב (שמואל ב יד) וַיִּשְׁלַח יוֹאָב תְּקוֹעָה:

אַלְפָּא לַשָּׁמֶן. הַשֶּׁמֶן שֶׁלָּהּ רִאשׁוֹן וּמֻבְחָר לַשְּׁמָנִים. כְּאָלֶ"ף זוֹ שֶׁהִיא רִאשׁוֹנָה לָאוֹתִיּוֹת:

אַנְפִּיקְנוֹן. שֶׁמֶן הֶעָשׂוּי מִזֵּיתִים שֶׁלֹּא הֵבִיאוּ שְׁלִישׁ בִּשּׁוּלָן, וְהוּא מַר מְאֹד:

שֶׁנִּשְׁרוּ בַּמַּיִם. שֶׁהַמַּיִם מְקַלְקְלִים אֶת הַשֶּׁמֶן:

משנה ד

שְׁלֹשָׁה זֵיתִים. שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה מְלַקְּטִים אֶת הַזֵּיתִים. וּבָהֶן שָׁלֹשׁ שְׁמָנִים, בְּכָל פַּעַם יֵשׁ שְׁלֹשָׁה מִינִים שֶׁמֶן:

הַזַּיִת הָרִאשׁוֹן. פַּעַם רִאשׁוֹנָה שֶׁמְּלַקֵּט:

מְגַרְגְּרוֹ בְּרֹאשׁ הַזַּיִת. מְלַקֵּט גַּרְגְּרִים שֶׁהֵן בְּרֹאשׁ הַזַּיִת, שֶׁהֵן מִתְבַּשְּׁלִים תְּחִלָּה לְפִי שֶׁהַחַמָּה זוֹרַחַת עֲלֵיהֶן וּמְבַשַּׁלְתָּן:

לְתוֹךְ הַסַּל. וּמִסְתַּנֵּן וְיוֹצֵא, וְהַכְּלִי תַּחַת הַסַּל לְקַבֵּל הַשֶּׁמֶן:

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר סְבִיבוֹת דָּפְנֵי הַסַּל. נוֹתֵן אֶת הַזֵּיתִים וְהַשֶּׁמֶן זָב דֶּרֶךְ הַדְּפָנוֹת וְנוֹפֵל לְשׁוּלֵי הַסַּל וּמִשָּׁם מִסְתַּנֵּן וְיוֹצֵא, וְנִמְצָא מְזֻקָּק, שֶׁהַפְּסֹלֶת נִשְׁאָר מְדֻבָּק בְּדָפְנֵי הַסַּל. אֲבָל לֹא יִתְּנֵם בְּשׁוּלֵי הַסַּל, מִפְּנֵי שֶׁמִּתְעָרֵב בּוֹ שֶׁמֶן וּשְׁמָרִים וְיוֹצְאִים וְנִמְצָא שֶׁמֶן עָכוּר. וְהַשֶּׁמֶן הַזָּב מֵאֵלָיו בְּלֹא שׁוּם טְעִינָה נִקְרָא שֶׁמֶן רִאשׁוֹן שֶׁל הַזַּיִת הָרִאשׁוֹן:

טָעַן בְּקוֹרָה. זֵיתִים שֶׁבַּסַּל:

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בַּאֲבָנִים. וְלֹא בְּקוֹרָה. שֶׁהַקּוֹרָה כְּבֵדָה וּמוֹצִיאָה אֶת הַשְּׁמָרִים:

חָזַר וְטָחַן. בָּרֵחַיִם, אֶת הַזֵּיתִים שֶׁתַּחַת הַקּוֹרָה, וְטוֹעֵן אַחַר כָּךְ הַקּוֹרָה:

הָרִאשׁוֹן לַמְּנוֹרָה. דִּבְעִינַן שֶׁמֶן זַיִת זָךְ:

וְהַשְּׁאָר כְּשֵׁר לַמְּנָחוֹת. דְּלֹא כְּתִיב בְּהוּ זָךְ:

הַזַּיִת הַשֵּׁנִי. פַּעַם שְׁנִיָּה כְּשֶׁמְּלַקֵּט אֶת שֶׁנִּמְצָאִים מְבֻשָּׁלִים עַתָּה:

מְגַרְגְּרוֹ בְּרֹאשׁ הַגַּג. מְלַקֵּט הַגַּרְגְּרִין הַסְּמוּכִים לַגַּג. שֶׁזֵּיתֵיהֶן הָיוּ סְמוּכִים לְגַגּוֹתֵיהֶן, וְאוֹתָן מִתְבַּשְּׁלִים בַּשְּׁנִיָּה:

הָרִאשׁוֹן. שֶׁיָּצָא קֹדֶם טְעִינָה, כָּשֵׁר לַמְּנוֹרָה:

הַזַּיִת הַשְּׁלִישִׁי. שֶׁמִּתְלַקֵּט פַּעַם שְׁלִישִׁית, אֵין מִתְבַּשְּׁלִים לְעוֹלָם כָּל צָרְכָּן, שֶׁהֵן עֲנָפִים שֶׁתַּחַת הַגַּג שֶׁאֵין חַמָּה מַגַּעַת בָּהֶם:

עוֹטָנוֹ. לְשׁוֹן מַעֲטָן שֶׁל זֵיתִים, שֶׁהִיא הַגֶּמֶא שֶׁמַּנִּיחִים בָּהּ הַזֵּיתִים כְּדֵי שֶׁיִּתְעַפְּשׁוּ שָׁם. וּלְשׁוֹן מִקְרָא הוּא, עָטִינָיו מָלְאוּ חָלָב (איוב כא):

שֶׁיִּלָּקֶה. שֶׁיִּתְעַפֵּשׁ:

וּמְנַגְּבוֹ בְּרֹאשׁ הַגַּג. דְּמִתּוֹךְ שֶׁהוּא צָבוּר וּמְכֻנָּס בְּמָקוֹם אֶחָד אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה יָמִים זָב מֵאֵלָיו מֹהַל שֶׁאֵינוֹ יָפֶה, לְפִיכָךְ צָרִיךְ לְנַגְּבוֹ:

משנה ה

שָׁוִין. לָאו לְכָל מִלֵּי שָׁוִין, דְּהָא בְּכֻלְּהוּ תְּנַן הָרִאשׁוֹן לַמְּנוֹרָה וְהַשְּׁאָר לַמְּנָחוֹת, אֶלָּא שָׁוִין לַמְּנָחוֹת קָאָמַר. וּמְשׁוּם דְּקַיְּמָא לָן בְּכָל מָקוֹם מְבַחַר נְדָרֶיךָ, שְׁיָבִיא מִן הַמֻּבְחָר, קָא מַשְׁמַע לָן הַשְׁתָּא שֶׁהָרִאשׁוֹן שֶׁבַּשֵּׁנִי וְהַשֵּׁנִי שֶׁבָּרִאשׁוֹן שָׁוִין. שֶׁאִם יֵשׁ לוֹ מִנְחָה לְהָבִיא וְיֵשׁ לוֹ מִשְּׁנֵיהֶם, מֵאֵיזֶה שֶׁיִּרְצֶה יָבִיא. אֲבָל אִם יֵשׁ לוֹ מִשְּׁלִישִׁי שֶׁבָּרִאשׁוֹן וּמֵרִאשׁוֹן שֶׁבַּשֵּׁנִי, יָבִיא מִנְחָתוֹ מֵרִאשׁוֹן שֶׁבַּשֵּׁנִי שֶׁהוּא מֻבְחָר:

משנה ו

קְרוּתִים וְהַטּוּלִים. שֵׁם מְקוֹמוֹת הֵם:

אִלְיוֹסְטָן. יַיִן מָתוֹק מֻחֲמַת הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁתְּלוּ הָעֲנָבִים בַּשֶּׁמֶשׁ לְמַתְּקָן. שֶׁמֶשׁ בִּלְשׁוֹן יָוָן יוֹסְטָן:

יֵין יָשָׁן. שֶׁעָבְרוּ עָלָיו שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ, עוֹבֵר אַדְמִימוּתוֹ, וְהַכְּתוּב אוֹמֵר (משלי כג) אַל תֵּרֶא יַיִן כִּי יִתְאַדָּם, אַלְמָא בִּשְׁעַת אַדְמִימוּתוֹ מֻבְחָר הוּא:

לֹא מָתוֹק. כְּשֶׁהוּא מָתוֹק מֻחֲמַת עַצְמוֹ. דְּאִלּוּ מֻחֲמַת שֶׁמֶשׁ, הָא תְּנָא רֵישָׁא אִלְיוֹסְטָן אִם הֵבִיא כָּשֵׁר. פֵּרוּשׁ אַחֵר, תִּירוֹשׁ שֶׁלֹּא עָבְרוּ עָלָיו אַרְבָּעִים יוֹם. וְרִאשׁוֹן עִקָּר:

מִן הַדְּלִיּוֹת. מִן הַגְּפָנִים הַמְּדֻלּוֹת עַל גַּבֵּי כְּלוֹנָסוֹת וְקָנִים גְּבוֹהִים מִן הָאָרֶץ:

אֲלָא מִן הָרוֹגְלִיּוֹת. מִגְּפָנִים שֶׁשּׁוֹכְבוֹת עַל גַּבֵּי קַרְקַע בֵּין רַגְלֵי בְּנֵי הָאָדָם, שֶׁאֵינָן מְדֻלּוֹת:

הָעֲבוּדִים. שֶׁנֶּעֶבְדוּ שְׁתֵּי פְּעָמִים בַּשָּׁנָה. שֶׁחוֹפְרִים סְבִיבוֹת הַגְּפָנִים לְהַפִּיךְ בַּקַּרְקַע שֶׁבְּשָׁרְשֵׁיהֶן וְעוֹשִׂין בָּהֶן גֻּמּוֹת לְהַשְׁקוֹתָן, וְזוֹ הִיא עֲבוֹדָתָן:

משנה ז

חֲצָבִים גְּדוֹלִים. שֶׁהַכֵּלִים הַגְּדוֹלִים פּוֹגְמִים טַעַם הַיַּיִן:

כְּדֵי שֶׁיִּהֵא רֵיחוֹ נוֹדֵף. כְּשֶׁהֶחָבִית מְלֵאָה, יוֹצֵא הָרֵיחַ לַחוּץ וְאֵינוֹ נוֹדֵף:

קָמְחִין. כְּמִין גַּרְגְּרִים דַּקִּים לְבָנִים שֶׁעוֹלִים עַל פְּנֵי הַיַּיִן דּוֹמִין לְקֶמַח:

וּמֵאֲמְצָעָה. מֵשִׂים בַּרְזָא בַּאֲמְצַע הֶחָבִית:

קָנָה. אַמַּת הַמִּדָּה שֶׁהָיְתָה רְגִילָה לִהְיוֹת בְּיַד הַגִּזְבָּר:

זָרַק אֶת הַגִּיד וְהִקִּישׁ בַּקָּנָה. כְּלוֹמַר כְּשֶׁזָּרַק הַיַּיִן הַגִּיד שֶׁל שְׁמָרִים, שֶׁמַּתְחִילִים הַשְּׁמָרִים לָצֵאת, הִקִּישׁ הַגִּזְבָּר בַּקָּנֶה שֶׁבְּיָדוֹ וְדָחֲהוּ שֶׁלֹּא יִכָּנֵס בַּכְּלִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ הַיַּיִן. וְרַבּוֹתַי פֵּרְשׁוּ

הִקִּישׁ בַּקָּנֶה שֶׁבְּיָדוֹ לִרְמֹז אֶל מוֹשַׁךְ הַיַּיִן מִן הֶחָבִית שֶׁיִּסְתֹּם הֶחָבִית בַּבַּרְזָא, וְלֹא הָיָה אוֹמֵר לוֹ סְתֹם, לְפִי שֶׁהַדִּבּוּר קָשֶׁה לְיַיִן. וְהָכִי מְפָרֵשׁ לֵיהּ בַּגְּמָרָא:

רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר יַיִן שֶׁעָלוּ בוֹ קְמָחִין פָּסוּל. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה. וְכָל הָנֵי דְּאָמְרִינַן בְּמַתְנִיתִין שֶׁהֵם פְּסוּלִים, בֵּין בַּסֹּלֶת בֵּין בַּשֶּׁמֶן בֵּין בַּיַּיִן, אִם עָבַר וְהִקְדִּישָׁן מַכִּין אוֹתוֹ מַכּוֹת מַרְדּוּת מִדִּבְרֵיהֶם, כְּדִין הַמַּקְדִּישׁ בַּעַל מוּם לַמִּזְבֵּחַ שֶׁהוּא לוֹקֶה מִן הַתּוֹרָה, מִדִּכְתִיב בְּבַעַל מוּם לֹא תַקְרִיבוּ, וְאָמְרוּ בְּסִפְרָא, אֵין לֹא תַקְרִיבוּ אֶלָּא לֹא תַקְדִּישׁוּ. וּכְשֵׁם שֶׁהָיוּ מְבִיאִים הַסֹּלֶת וְהַיַּיִן וְהַשֶּׁמֶן מִמְּקוֹמוֹת מֻבְחָרִים יְדוּעִים כְּדִתְנַן בְּמַתְנִיתִין, כָּךְ הָיוּ מְבִיאִים הַקְּרֻבָּנוֹת מִמְּקוֹמוֹת יְדוּעִים, אֵילִים מִמּוֹאָב, כְּבָשִׂים מֵחֶבְרוֹן, עֲגָלִים מִשָּׁרוֹן, גּוֹזָלוֹת דְּהַיְנוּ תּוֹרִים וּבְנֵי יוֹנָה מֵהַר הַמֶּלֶךְ:

פרק ט

משנה א

שְׁתֵּי מִדּוֹת. עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן וַחֲצִי עִשָּׂרוֹן. שְׁתֵּי מִדּוֹת שֶׁל עִשָּׂרוֹן הָיוּ, אַחַת מוֹדְדִים אוֹתָהּ גְּדוּשָׁה, שֶׁהָיְתָה קְטַנָּה וְלֹא הָיְתָה מַחְזֶקֶת כְּשֶׁהִיא גְּדוּשָׁה אֶלָּא עִשָּׂרוֹן, כְּשִׁעוּר חֲבֶרְתָּהּ כְּשֶׁהִיא מְחוּקָה. דְּרַבִּי מֵאִיר גָּמַר מִקְּרָא דִּכְתִיב (במדבר כח) עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד, דִּשְׁתֵּי עֶשְׂרוֹנוֹת הָיוּ שָׁם, וְאִי שְׁתֵּיהֶן שָׁוּוֹת הַוְיָא לְהוּ מִדָּה אַחַת. אֶלָּא אַחַת מְחוּקָה וְאַחַת גְּדוּשָׁה. גְּדוּשָׁה שֶׁבָּהּ הָיָה מוֹדֵד לְכָל הַמְּנָחוֹת, מְחוּקָה שֶׁבָּהּ הָיָה מוֹדֵד לַחֲבֶרְתֵּי כֹּהֵן גָּדוֹל, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, לֹא הָיָה שָׁם אֶלָּא עִשָּׂרוֹן אֶחָד, דִּכְתִיב (שם כט) וְעִשָּׂרוֹן אֶחָד לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד, וְאוֹתוֹ עִשָּׂרוֹן מָחוּק הָיָה, וּבוֹ הָיוּ מוֹדְדִים לְכָל הַמְּנָחוֹת. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

לֹא בְשֶׁל שְׁלֹשָׁה לְפַר. לְמִנְחַת נְסָכִים שֶׁל פַּר דִּכְתִיב בֵּיהּ (שם כח) וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר הָאֶחָד, לֹא הָיוּ מוֹדְדִין בְּמִדָּה אַחַת שֶׁתְּהֵא מַחְזֶקֶת שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים, שֶׁלֹּא הָיְתָה שָׁם מִדָּה גְּדוֹלָה מֵעִשָּׂרוֹן:

אֶלָּא מוֹדְדָן עֶשְׂרוֹנוֹת. כָּל עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן בִּפְנֵי עַצְמוֹ:

הָכִי גָּרְסִינַן **חֲצִי עִשָּׂרוֹן מָה הָיָה מְשַׁמֵּשׁ, שֶׁבּוֹ הָיָה מוֹדֵד לַחֲבֶרְתֵּי כֹּהֵן גָּדוֹל**. וְהָכִי פֵּרוּשָׁא, לַחֲבֶרְתֵּי כֹּהֵן גָּדוֹל, מֵבִיא מִבֵּיתוֹ עִשָּׂרוֹן שָׁלֵם, וְחוֹצֵהוּ בַּחֲצִי עִשָּׂרוֹן שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ, וְלֹשׁ כָּל חֲצִי עִשָּׂרוֹן בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְעוֹשֶׂה מִכָּל חֲצִי עִשָּׂרוֹן שֵׁשׁ חַלּוֹת, שֶׁהֵן לִשְׁנֵי חֲצָאֵי עִשָּׂרוֹן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חַלּוֹת, וְאוֹפֶה כֻּלָּן בְּיַחַד, וְאַחַר כָּךְ מְחַלֵּק כָּל חַלָּה לִשְׁנַיִם וּמַקְרִיב שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲצָאִין בַּבֹּקֶר, וּשְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲצָאִין בָּעֶרֶב. וְקֹדֶם שֶׁיַּקְרִיב פּוֹתֵת אוֹתָן לְפִתִּין כַּזִּית, וְכוֹפֵל כָּל פִּתִּיתָה לִשְׁנַיִם, וְאֵינוֹ מַבְדִּיל. אֲבָל פִּתִּיתַת כָּל שְׁאָר מְנָחוֹת אַף עַל פִּי שֶׁפִּתִּין שֶׁלָּהֶן כַּזַּיִת, כּוֹפֵל אוֹתָן לִשְׁנַיִם וּשְׁנַיִם לְאַרְבָּעָה וּמַבְדִּיל, כְּדִתְנַן לְעֵיל בְּפֶרֶק ו׳:

משנה ב

שְׁנָתוֹת הָיוּ בַּהֵין. לֹא הָיָה שָׁם אֶלָּא הֵין, וּבוֹ הָיוּ סִימָנִים מַסְמְרוֹת אוֹ פְּגִימוֹת:

עַד כָּאן לְפַר. חֲצִי הַהֵין:

עַד כָּאן לְאַיִל. שְׁלִישִׁית הַהֵין:

וְעַד כָּאן לְכֶבֶשׂ. רְבִיעִית הַהֵין. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר:

וְכִי מָה הָיָה הַהֵין מְשַׁמֵּשׁ. שֶׁלֹּא הָיָה בַּמִּקְדָּשׁ דָּבָר שֶׁיִּהְיֶה צָרִיךְ לְהֵין שָׁלֵם, שֶׁלְּעוֹלָם לֹא נִצְטָרְכוּ לַהֵין אֶלָּא בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה בִּימֵי מֹשֶׁה וְאוֹתוֹ שֶׁמָּן עָדַיִן הוּא קַיָּם וְעוֹמֵד, וְאִם כֵּן לֹא הָיוּ צְרִיכִים לַהֵין:

אֶלָּא מִדָּה יְתֵרָה. הָיְתָה שָׁם לְהַשְׁלִים הַשֶּׁבַע מִדּוֹת:

לְמִנְחַת כֹּהֵן גָּדוֹל. הָיוּ לוֹ שְׁלֹשָׁה לֻגִּין שֶׁמֶן, לֹג וּמֶחֱצָה שַׁחֲרִית וְלֹג וּמֶחֱצָה בֵּין הָעַרְבַּיִם:

משנה ג

רְבִיעִית מַיִם לְמִצְרָע. דִּכְתִיב (ויקרא יד) וְשָׁחַט אֶת הַצִּפּוֹר הָאֶחָת אֶל כְּלִי חֶרֶשׂ עַל מַיִם חַיִּים, לְמַיִם שֶׁדַּם הַצִּפּוֹר נִרְאֶה בָּהֶם, וְשִׁעֲרוּ חֲכָמִים רְבִיעִית הַלֹּג:

רְבִיעִית שֶׁמֶן לְנָזִיר. לְלֶחֶם נְזִירוּת. וּרְבִיעִית לֹא קַדִּישׁ לִהְיוֹת כְּלִי שָׁרֵת מִשּׁוּם רְבִיעִית מַיִם שֶׁל מְצֹרָע, דְּהָא חוּץ הוּא. וְלֹא מִשּׁוּם לֶחֶם שֶׁל נָזִיר, דְּאֵין לֶחֶם שֶׁל נָזִיר קָדוֹשׁ אֶלָּא בִּשְׁחִיטַת הַזֶּבַח. אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁבָּהּ הָיָה מוֹדֵד לַחֲבֵרָתֵי כֹּהֵן גָּדוֹל רְבִיעִית שֶׁמֶן לְכָל חַלָּה וְחַלָּה, שֶׁהֵן שִׁתִּים עֶשְׂרֵה חַלּוֹת וְנִסְכֵּיהֶן שְׁלֹשָׁה לֻגִּין שֶׁמֶן:

חֲצִי לֹג מַיִם לְסוֹטָה. דִּכְתִיב (במדבר ה) וְלָקַח הַכֹּהֵן מַיִם קְדֹשִׁים בִּכְלִי חָרֶשׂ, חֲצִי לֹג מַיִם הָיָה מְמַלֵּא מִן הַכִּיּוֹר:

חֲצִי לֹג שֶׁמֶן לְתוֹדָה. הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, וְכֵן רְבִיעִית שֶׁל נָזִיר. וַחֲצִי לֹג נַמִּי לֹא מִשּׁוּם חֲצִי לֹג מַיִם שֶׁל סוֹטָה וַחֲצִי לֹג שֶׁמֶן שֶׁל תּוֹדָה הוּא דְּקָדוֹשׁ לִהְיוֹת כְּלִי שָׁרֵת. אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁבּוֹ מְחַלֵּק חֲצִי לֹג שֶׁמֶן לְכָל נֵר וְנֵר שֶׁל מְנוֹרָה:

אֵין לָהּ אֶלָּא לַגָּהּ. לֹג אֶחָד לְכָל שִׁשִּׁים עִשָּׂרוֹן. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב:

שִׁשָּׁה לַגִּים לְפַר. דְּהַיְנוּ חֲצִי הַהֵין, כִּדְכְתִיב (שם טו) בָּלוּל בַּשֶּׁמֶן חֲצִי הַהִין. וְאַרְבָּעָה לְאַיִל, דְּהַיְנוּ שְׁלִישִׁית הַהֵין. וּשְׁלֹשָׁה לְכֶבֶשׂ, דְּהַיְנוּ רְבִיעִית הַהֵין, שֶׁהַהִין שְׁנֵים עָשָׂר לֻגִּין:

מֵחֲצִי לֹג לְכָל נֵר. שֶׁצָּרִיךְ שֶׁיִּתֵּן בָּהּ מִדָּתָהּ שֶׁתְּהֵא דּוֹלֶקֶת וְהוֹלֶכֶת מֵעֶרֶב עַד בֹּקֶר. וְשִׁעֲרוּ חֲכָמִים חֲצִי לֹג שֶׁמֶן לְלֵילֵי תְּקוּפַת טֵבֵת הָאֲרֻכִּים. וְכֵן הָיָה נוֹתֵן בְּכָל נֵר בְּכָל לַיְלָה. וְאִם כָּבְתָה, נִפְסְלָה אוֹתָהּ פְּתִילָה וְהַשֶּׁמֶן מִלְּהַדְלִיק בָּהֶן עוֹד, אֶלָּא מְסִירָן וְנוֹתֵן חֲצִי לֹג שֶׁמֶן אַחֵר וּפְתִילָה חֲדָשָׁה וּמַדְלִיק:

משנה ד

מְעָרְבִין נְסָכֵי פָרִים. מִנְחַת נְסָכֵי פַּר בְּמִנְחַת נְסָכֵי אַיִל. לְפִי שֶׁבְּלֵילַת שְׁתֵּיהֶן שָׁוָה, שְׁנֵי לֶגִּים לְעִשָּׂרוֹן. דְּהָא תְּנַן לְעֵיל שִׁשָּׁה לֶגִּים לַפָּר, וְסֹלֶת הָוֵי לְהוּ שִׁלְשָׁה עֶשְׂרוֹנִים כְּדִכְתִיב (שם) וְהִקְרִיב עַל בֶּן הַבָּקָר מִנְחָה סֹלֶת שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים בָּלוּל בַּשֶּׁמֶן חֲצִי הַהִין, דְּהַיְנוּ שִׁשָּׁה לֶגִּין. וְלָאַיִל אַרְבָּעָה לֶגִּין, וְסֹלֶת שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים לָאַיִל:

נְסָכֵי כְבָשִׂים. שְׁלֹשָׁה לֶגִּין לְעִשָּׂרוֹן, דִּכְתִיב עִשָּׂרוֹן אֶחָד לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד, וּכְתִיב בָּלוּל בְּשֶׁמֶן כְּתִית רְבִיעִית הַהִין, דְּהַיְנוּ שְׁלֹשָׁה לֶגִּין:

וְשֶׁל הַיּוֹם בְּשֶׁל אָמֶשׁ. אִם הֵבִיא אֶמֶשׁ זִבְחוֹ בְּלֹא נְסָכִים. דְּקַיְמָא לָן אָדָם מֵבִיא זִבְחוֹ הַיּוֹם וּנְסָכָיו מִכָּאן וְעַד עֲשָׂרָה יָמִים. וְאִם הַיּוֹם הֵבִיא קָרְבָּן אֶחָד וּשְׁנֵי נְסָכִים עִמּוֹ, אֶחָד בִּשְׁבִילוֹ וְאֶחָד בִּשְׁבִיל שֶׁל אֶמֶשׁ, מְעָרְבִין יַחַד אִם הַקָּרְבָּנוֹת שָׁוִין, שֶׁהָיוּ שְׁנֵיהֶם כְּבָשִׂים אוֹ אֵילִים [אוֹ פָּרִים] אוֹ פַּר וְאַיִל:

אֲבָל אֵין מְעָרְבִים נְסְכֵי כְבָשִׂים בִּנְסְכֵי פָרִים וְאֵילִים. לְפִי שֶׁמִּנְחַת פַּר וְאַיִל חֲרֵבָה הִיא לְגַבֵּי כְּבָשִׂים, וּבוֹלַעַת הֵימֶנָּה, וְנִמְצֵאת שֶׁל כֶּבֶשׂ חֲסֵרָה וְזוֹ יְתֵרָה:

וְאִם בְּלָלָן. שֶׁכְּבָר הָלְכָה מִצְוַת שַׁמְנָן:

כְּשֵׁרוֹת. כְּרַבָּנָן דְּפְלִיגֵי עֲלֵיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָה בְּהַקּוֹמֵץ רַבָּה וְאָמְרִי חָרֵב שֶׁנִּתְעָרֵב בְּבָלוּל יִקָּרֵב:

וְאִם עַד שֶׁלֹּא בְלָלָן. נִתְעָרְבוּ:

פְּסוּלוֹת. דְּבָעֵינַן רְאוּי לְבֵילָה, וְלֵיכָּא, דְּחָסְרָא לַהּ שֶׁל כֶּבֶשׂ, וְשֶׁל אַיִל יְתֵרָה:

אַף עַל פִּי שֶׁמִּנְחָתוֹ כְּפוּלָה. כִּדְכְתִיב בֶּאֱמֹר אֶל הַכֹּהֲנִים, וּמִנְחָתוֹ שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים:

משנה ה

שֶׁהָיָה גוֹדְשָׁהּ בְּתוֹכָהּ. כְּשֶׁהָיָה מָחוּק הָיָה מַחֲזִיק כִּשְׁאָר עִשָּׂרוֹן גָּדוּשׁ. וּמַתְנִיתִין רַבִּי מֵאִיר הִיא דְּאָמַר בְּרֵישׁ פִּרְקִין עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן הָיָה בַּמִּקְדָּשׁ, אֶחָד מָחוּק וְאֶחָד גָּדוּשׁ. וְלֵית הִלְכָתָא כְּוָתֵיהּ:

בְּרוּצֵיהֶן. גָּדְשָׁן. דְּלַח נַמִּי אִיכָּא גּוֹדֶשׁ פּוּרְתָּא:

מִדּוֹת הַלַּח בְּרוּצֵיהֶן קֹדֶשׁ וּמִדּוֹת הַיָּבֵשׁ בְּרוּצֵיהֶן חֹל. בַּגְּמָרָא מְפָרֵשׁ דְּהַאי תַּנָּא סָבַר מִדּוֹת הַלַּח נִמְשָׁחוּ בֵּין מִבִּפְנִים בֵּין מִבַּחוּץ, הִלְכָךְ שִׁפַּת הַכְּלִי מְקַדְּשָׁן לְבָרוּצִין. מִדּוֹת הַיָּבֵשׁ נִמְשָׁחוּ מִבִּפְנִים וְלֹא נִמְשָׁחוּ מִבַּחוּץ, הִלְכָךְ בְּרוּצִין שֶׁאֵינָן נוֹגְעִים מִבִּפְנִים בְּמָקוֹם מְשִׁיחָתָן לֹא קִדְּשֵׁי:

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר מִדַּת הַלַּח קֹדֶשׁ. דְּסָבַר מִדּוֹת הַלַּח נִמְשָׁחוּ בֵּין מִבִּפְנִים בֵּין מִבַּחוּץ:

מִדּוֹת הַיָּבֵשׁ חֹל. דְּלֹא נִמְשָׁחוּ כָּל עִקָּר. וּמִיהוּ מַה שֶּׁמּוֹדְדִים בְּהֶן קָדוֹשׁ קְדֻשַּׁת הַפֶּה. וְגַבְרָא לְמַאי דְּצָרִיךְ מְקַדֵּשׁ בַּפֶּה, בְּרוּצִין לֹא מְקַדֵּשׁ לְהוּ דְּלֹא צְרִיכֵי לֵיהּ:

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר לֹא מִשּׁוּם זֶה. רַבִּי יוֹסֵי סָבַר אִידִי וְאִידִי נִמְשָׁחוּ מִבִּפְנִים וְלֹא נִמְשָׁחוּ מִבַּחוּץ. וְהָכָא הֵינוּ טַעֲמָא מִשּׁוּם דְּלַח נָעָכָר, מַה שֶּׁבְּשׁוּלֵי הַכְּלִי כְּשֶׁמּוֹסִיפִין עָלָיו נָעָכָר וּמִתְעָרֵב וְנִבְלָל וְעוֹלֶה מִלְמַעְלָה, וְנִמְצָא שֶׁכְּבָר קָדְשׁוּ הַבְּרוּצִין בְּתוֹךְ הַכְּלִי:

וְהַיְבֵשׁ אֵינוֹ נָעָכָר. אֶלָּא בִּמְקוֹמוֹ עוֹמֵד, הִלְכָּךְ מַה שֶּׁבִּפְנִים קָדוֹשׁ וּמַה שֶּׁבַּחוּץ אֵינוֹ קָדוֹשׁ:

משנה ו

חוּץ מִן הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר וְהַפֶּסַח וְהַחַטָּאת וְהָאָשָׁם. מִשּׁוּם דִּכְתִיב בְּפָרָשַׁת נְסָכִים (במדבר טו) לְפַלֵּא נֶדֶר אוֹ בִנְדָבָה. בָּא בְּנֶדֶר וּבִנְדָבָה, טָעוּן נְסָכִים, יָצְאוּ בְּכוֹר וּמַעֲשֵׂר וּפֶסַח וְחַטָּאת וְאָשָׁם שֶׁהֵן בָּאִים חוֹבָה לֹא לִנְדָבָה, שֶׁאֵין טְעוּנִים נְסָכִים. יָכוֹל אַף חוֹבוֹת הַבָּאוֹת מֵחֲמַת הָרֶגֶל בָּרֶגֶל כְּגוֹן עוֹלוֹת רְאִיָּה וְשַׁלְמֵי חֲגִיגָה לֹא יְהֵיוּ טְעוּנוֹת נְסָכִים, תַּלְמוּד לוֹמַר אוֹ בְּמֹעֲדֵיכֶם, כָּל הַבָּא בְּמוֹעֲדֵיכֶם טָעוּן נְסָכִים. וּשְׁעִירֵי חַטָּאת שֶׁבָּאִים חוֹבָה לָרֶגֶל אֵין טְעוּנִים נְסָכִים, דִּכְתִיב בְּפָרָשַׁת נְסָכִים וְכִי תַעֲשֶׂה בֶּן בָּקָר, בֶּן בָּקָר בַּכְּלָל הָיָה, בִּכְלַל וַעֲשִׂיתֶם אִשֶּׁה, דְּמַשְׁמַע כָּל אִשֶּׁה טָעוּן נְסָכִים חוּץ [מֵאִשֶּׁה] שֶׁמִּעֵט, וְלָמָּה יָצָא, לְהָקִישׁ אֵלָיו, מַה בֶּן בָּקָר מְיֻחָד שֶׁבָּא בְּנֶדֶר וּנְדָבָה. אַף כָּל בָּא בְּנֶדֶר וּנְדָבָה, יָצְאוּ שְׁעִירֵי הָרְגָלִים שֶׁהֵן בָּאוֹת חַטָּאוֹת, שֶׁאֵין חַטָּאת בָּא בְּנֶדֶר וּנְדָבָה, שֶׁאֵין טְעוּנוֹת נְסָכִים:

חַטָּאתוֹ וַאֲשָׁמוֹ שֶׁל מְצֹרָע טְעוּנִים נְסָכִים. לְפִי שֶׁאֵינָן בָּאִים עַל חֵטְא כִּשְׁאָר חַטָּאוֹת וַאֲשָׁמוֹת. וְחַטַּאת נָזִיר אֵינָהּ טְעוּנָה נְסָכִים, מִשּׁוּם דְּנָזִיר חוֹטֵא הוּא כְּדִכְתִיב (במדבר ו) מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל הַנָּפֶשׁ, שֶׁצִּעֵר עַצְמוֹ מִן הַיַּיִן:

משנה ז

פַּר הַבָּא עַל כָּל הַמִּצְוֹת. עַל אַחַת מִכָּל הַמִּצְוֹת. כְּגוֹן הוֹרוּ בֵּית דִּין שֶׁהַלֵּב מֵתֵר. וְזֶהוּ פַּר הֶעְלֵם דָּבָר שֶׁל צִבּוּר שֶׁבַּמִּקְרָא, וּסְמִיכָה כְּתִיבָא בֵּיהּ (ויקרא ד) וְסָמְכוּ זִקְנֵי הָעֵדָה אֶת יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ הַפָּר, וּשְׁלֹשָׁה מִזִּקְנֵי בֵּית דִּין הָיוּ סוֹמְכִין עָלָיו:

וְשָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ. לַעֲזָאזֵל, כְּתִיב בֵּיהּ (שם טז) וְסָמַךְ אַהֲרֹן אֶת שְׁתֵּי יָדָיו עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר הַחַי:

שְׂעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה. דִּכְתִיב בְּפָרָשַׁת שְׁלַח לְךָ וְכִי תִשְׁגּוּ כו'. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

כָּל קָרְבְּנוֹת הַיָּחִיד טְעוּנִים סְמִיכָה. דְּעִקַּר סְמִיכָה בְּקָרְבַּן יָחִיד הוּא דִּכְתִיבָא (שם ג) וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ:

הַיּוֹרֵשׁ סוֹמֵךְ. אִם הִתְנַדֵּב אָבִיו בְּקָרְבַּן עוֹלָה וּשְׁלָמִים וּמֵת, בְּנוֹ סוֹמֵךְ עָלָיו:

וּמֵבִיא נְסָכִים. שֶׁל קָרְבָּן:

וּמֵמִיר. אִם הֶמִּירָהּ בִּבְהֵמָה אַחֶרֶת, תְּמוּרָתוֹ חֻלָּה עָלֶיהָ וּשְׁתֵּיהֶן קְדוֹשׁוֹת כְּאִלּוּ הֶמִּירָהּ אָבִיו:

משנה ח

חוּץ מֵחַרֵשׂ שׁוֹטֶה וְקָטָן. לְפִי שֶׁאֵין לָהֶם דַּעַת:

סוּמָא. דִּכְתִיב בְּפֹאַ הֶעֱלֵם דָּבָר שֶׁל צִבּוּר וְסָמְכוּ זְקֵנֵי הָעֵדָה, וְהֵם סַנְהֶדְרֵי גְּדוֹלָה, וּבַסַּנְהֶדְרִין לֹא הָיָה בָּהֶן סוּמָא, כִּדְמוּכָח בְּמַסֶּכֶת סַנְהֶדְרִין, וְהוּא הַדִּין לְכָל שְׁאָר סְמִיכוֹת שֶׁאֵין סוּמָא יָכוֹל לִסְמֹךְ:

וְנָכְרִי. דִּכְתִיב דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ', בְּנֵי יִשְׂרָאֵל סוֹמְכִין וְאֵין הַנָּכְרִים סוֹמְכִין:

וְהָעֶבֶד וְהַשָּׁלִיחַ. דִּכְתִיב (ויקרא א) וְסָמַךְ יָדוֹ, וְלֹא יַד עַבְדּוֹ וְלֹא יַד שְׁלוּחוֹ:

וְהָאִשָּׁה. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל סוֹמְכִין, וְלֹא בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל סוֹמְכוֹת:

וּסְמִיכָה שְׁיָרֵי מִצְוָה. דְּאֵינָהּ מְעַכֶּבֶת כַּפָּרָה. וּמִיהוּ מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ לֹא כִּפֵּר:

בִּשְׁתֵּי יָדִים. דִּכְתִיב בַּשָּׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ (שם טז) וְסָמַךְ אַהֲרֹן אֶת שְׁתֵּי יָדָיו, זֶה בְּנָה אָב לְכָל הַסְּמִיכוֹת שֶׁיִּהְיוּ בִּשְׁתֵּי יָדִים:

וּבִמְקוֹם שֶׁסּוֹמְכִים שׁוֹחֲטִים. שֶׁאִם סָמַךְ חוּץ לָעֲזָרָה חוֹזֵר וְסוֹמֵךְ בָּעֲזָרָה בִּמְקוֹם שְׁחִיטָה:

וְתֵכֶף לַסְּמִיכָה שְׁחִיטָה. דִּכְתִיב וְסָמַךְ וְשָׁחַט:

משנה ט

שֶׁאֶחָד מִנִּיף לְכָל הַחֲבֵרִים. שֶׁנִּתְחַבְּרוּ לְהִתְנַדֵּב קָרְבָּן אֶחָד. שֶׁכָּל קָרְבְּנוֹת נְדָבָה יְכוֹלִים לְהָבִיא בְּשֻׁתָּפוּת, וְאֶחָד מֵנִיף עַל יְדֵי כֻּלָּן, אֲבָל כֻּלָּן יַחַד אֵין יְכוֹלִין לְהָנִיף, דְּהַוְיָא חֲצִיצָה בֵּין יָדוֹ שֶׁל זֶה וְלַקָּרְבָּן. וְכֹהֵן שֶׁמַּנִּיחַ יָדוֹ תַּחַת יַד הַבְּעָלִים וּמֵנִיף וְהַוְיָא יַד בְּעָלִים חֲצִיצָה, לֹא אִכְפַּת לָן, דְּהָא עִקַּר תְּנוּפָה בַּבְּעָלִים:

בְּקָרְבְּנוֹת הַיָּחִיד. כְּגוֹן חֲזֵה וְשׁוֹק שֶׁל שְׁלָמִים:

וּבְקָרְבְּנוֹת צִבּוּר. כִּבְשֵׁי עֲצֶרֶת שֶׁטְּעוּנִים תְּנוּפָה חַיִּים וּשְׁחוּטִים:

בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רוּחַ חַיִּים. קָרְבַּן בְּהֵמָה:

וּבְדָבָר שֶׁאֵין בּוֹ רוּחַ חַיִּים. כְּגוֹן לֶחֱמֵי תוֹדָה וְנָזִיר:

פרק י

משנה א

רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר הָעֹמֶר הָיָה בָּא בְּשַׁבָּת. כְּשֶׁחָל שִׁשָּׁה עָשָׂר בְּנִיסָן לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת, הָעֹמֶר דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת, שֶׁכָּל קָרְבָּן שֶׁזְּמַנּוֹ קָבוּעַ דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת וְאֶת הַטֻּמְאָה. וְהָיָה הָעֹמֶר בָּא מִשָּׁלֹשׁ סְאִין, שֶׁהָיוּ קוֹצְרִין שָׁלֹשׁ סְאִין שְׁעֹרִין וּמְנִיפִין אוֹתָן בְּנָפָה עַד שֶׁמַּעֲמִידִין אוֹתָן עַל עִשָּׂרוֹן אֶחָד מֻבְחָר:

וּבְחֹל. אִם חָל שִׁשָּׁה עָשָׂר בְּנִיסָן לִהְיוֹת בְּחֹל, הָיוּ קוֹצְרִין אוֹתוֹ חֲמֵשׁ סְאִין, דְּסָבַר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל עִשָּׂרוֹן מֻבְחָר בְּלֹא טִרְחָא שֶׁאֵינוֹ מְנַפֶּה אוֹתוֹ כָּל כָּךְ אֶתֵּי מֵחֲמֵשׁ, בְּטִרְחָא

כְּשֶׁמְּנַפֶּה אוֹתוֹ הַרְבֵּה אֲתֵי מִשְּׁלִשׁ. בְּחֹל מַיְתִינַן מֵחָמֵשׁ, שֶׁכָּךְ מְשֻׁבָּח הַדָּבָר יוֹתֵר שֶׁמְּנִיפִין מִכָּל סְאָה מְעַט אוֹתוֹ סֹלֶת דַּק הַיּוֹצֵא רִאשׁוֹן שֶׁהוּא מֻבְחָר, וּמוֹצִיאִין מֵחָמֵשׁ סְאִין עִשָּׂרוֹן. בְּשַׁבָּת מֵבִיא שָׁלֹשׁ, מוּטָב שֶׁיְּרֻבֶּה בִּמְלָאכָה אַחַת שֶׁרוֹקֵד שָׁלֹשׁ סְאִים פְּעָמִים הַרְבֵּה, וְאַל יַרְבֶּה בִּמְלָאכוֹת הַרְבֵּה שֶׁיְּקַצֵּר וְיִבְרֹר וְיִטְחֹן וִירַקֵּד שְׁנֵי סְאִין יוֹתֵר. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל:

בִּשְׁלִשָּׁה בְּנֵי אָדָם וּבְשָׁלֹשׁ קֻפּוֹת וּבְשָׁלֹשׁ מַגָּלוֹת. לְפַרְסֵם הַדָּבָר שֶׁקְּצִירַת הָעֹמֶר בְּמוֹצָאֵי חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּנִיסָן, מִפְּנֵי הַצְּדוֹקִים שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים שֶׁאֵין הָעֹמֶר בָּא אֶלָּא בְּאֶחָד בְּשַׁבָּת:

משנה ב

מִצְוַת הָעֹמֶר לָבֹא מִן הַקָּרוֹב. מִמָּקוֹם שֶׁקָּרוֹב לִירוּשָׁלַיִם, לְפִי שֶׁאֵין מַעֲבִירִין עַל הַמִּצְוֹת, הִלְכָךְ כְּשֶׁיּוֹצֵא מִירוּשָׁלַיִם לְבַקֵּשׁ עֹמֶר, אוֹתָהּ תְּבוּאָה שֶׁמּוֹצֵא רִאשׁוֹנָה נוֹטְלָהּ:

לֹא בִכֵּר. לֹא בָּשַׁל כָּל צָרְכּוֹ:

מַעֲשֶׂה שֶׁבָּא מִגַּגּוֹת צְרִיפִין וְעֵין סוֹכֵר. רְחוֹקִים מִירוּשָׁלַיִם הַרְבֵּה. מִפְּנֵי שֶׁהֶחֱרִיבוּ הַגְּיָסוֹת כָּל תְּבוּאוֹת שֶׁסְּבִיבוֹת יְרוּשָׁלַיִם:

משנה ג

קְרִיכוֹת. כּוֹרְכִים וְקוֹשְׁרִים רָאשֵׁי שִׁבֳּלִים מִלְּאֻגְרוֹף:

מִתְכַּנְּסוֹת לְשָׁם. לְמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב כְּשֶׁקּוֹצְרִים אוֹתוֹ:

כְּדֵי שֶׁיְּהֵא נִקְצָר בְּעֶסֶק גָּדוֹל. בְּקוֹל הֲמֻלָּה גְּדוֹלָה. שֶׁיַּכִּירוּ הַצְּדוֹקִים שֶׁבְּמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב קוֹצְרִים אוֹתוֹ, מְשׁוּם דְּאִינְהוּ לֹא מוֹדוּ בְּהַאי, כְּדִלְקַמָּן:

אָמַר לָהֶן. הַקּוֹצֵר, לִבְנֵי הָעֲיָרוֹת הָעוֹמְדִים עָלָיו, בָּא הַשֶּׁמֶשׁ, וְאָמְרוּ לוֹ הֵין:

מַגָּל זֶה. כְּלוֹמַר, אֶקְצֹר הַתְּבוּאָה בְּמַגָּל זֶה:

קֻפָּה זוֹ. אַכְנִיס הַתְּבוּאָה לְתוֹךְ קֻפָּה זוֹ:

שַׁבָּת זוֹ. אֶקְצֹר בְּשַׁבָּת זוֹ, וְאָמְרוּ לוֹ הֵין:

שָׁלֹשׁ פְּעָמִים. שׁוֹאֵל לָהֶן כָּל דָּבָר וְדָבָר:

וְכָל כָּךְ. שֶׁהָיָה שׁוֹאֵל, לָמָּה:

מִפְּנֵי הַצְּדוֹקִים וּבַיְתוֹסִים שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים אֵין קְצִירַת הָעֹמֶר בְּמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב. אֶלָּא בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, דִּכְתִיב (ויקרא כג) וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת, מִמָּחֳרַת שַׁבָּת בְּרֵאשִׁית מַשְׁמַע, וּמָסֹרֶת בְּיָדֵינוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ דְּהַאי מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת, הַיְנוּ מִמָּחֳרַת יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח, בֵּין שֶׁחָל בְּחֹל בֵּין בְּשַׁבָּת. וְכֵן מָצִינוּ בְּסֵפֶר יְהוֹשֻׁעַ (פרק ה) וַיֹּאכְלוּ מֵעֲבוּר הָאָרֶץ מִמָּחֳרַת הַפֶּסַח מַצּוֹת וְקָלִי, וַהֲרֵי נֶאֱמַר בַּתּוֹרָה (שם) וְלֶחֶם וְקָלִי וְכַרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה, וּמֵאַחַר שֶׁתְּלָה הֵתֵּר הֶחָדָשׁ בְּמָחֳרַת הַפֶּסַח, הַדָּבָר בָּרוּר שֶׁמָּחֳרַת הַפֶּסַח הוּא

הַמַּתִּיר אֶת הֶחָדָשׁ, וּבוֹ קוֹצְרִים הָעֹמֶר, בֵּין שֶׁחָל יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח בְּחֹל בֵּין שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת. וּלְפִיכָךְ הַקּוֹצְרִים מַגְבִּיהִין קוֹלָם, כְּדֵי שֶׁיִּשְׁמְעוּ הַבַּיְתוֹסִים וּלְהוֹצִיא מִלְּבָּן. וְקוֹצְרִים הָעֹמֶר בַּלַּיְלָה וְלֹא בַּיּוֹם, דִּכְתִיב וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הֲבִיאֲכֶם וְגוֹ' שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה, וְאִי אֶפְשָׁר לִהְיוֹת תְּמִימוֹת אֶלָּא אִם כֵּן מַתְחִיל לִמְנוֹת מִתְּחִלַּת הַלַּיְלָה, שֶׁהֲרֵי הַלַּיְלָה תְּחִלַּת הַיּוֹם הוּא, וַהֲרֵי הוּא אוֹמֵר (דברים טז) מֵהָחֵל חֶרְמֵשׁ בַּקָּמָה תָּחֵל לִסְפֹּר, אַלְמָא הַקְּצִירָה בַּלַּיְלָה הוּא בְּשָׁעָה שֶׁמַּתְחִיל לִמְנוֹת:

משנה ד

מְהַבְהֲבִין אוֹתוֹ בָּאוּר. בְּעוֹדוֹ בַּשִּׁבֳּלִין, כְּדֵי לְקַיֵּם בּוֹ מִצְוַת קָלִי, כְּדִכְתִיב (ויקרא ב) אָבִיב קָלוּי בָּאֵשׁ, וּבְמִנְחַת הָעֹמֶר מַיְרֵי קְרָא:

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. תְּחִלָּה חוֹבְטִים. וְלֹא כְּדֶרֶךְ תְּבוּאָה יְבֵשָׁה שֶׁחוֹבְטִים אוֹתוֹ בְּמַקֵּל, אֶלָּא בְּקָנִים לַחִים:

וּבְקָלִיחוֹת. בְּקֶלַח שֶׁל כְּרוּב, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְמַעֵךְ. וְאַחַר כָּךְ מְקַיְּמִין בּוֹ מִצְוַת קָלִי:

נָתְנוּהוּ לָאַבּוּב. דְּסְבִירָא לְהוּ לְרַבָּנָן שֶׁאִם מְהַבְהֲבִים אוֹתוֹ בָּאוּר מַמָּשׁ אֵין נִקְרָא קָלִי, שֶׁאֵין נִקְרָא קָלִי אֶלָּא עַל יְדֵי דָּבָר אַחֵר דְּהַיְנוּ עַל יְדֵי כְּלִי, שֶׁנּוֹתְנִים אוֹתוֹ בָּאַבּוּב, וְהוּא כְּלִי שֶׁל נְחֹשֶׁת מְנֻקָּב שֶׁמּוֹכְרֵי קָלְיוֹת קוֹלִין בּוֹ. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

בְּרֵחַיִם שֶׁל גָּרוֹסוֹת. שֶׁאֵין טוֹחֲנוֹת דַּק אֶלָּא עָבֶה. שֶׁאִם יִטְחֲנוּ יָפֶה יַעַבְרוּ הַסְּבִין שֶׁל קְלִפָּה בַּנְּפָה עִם הַסֹּלֶת. וְגָרוֹסוֹת לְשׁוֹן גְּרִיסִין שֶׁל פּוֹל, וְעַל שֵׁם כֵּן נִקְרֵאת גֶּרֶשׁ כַּרְמֶל:

וְחַיָּב בַּחַלָּה. דְּחִיּוּב חַלָּה הַיְנוּ גְּלְגּוּל הָעִסָּה, וְגִלְגּוּל עִסָּה זוֹ בְּיַד הֶדְיוֹט הִיא לְאַחַר שֶׁנִּפְדָּה:

וּפָטוּר מִן הַמַּעַשְׂרוֹת. דְּמֵרוּחוֹ בְּיַד הֶקְדֵּשׁ הוּא, וּמֵרוּחַ הֶקְדֵּשׁ פּוֹטֵר מִן הַמַּעַשְׂרוֹת:

רַבִּי עֲקִיבָא מְחַיֵּב. הַאי קָמַח הַנּוֹתָר מֵעִשָּׂרוֹן שֶׁל עֹמֶר:

בַּחַלָּה וּבַמַּעַשְׂרוֹת. לְפִי שֶׁלֹּא נִתְּנוּ מְעוֹת הֶקְדֵּשׁ אֶלָּא בַּצָּרִיךְ לָהֶם לְעִשָּׂרוֹן לְבַד, אֲבָל הָאַחֵר לֹא קָדַשׁ, הִלְכָּךְ לָאו מֵרוּחַ הֶקְדֵּשׁ הוּא, דְּהָא לֹא קָדוּשׁ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי עֲקִיבָא:

בָּא לוֹ לְעִשָּׂרוֹן. נוֹתֵן תְּחִלָּה שִׁמְנוֹ וּלְבוֹנָתוֹ קֹדֶם נְתִינַת הַסֹּלֶת:

יָצַק וּבָלַל. לְאַחַר נְתִינַת הַסֹּלֶת, כְּדֶרֶךְ כָּל הַמְּנָחוֹת שֶׁנּוֹתֵן שֶׁמֶן בִּכְלִי תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ נוֹתֵן סֹלֶת וְחוֹזֵר וְיוֹצֵק עָלֶיהָ שֶׁמֶן וּבוֹלֵל:

הֵנִיף וְהִגִּישׁ. דְּמִנְחַת הָעֹמֶר טְעוּנָה הֲנָפָה וְהַגָּשָׁה, כִּדְאָמְרִינַן בְּפֶרֶק כָּל הַמְּנָחוֹת:

משנה ה

שֶׁלֹּא בִּרְצוֹן חֲכָמִים. דְּגָזְרִי שֶׁמָּא יֹאכַל מִן הֶחָדָשׁ כְּשֶׁקּוֹצֵר קֹדֶם שֶׁיַּקְרִיבוּ הָעֹמֶר, וְזֶה שֶׁכְּבָר הוּא קֶמַח וַדַּאי נִקְצַר קֹדֶם הָעֹמֶר:

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בִּרְצוֹן חֲכָמִים. דְּלֹא גָּזְרוּ שֶׁמָּא יֹאכַל כְּשֶׁקּוֹצֵר. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

וְהָרְחוֹקִים. שֶׁאֵינָן יוֹדְעִים אִם עָדַיִן קָרֵב הָעֹמֶר:
מַתְּרִים מַחֲצוֹת הַיּוֹם וּלְהַלָּן. כִּדְקָתָנֵי טַעֲמָא לְקַמָּן:
שֶׁיְּהֵא יוֹם הָנֵף. יוֹם שִׁשָּׁה עָשָׂר בְּנִיסָן שֶׁבּוֹ מְנִיפִין אֶת הָעֹמֶר:
כֻּלּוֹ אָסוּר. לֶאֱכֹל בּוֹ חָדָשׁ:
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה. לְתַנָּא דְּמַתְנִיתִין, וְכִי רַבָּן יוֹחָנָן הִתְקִין:
וַהֲלֹא מִן הַתּוֹרָה אָסוּר. בִּזְמַן שֶׁאֵין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם. דִּתְרֵי קְרָאֵי כְּתִיבֵי, כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה, דְּמַשְׁמַע דְּעַצְמוֹ שֶׁל יוֹם כֻּלּוֹ אָסוּר, דְּעַד וְעַד בִּכְלָל, וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר (ויקרא כג) עַד הֲבִיאֲכֶם אֶת קָרְבַּן אֱלֹהֵיכֶם, דְּמַשְׁמַע דִּלְאַחַר קָרְבַּן הָעֹמֶר מֻתָּר. הָא כֵּיצַד, כָּאן בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, כָּאן בִּזְמַן שֶׁאֵין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם. אַלְמָא בִּזְמַן שֶׁאֵין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם שֶׁאֵין הָעֹמֶר קָרֵב הֲוֵי יוֹם הָנֵף כֻּלּוֹ אָסוּר מִן הַתּוֹרָה. וּמִשְּׁנֵי בַּגְּמָרָא דְּהָא דִּתְנַן הִתְקִין רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שֶׁיְּהֵא יוֹם הָנֵף כֻּלּוֹ אָסוּר, לֹא תֵּימָא הִתְקִין אֶלָּא דְּרַשׁ וְהִתְקִין, כְּלוֹמַר שֶׁדָּרַשׁ מִקְרָאוֹת הַלָּלוּ בָּרַבִּים וְהוֹדִיעָם שֶׁכָּךְ הַדִּין שֶׁיּוֹם הָנֵף כֻּלּוֹ אָסוּר מִן הַתּוֹרָה מִשֶּׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וְאִית דְּמַפְרְשֵׁי בַּגְּמָרָא, שֶׁאֵין הֶחָדָשׁ אָסוּר מִן הַתּוֹרָה בְּיוֹם שִׁשָּׁה עָשָׂר בְּנִיסָן בִּזְמַן שֶׁאֵין מִקְדָּשׁ אֶלָּא עַד שֶׁיָּאִיר פְּנֵי הַמִּזְרָח שַׁחֲרִית בְּיוֹם שִׁשָּׁה עָשָׂר, דִּכְתִיב עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה, עַד וְלֹא עַד בְּכָלָל, וְהִתְקִין רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שֶׁיְּהֵא יוֹם הָנֵף כֻּלּוֹ אָסוּר, מִשּׁוּם מְהֵרָה יִבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְיֹאמְרוּ אֶשְׁתַּקַד מִי לֹא הָוָה אָכְלִינַן מִשֶּׁהֵאִיר הַמִּזְרָח, הַשְׁתָּא נַמִּי נֵיכוּל, וְהֵן אֵינָן יוֹדְעִים דִּבְזְמַן הַמִּקְדָּשׁ אָסוּר לֶאֱכֹל חָדָשׁ עַד שֶׁיַּקְרִיב הָעֹמֶר, דִּכְתִיב עַד הֲבִיאֲכֶם אֶת קָרְבַּן אֱלֹהֵיכֶם. וְהָכִי מְפָרְשִׁינַן לַהּ בְּפֶרֶק לוּלֵב הַגָּזוּל:

משנה ו

הָעֹמֶר הָיָה מַתִּיר בַּמְּדִינָה. לֶאֱכֹל הֶחָדָשׁ בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת:
וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם בַּמִּקְדָּשׁ. שֶׁקֹּדֶם שְׁתֵּי הַלֶּחֶם אֵין מְבִיאִין מִנְחָה מִתְּבוּאָה חֲדָשָׁה, דִּכְתִיב בִּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם (במדבר כח) מִנְחָה חֲדָשָׁה, שֶׁתְּהֵא חֲדָשָׁה לְכָל הַמְּנָחוֹת:
וּמִנְחַת בְּהֵמָה. מִנְחַת נְסָכִים שֶׁל בְּהֵמָה:
וְאִם הֵבִיא. קֹדֶם לָעֹמֶר:
פָּסוּל. שֶׁלֹּא הֻתַּר הֶחָדָשׁ מִכְּלָלוֹ אֲפִלּוּ אֵצֶל הַהֶדְיוֹט:
אֲבָל קֹדֶם שְׁתֵּי הַלֶּחֶם לֹא יָבִיא, וְאִם הֵבִיא כָּשֵׁר. שֶׁכְּבָר הֻתַּר מִכְּלָלוֹ אֵצֶל הַהֶדְיוֹט:

משנה ז

וּמִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. לְהַשְׁלִים שִׁעוּר הָעִסָּה הַחַיֶּבֶת בַּחַלָּה. וְלֹא שֶׁיִּצְטָרְפוּ כֻּלָּן יַחַד, דְּמִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ אֵין מִצְטָרֵף, אֶלָּא הַחִטִּין מִצְטָרְפִין עִם הַכֻּסְּמִין בִּלְבַד מִפְּנֵי שֶׁהֵן מִינָן, וְהַשְּׂעוֹרִים מִצְטָרְפִין עִם הַכֹּל חוּץ מִן הַחִטִּים. וְאַף עַל גַּב דְּכֻסְּמִין מִין חִטִּין הֵן, לָאו מִין

חִטִּין דַּוְקָא, אֲבָל מִין שְׂעֹרִים וְאַף מִין חִטִּים, וּמִצְטָרְפִין עִם הַחִטִּים וְהַשְּׂעֹרִים. וּמֵיהוּ בַּיְרוּשַׁלְמִי מַשְׁמַע דְּאִם נִלּוֹשׁוּ יַחַד מִצְטָרְפִין אֲפִלּוּ מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ. אֲבָל אִם לֹא נִלּוֹשׁוּ יַחַד אֶלָּא שֶׁאַחַר כָּךְ הָיוּ נוֹשְׁכוֹת הָעִסּוֹת זוֹ בָּזוֹ, מִין בְּמִינוֹ מִצְטָרְפִין, שֶׁלֹּא בְּמִינוֹ אֵין מִצְטָרְפִין:

וַאֲסוּרִים בֶּחָדָשׁ. כְּדִכְתִיב (ויקרא כג) וְלֶחֶם וְקָלִי וְכַרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה, וְגָמְרִינַן לֶחֶם לֶחֶם מִפֶּסַח, מַה לְהַלָּן מֵחֲמִשָּׁה הַמִּינִים אַף כָּאן מֵחֲמִשָּׁה הַמִּינִים:

וּמִלִּקְצֹר מִלְּפָנֵי הַפֶּסַח. שֶׁאָסוּר לִקְצֹר מֵאֶחָד מֵחֲמִשָּׁה הַמִּינִים קֹדֶם קְצִירַת הָעֹמֶר. דִּכְתִיב בְּעֹמֶר (שם) רֵאשִׁית קְצִירְכֶם, שֶׁתְּהֵא תְּחִלָּה לְכָל הַנִּקְצָרִים, וְאִתְיָא רֵאשִׁית רֵאשִׁית מֵחַלָּה, כְּתִיב הָתָם (במדבר טו) רֵאשִׁית עֲרִסֹּתֵיכֶם, וּכְתִיב הָכָא רֵאשִׁית קְצִירְכֶם, מַה לְהַלָּן מֵחֲמִשָּׁה הַמִּינִים, אַף כָּאן מֵחֲמִשָּׁה הַמִּינִים:

וְאִם הִשְׁרִישׁוּ. אֶחָד מֵחֲמִשָּׁה הַמִּינִים הַלָּלוּ קֹדֶם קְצִירַת הָעֹמֶר:

הָעֹמֶר מַתִּירָן. וּמֵהֵיכָן לְקַצְרָן אַחַר קְצִירַת הָעֹמֶר. דִּכְתִיב (שמות כג) אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה, מִשָּׂעָה שֶׁנִּזְרָע וְנִשְׁרַשׁ בַּשָּׂדֶה:

וְאִם לָאו. שֶׁלֹּא הִשְׁרִישׁוּ אֶלָּא לְאַחַר קְצִירַת הָעֹמֶר:

אֲסוּרִים עַד שֶׁיָּבֹא הָעֹמֶר הַבָּא. שֶׁל שָׁנָה הַבָּאָה:

משנה ח

קוֹצְרִים בֵּית הַשְּׁלָחִים שֶׁבָּעֲמָקִים. שֶׁתִּבּוּאָתָן רָעָה וְאֵין מְבִיאִין עֹמֶר מִשָּׁם. וְתַנְיָא, כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר (ויקרא כג) וּקְצַרְתֶּם אֶת קְצִירָהּ וַהֲבֵאתֶם אֶת עֹמֶר, דְּמַשְׁמַע דְּיָכוֹל לִקְצֹר קֹדֶם הֶבְאַת הָעֹמֶר, וְכָתוּב אַחֵר אוֹמֵר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם, דְּמַשְׁמַע שֶׁתְּהֵא רֵאשִׁית לְכָל הַקְּצִירוֹת, הָא כֵּיצַד, מִמָּקוֹם שֶׁאַתָּה יָכוֹל לְהָבִיא הָעֹמֶר אִי אַתָּה קוֹצֵר קֹדֶם לָעֹמֶר, מִמָּקוֹם שֶׁאִי אַתָּה מֵבִיא, כְּגוֹן בֵּית הַשְּׁלָחִים וּבֵית הָעֲמָקִים שֶׁאֵין מְבִיאִין עֹמֶר מֵהֶן לְפִי שֶׁהֵן רָעוֹת, אַתָּה קוֹצֵר מֵהֶן קֹדֶם לָעֹמֶר:

אֲבָל לֹא גּוֹדְשִׁין. לַעֲשׂוֹתָן גְּדִישׁ. דְּכַמָּה דְּאֶפְשָׁר לְשַׁנּוֹיֵי מְשַׁנְּיָנַן:

אַנְשֵׁי יְרִיחוֹ. בֵּית הַשְּׁלָחִין הָווּ לְהוּ:

קוֹצֵר לַשַּׁחַת. מֵתִּר לִקְצֹר לַשַּׁחַת קֹדֶם לָעֹמֶר וּמַאֲכִיל לִבְהֶמְתּוֹ:

אֵימָתַי בַּזְּמַן שֶׁהִתְחִיל. לְקַצְרָהּ לְצֹרֶךְ בְּהֶמְתּוֹ עַד שֶׁלֹּא הֵבִיאָה שְׁלִישׁ אַחֲרוֹן שֶׁל גְּמַר בְּשׁוּלָהּ, קוֹצֵר אַף לְאַחַר שֶׁהֵבִיאָה שְׁלִישׁ:

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אַף יִקְצֹר וְיַאֲכִיל. יַתְחִיל לִקְצֹר וּמַאֲכִיל לִבְהֶמְתּוֹ מִשֶּׁהֵבִיאָה שְׁלִישׁ. דְּכָל לַשַּׁחַת לָאו קָצִיר הוּא. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה, שֶׁבָּא לְפָרֵשׁ דְּבָרָיו שֶׁל תַּנָּא קַמָּא:

משנה ט

קוֹצְרִים. קֹדֶם לָעֹמֶר:

מִפְּנֵי הַנְּטִיעוֹת. שֶׁלֹּא יַפְסִידוּ. לְפִי שֶׁאוֹתָהּ תְּבוּאָה אֵינָהּ רְאוּיָה לָעֹמֶר, כִּדְאָמְרִינַן בְּפֶרֶק כָּל הַקָּרְבָּנוֹת, אֵין מְבִיאִין לֹא מִשְׁדֵּה בֵּית הַשְּׁלְחִים וְלֹא מִשְׁדֵּה אִילָן, וּלְעֵיל אָמְרִינַן מִמְּקוֹם שֶׁאִי אַתָּה מֵבִיא אַתָּה קוֹצֵר. פֵּרוּשׁ אַחֵר, מִפְּנֵי הַנְּטִיעוֹת, מִשּׁוּם כִּלְאַיִם. לְפִי שֶׁפְּעָמִים אָדָם זוֹרֵעַ תְּבוּאָה וְאֵין שָׁם נְטִיעוֹת, וּלְאַחַר זְמַן עוֹלוֹת שָׁם נְטִיעוֹת בֵּינֵיהֶן מֵאֲלֵיהֶן, וְצָרִיךְ לְקָצֹר הַזְּרָעִים מִשּׁוּם כִּלְאַיִם:

וּמִפְּנֵי בֵּית הָאֵבֶל. שֶׁאֵין לָהֶם מָקוֹם פָּנוּי לֵישֵׁב לְבָרֵךְ בִּרְכַּת רְחָבָה שֶׁאוֹמְרִים בְּבֵית הָאֵבֶל:

וּמִפְּנֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ. שֶׁאֵין מָקוֹם לַתַּלְמִידִים לֵישֵׁב. וְטַעֲמָא דְּכָל הָנֵי, מִשּׁוּם דְּקָצִיר מִצְוָה נִינְהוּ, וְהַכָּתוּב אוֹמֵר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם, שֶׁיִּהְיֶה הָעֹמֶר רֵאשִׁית לִקְצִירְכֶם שֶׁל רְשׁוּת וְלֹא רֵאשִׁית לְקָצִיר שֶׁל מִצְוָה:

כְּרֵיכוֹת. אֲלֻמּוֹת קְשׁוּרוֹת:

צְבָתִים. אֲגֻדּוֹת בְּלֹא קְשׁוּר. פֵּרוּשׁ אַחֵר, כְּרֵיכוֹת אֲלֻמּוֹת גְּדוֹלוֹת, צְבָתִים אֲגֻדּוֹת קְטַנּוֹת:

מִן הַקָּמָה. שֶׁיִּהֵא קוֹצֵר לִשְׁמוֹ:

לֹא מָצָא. שֶׁכְּבָר נִקְצַר הַכֹּל:

מִן הַלַּח. דִּכְתִיב כַּרְמֶל, רַךְ וּמָל:

לִקְצֹר בַּלַּיְלָה. כִּדְיָלְפִינַן בְּרֵישׁ פִּרְקִין, מִדִּכְתִיב (דברים טז) מֵהָחֵל חֶרְמֵשׁ בַּקָּמָה תָּחֵל לִסְפֹּר, מִשָּׁעָה שֶׁאַתָּה מוֹנֶה אַתָּה קוֹצֵר, וְהַסְפִּירָה צְרִיכָה לִהְיוֹת בַּלַּיְלָה דִּכְתִיב (ויקרא כג) שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימֹת:

פרק יא

משנה א

שְׁתֵּי הַלֶּחֶם. לֶחֶם הַפָּנִים נִלּוֹשׁ אֶחָד אֶחָד. דִּכְתִיב בֵּיהּ (ויקרא כד) שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים יִהְיֶה הַחַלָּה הָאֶחָת, מְלַמֵּד שֶׁנִּלּוֹשׁוֹת אַחַת אַחַת. וּמִנַּיִן שֶׁאֲפִיָּתָן שְׁתַּיִם שְׁתַּיִם, תַּלְמוּד לוֹמַר (שם) וְשַׂמְתָּ אֹתָם, שִׂימָה רְאשׁוֹנָה שֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה מֵהֶם דְּהַיְנוּ בַּתַּנּוּר תְּהֵא בִּלְשׁוֹן אוֹתָם, דְּמַשְׁמַע שֶׁהָיָה נוֹתֵן שְׁנַיִם בְּשֶׁנֵי דְּפוּסִים יַחַד בַּתַּנּוּר. יָכוֹל אַף שְׁתֵּי הַלֶּחֶם כֵּן, תַּלְמוּד לוֹמַר וְשַׂמְתָּ אֹתָם, שֶׁהָיָה לוֹ לוֹמַר וְשַׂמְתָּם, מַה תַּלְמוּד לוֹמַר וְשַׂמְתָּ אֹתָם, אוֹתָם אַתָּה נוֹתֵן שְׁנַיִם שְׁנַיִם בַּתַּנּוּר וְאִי אַתָּה נוֹתֵן שְׁתֵּי הַלֶּחֶם שְׁנַיִם שְׁנַיִם אֶלָּא אֶחָד אֶחָד:

וּבִטְפוּס. כְּמוֹ דְּפוּס, פורמ"א בְּלַעַ"ז. כְּמִין תֵּבָה שֶׁנּוֹטֵל כִּסּוּיָהּ וּשְׁתֵּי דְּפָנוֹתֶיהָ זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ, כָּךְ הַלֶּחֶם הָיוּ לוֹ שְׁתֵּי דְּפָנוֹת וְשׁוּלַיִם רְחָבִים, וּמְתַקֵּן הַבָּצֵק בְּתוֹךְ הַדְּפוּס שֶׁיִּהֵא עָשׂוּי כְּעֵין הַדְּפוּס:

וּכְשֶׁהוּא. רוֹדֶה אוֹתָן מִן הַתַּנּוּר:

נוֹתְנָן בַּדְּפוּס כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְקַלְקְלוּ. וְיִשָּׁבְרוּ. נִמְצָא שְׁלֹשָׁה דְּפוּסִים הֵן, אֶחָד כְּשֶׁהִיא בָּצֵק, וְאֶחָד הָיָה לָהּ בַּתַּנּוּר כְּשֶׁהִיא נֶאֱפֵית, וְאֶחָד כְּשֶׁהוּא רוֹדָהּ מִן הַתַּנּוּר נוֹתְנָהּ בַּדְּפוּס כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּתְקַלְקֵל:

משנה ב

לִישָׁתָן וַעֲרִיכָתָן בַּחוּץ וַאֲפִיָּתָן בִּפְנִים. לֹא אִתְּבְּרִירָא טַעֲמָא דְּהָא מִלְּתָא בַּגְּמָרָא אַמַּאי לִישָׁתָן וַעֲרִיכָתָן בַּחוּץ וַאֲפִיָּתָן בִּפְנִים:

וְאֵינָן דּוֹחוֹת אֶת הַשַּׁבָּת. אֲפִיָּתָן:

וּכְשֵׁרוֹת בְּבֵית פָּאגִי. רַמְבַּ"ם אוֹמֵר שֶׁהוּא מָקוֹם סָמוּךְ לְהַר הַבַּיִת מִחוּץ, שֶׁשָּׁם הָיוּ אוֹפִים הַמְּנָחוֹת. מִלְּשׁוֹן פַּת בַּג הַמֶּלֶךְ. וְאֵין הֲלָכָה אֶלָּא כְּדִבְרֵי תַּנָּא קַמָּא:

משנה ג

חֲבִתֵּי כֹהֵן גָּדוֹל לִישָׁתָן וַעֲרִיכָתָן בִּפְנִים. לְדִבְרֵי הַכֹּל. שֶׁאוֹתוֹ חֲצִי עִשָּׂרוֹן שֶׁחוֹלֵק בּוֹ עֶשְׂרוֹנוֹ שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל נִמְשָׁח וְנִתְקַדֵּשׁ וּמְקַדֵּשׁ אֶת הַמִּנְחָה:

וְדוֹחוֹת אֶת הַשַּׁבָּת. לְפִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת לִישָׁה וַעֲרִיכָה וַאֲפִיָּה מֵאֶתְמוֹל, דְּכֵיוָן דְּמִקַּדְּשָׁא בִּכְלִי מִפַּסְלָא בְּלִינָה:

משנה ד

יֵשׁ בָּהֶן מַעֲשֵׂה כְלִי בִּפְנִים. בְּמִלַּאכְתָּן שֶׁנַּעֲשָׂה בָּהֶן בִּפְנִים טְעוּנִים כְּלִי. לַאֲפוֹקֵי עַל גַּבֵּי טַבְלָא. וּבְמִלַּאכְתָּן שֶׁנַּעֲשֵׂית בַּחוּץ, כְּגוֹן לִישָׁתוֹ וַעֲרִיכָתוֹ שֶׁל לֶחֶם הַפָּנִים, אֵינוֹ טָעוּן כְּלִי:

וְקַרְנוֹתֵיהֶן. שֶׁהוּא מַדְבִּיק בָּצֵק לְכָל דֹּפֶן כְּמִין קַרְנַיִם, וְאֹרֶךְ הַקֶּרֶן יוֹצֵא אַרְבַּע אֶצְבָּעוֹת:

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שֶׁלֹּא תִטְעֶה. בֵּין שְׁתֵּי הַלֶּחֶם לְלֶחֶם הַפָּנִים בֵּין בְּשִׁעוּר אֹרֶךְ וְרֹחַב בֵּין בְּשִׁעוּר הַקְּרָנוֹת. בִּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם אָרְכּוֹ שִׁבְעָה וְרָחְבּוֹ אַרְבָּעָה וְקַרְנוֹתָיו אַרְבַּע אֶצְבָּעוֹת. וְסִימָנָךְ זד"ד. וְלֶחֶם הַפָּנִים אָרְכּוֹ עֲשָׂרָה וְרָחְבּוֹ חֲמִשָּׁה וְקַרְנוֹתָיו שֶׁבַע אֶצְבָּעוֹת. וְסִימָנָךְ יה"ז. וְדַרְכּוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה לָתֵת סִימָנִים, כְּמוֹ דצ"ך עד"ש באח"ב:

שֶׁיְּהֵא לוֹ פָּנִים. דְּפָנוֹת. [שֶׁיְּהֵא לוֹ פִּנִּים זְוִיּוֹת] וְהֵן הֵן הַקְּרָנַיִם:

משנה ה

אָרְכּוֹ עֲשָׂרָה וְרָחְבּוֹ חֲמִשָּׁה. כְּדִכְתִיב (שמות כח) אַמָּתַיִם אָרְכּוֹ וְאַמָּה רָחְבּוֹ. רַבִּי יְהוּדָה לְטַעֲמֵיהּ דְּאָמַר שֶׁל כֵּלִים בַּת חֲמִשָּׁה טְפָחִים הִיא:

נוֹתֵן אָרְכּוֹ. שֶׁל לֶחֶם הַפָּנִים כְּנֶגֶד רָחְבּוֹ שֶׁל שֻׁלְחָן:

וְכוֹפֵל. הַלֶּחֶם, טְפָחַיִם וּמֶחֱצָה לְמַעְלָה בַּגֹּבַהּ מִכָּאן וּמִכָּאן. וְהֵן הֵן הַקְּרָנוֹת. וְנִמְצְאוּ זְקוּפוֹת בְּשָׁוֶה לִשְׂפַת הַשֻּׁלְחָן:

וְנִמְצָא אָרְכּוֹ מִמַּלַּא רָחְבּוֹ שֶׁל שֻׁלְחָן. וְרָחְבּוֹ מַחֲזִיק חֲצִי אׇרֶךְ שֶׁל שֻׁלְחָן, וּכְשֶׁהֵיָה מְסַדֵּר אַחֵר אֶצְלוֹ נִמְצָא שֻׁלְחָן כֻּלּוֹ מָלֵא:

אָרְכּוֹ שְׁנֵים עָשָׂר. רַבִּי מֵאִיר לְטַעֲמֵיהּ דְּאָמַר כָּל אַמָּה בַּת שִׁשָּׁה טְפָחִים, חוּץ מִמִּזְבַּח הַזָּהָב וְקֶרֶן מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן וְהַסּוֹבֵב וְהַיְסוֹד. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר:

לֶחֶם הַפָּנִים אָרְכּוֹ עֲשָׂרָה. בְּהָא מוֹדֶה רַבִּי מֵאִיר:

וּטְפָחַיִם רֶוַח בָּאֶמְצָע. בֵּין שְׁנֵי הַסְּדָרִים. דְּרוֹחַב הַלֶּחֶם לֹא הָוֵי אֶלָּא חֲמִשָּׁה, שְׁנֵי הַסְּדָרִים מַחֲזִיקִין עֲשָׂרָה בַּשֻּׁלְחָן לְאָרְכּוֹ, פַּשּׁוּ לְהוּ טְפָחַיִם רֶוַח בֵּין סֶדֶר לְסֶדֶר, שֶׁתְּהֵא רוּחַ מְנַשֶּׁבֶת בָּהֶם שֶׁלֹּא יִתְעַפְּשׁוּ:

אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר שָׁם. בְּאוֹתוֹ רֶוַח שֶׁבֵּין סֶדֶר לְסֶדֶר נוֹתְנִים הַבְּזִיכִים:

וַהֲלֹא כְבָר נֶאֱמַר וְנָתַתָּ עַל הַמַּעֲרֶכֶת. וְעַל, מַמָּשׁ מַשְׁמַע:

וְעָלָיו מַטֶּה מְנַשֶּׁה. וְהַיְנוּ סָמוּךְ, הָכָא נַמִּי עַל סָמוּךְ. וַהֲלָכָה כְּאַבָּא שָׁאוּל:

משנה ו

מַפְצָלִין. לְתֵת רָאשֵׁי קָנִים בְּאוֹתָן פְּצוּלִים. וּכְמִנְיַן הַקָּנִים כָּךְ מִנְיַן הַפְּצוּלִים:

אַרְבָּעָה עָשָׂר לְסֶדֶר זֶה. שֵׁשׁ חַלּוֹת שֶׁהָיוּ בְּסֶדֶר הַמַּעֲרֶכֶת. לְאַרְבָּעָה מֵהֶן לְכָל אַחַת שִׁלְשָׁה קָנִים, הֲרֵי שְׁנֵים עָשָׂר קָנִים, וְהָעֶלְיוֹנָה אֵינָהּ צְרִיכָה אֶלָּא שְׁנַיִם לְפִי שֶׁאֵין עָלֶיהָ מַשְׁאוֹי, הֲרֵי אַרְבָּעָה עָשָׂר. הַחַלָּה הַתַּחְתּוֹנָה אֵינָהּ צְרִיכָה כָּל עִקָּר, לְפִי שֶׁמֻּנַּחַת עַל טָהֳרוֹ שֶׁל שֻׁלְחָן:

לֹא סִדּוּר קָנִים. בַּמַּעֲרָכָה הַחֲדָשָׁה:

וְלֹא נְטִילָתָן. מֵעַל הַיְשָׁנָה, דּוֹחֶה שַׁבָּת:

נִכְנָס מֵעֶרֶב שַׁבָּת וְשׁוֹמְטָן. מִבֵּין כָּל לֶחֶם וְלֶחֶם, וּמַנִּיחָם לְאָרְכּוֹ שֶׁל שֻׁלְחָן, וּלְמָחָר מְסַדֵּר הַלֶּחֶם, וּלְמוֹצָאֵי שַׁבָּת נוֹתֵן הַקָּנִים בֵּין כָּל לֶחֶם כְּמִשְׁפָּטָן:

אָרְכָּן לְאָרְכּוֹ שֶׁל בַּיִת. מִמִּזְרָח לְמַעֲרָב הָיוּ מֻנָּחִין בְּאָרְכָּן. חוּץ מִן הָאָרוֹן שֶׁאָרְכּוֹ לְרָחְבּוֹ שֶׁל בַּיִת, שֶׁהַבַּדִּים שֶׁבָּאָרוֹן הָיוּ בּוֹלְטִים וְדוֹחֲקִין בַּפָּרֹכֶת וְדוֹמִין כִּשְׁנֵי דַּדֵּי אִשָּׁה, שֶׁנֶּאֱמַר (במלכים א ח) וַיַּאֲרִכוּ הַבַּדִּים וַיֵּרָאוּ, וְהַבַּדִּים לְרָחְבּוֹ שֶׁל אָרוֹן הָיוּ מֻנָּחִים, דְּאִלּוּ לְאָרְכּוֹ שֶׁל אָרוֹן הָיוּ בַּדִּים לֹא הָיָה בֵּין בַּד לְבַד אֶלָּא שִׁעוּר רֹחַב הָאָרוֹן דְּהַיְנוּ אַמְּתָא וּפַלְגָּא, וּתְרֵי גַּבְרֵי הַנּוֹשְׂאִים בִּשְׁנֵי בַּדִּים אֶת הָאָרוֹן שְׁנַיִם מִכָּאן וּשְׁנַיִם מִכָּאן לֹא הָווּ מָצֵי לְכָנֵס בֵּין בַּד לְבַד, אֶלָּא וַדַּאי לְרָחְבּוֹ נְתוּנִים, וְהֵם הָיוּ מִמִּזְרָח לְמַעֲרָב שֶׁהֲרֵי הָיוּ דּוֹחֲקִים בַּפָּרֹכֶת, נִמְצָא אָרְכּוֹ שֶׁל אָרוֹן לְרָחְבּוֹ שֶׁל בַּיִת:

משנה ז

עַל פֶּתַח הַבַּיִת. אֵצֶל פֶּתַח הַהֵיכָל בִּכְנִיסָתוֹ. וְלֹא הָיוּ מַנִּיחִים שָׁם אֶלָּא לְהַרְאוֹת שֶׁמַּעֲלִין בַּקֹּדֶשׁ, דְּעַכְשָׁיו מַנִּיחִין עַל שֶׁל שִׁישׁ וּמִיָּד נוֹשְׂאָן לַהֵיכָל וּמְסַדְּרָן עַל שֶׁל זָהָב שֶׁל מִשָּׁה:

וְעַל שֶׁל זָהָב בִּיצִיאָתוֹ. עַד שֶׁיְּקַטְרוּ בְּזִיכִים, כִּדְקָתָנֵי לְקַמָּן בְּמַתְנִיתִין:

הַמַּכְנִיסִים עוֹמְדִים בַּצָּפוֹן. דְּהָכִי עָדִיף טְפֵי דְּאוֹתָן שֶׁמְּסַדְּרִים הָעֲבוֹדָה יִהְיוּ בַּצָּפוֹן:

אֵלּוּ מוֹשְׁכִין. וְעַד שֶׁלֹּא יְגִבִּיהוּ מִן הַשֻּׁלְחָן אֵלּוּ מַנִּיחִין:

אֲפִלּוּ אֵלּוּ נוֹטְלִין. וְאֵלּוּ עַצְמָן מַנִּיחִין אַחַר שֶׁנִּטְלוּ:

אַף זוֹ הָיְתָה תָּמִיד. דְּסָבַר רַבִּי יוֹסֵי דְּאֵין תָּמִיד אֶלָּא שֶׁלֹּא יָלִין שֻׁלְחָן לַיְלָה אֶחָד בְּלֹא לֶחֶם:

וְהַחַלּוֹת מִתְחַלְּקוֹת לַכֹּהֲנִים. מִשְׁמַר הַיּוֹצֵא חוֹלֵק עִם מִשְׁמָר הַנִּכְנָס:

חָל יוֹם הַכִּפּוּרִים לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת. שֶׁדִּין לֶחֶם הַפָּנִים לְאָכְלוֹ בְּאוֹתוֹ שַׁבָּת שֶׁנּוֹטְלִים אוֹתוֹ מֵעַל הַשֻּׁלְחָן, וְעַכְשָׁיו אֵין יְכוֹלִים לְאָכְלוֹ מִפְּנֵי הַתַּעֲנִית:

הַחַלּוֹת מִתְחַלְּקוֹת לָעֶרֶב. וְאֵין מַמְתִּינִים לְחַלְּקוֹ לְמָחָר מִפְּנֵי שֶׁנִּפְסָל בְּלִינָה לְאַחַר זְמַנּוֹ שֶׁנִּסְתַּלֵּק:

הַשָּׁעִיר. שֶׁל מוּסָף שֶׁהוּא חַטָּאת וְנֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים:

נֶאֱכָל לָעֶרֶב. בְּלֵילֵי שַׁבָּת. שֶׁזְּמַנּוֹ לְיוֹם וְלַיְלָה עַד חֲצוֹת. וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין יְכוֹלִים לְבַשְּׁלוֹ בְּשַׁבָּת וְלֹא בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים:

הַבַּרְלִיִּים. כֹּהֲנִים שֶׁעָלוּ מִבָּבֶל. וּבִגְמָרָא מְפָרֵשׁ דְּלֹא בַּרְלִיִּים הָיוּ אֶלָּא אַלֶכְסַנְדְּרִיִּים הָיוּ. וְעַל שֵׁם שֶׁשּׁוֹנְאִים תַּלְמִידֵי חֲכָמִים שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֶת הַבַּרְלִיִּים, קָרְאוּ לָאַלֶכְסַנְדְּרִיִּים שֶׁעוֹשִׂים מַעֲשֶׂה רַעֲבָתָנוּת בַּבַּרְלִיִּים:

הָיוּ אוֹכְלִין אוֹתוֹ חַי. כְּשֶׁחָל יוֹם הַכִּפּוּרִים לִהְיוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת:

מִפְּנֵי שֶׁדַּעְתָּן יָפָה. וְאֵינָן קָצִים לֶאֱכֹל הַבָּשָׂר כְּשֶׁהוּא חַי:

משנה ח

וְאֶת הַבְּזִיכִים לְאַחַר שַׁבָּת. וְדִינָן הָיָה לְסַדְּרָן בְּשַׁבָּת בִּשְׁעַת עֲרִיכַת הַלֶּחֶם:

וְהִקְטִיר אֶת הַבְּזִיכִים בְּשַׁבָּת פְּסוּלָה. דִּמְחֻסַּר זְמַן הוּא, שֶׁלֹּא הָיָה עַל הַשֻּׁלְחָן אֶלָּא שִׁשָּׁה יָמִים. וְהָכָא אִי אֶפְשָׁר לְתַקֵּן וְלוֹמַר יַנִּיחֻנּוּ עַד שַׁבָּת הַבָּאָה, דְּכֵיוָן דְּלֶחֶם נִסְדַּר כְּדִינוֹ בְּשַׁבָּת, קְדֻשּׁוֹ שֻׁלְחָן וְשׁוּב אֵינוֹ יָכוֹל לְשָׁהוֹתוֹ אֶלָּא עַד שַׁבָּת רִאשׁוֹנָה, דְּמִפְּסִיל בְּלִינָה:

וְאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם פִּגּוּל. אִם הִקְטִירָן עַל מְנַת לֶאֱכֹל הַלֶּחֶם לְמָחָר אֵינוֹ פִּגּוּל, שֶׁלֹּא קָרַב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ:

וְלֹא מִשּׁוּם נוֹתָר. שֶׁאֵין נוֹתָר חָל עַל הַלֶּחֶם, שֶׁהֲרֵי אֵין רָאוּי לַאֲכִילָה:

וְטָמֵא. הָאוֹכְלוֹ בְּטֻמְאַת הַגּוּף אֵינוֹ בְּכָרֵת, כִּדְאָמְרִינַן בְּהַקֹּמֵץ [דף כה] הַנִּתָּר לַטְּהוֹרִים חַיָּבִים עָלָיו מִשּׁוּם טֻמְאָה, וְזֶה לֹא נִתַּר לַטְּהוֹרִים מֵעוֹלָם, דִּבְזִיכִים הָווּ מַתִּירִים דִּידֵיהּ וְלֹא קָרְבוּ כְּהִלְכָתָן:

יַנִּיחֻנּוּ לַשַּׁבָּת הַבָּאָה. וְיַעֲמֹד שְׁבוּעַיִם עַל הַשֻּׁלְחָן. דְּכֵיוָן דְּלֹא נִסְדַּר בְּשַׁבָּת אֵין שֻׁלְחָן מְקַדֵּשׁ עַד שֶׁתַּגִּיעַ שַׁבָּת, וּמֵאוֹתוֹ שַׁבָּת יָכוֹל לְהַשְׁהוֹתָן שִׁבְעַת יָמִים:

שֶׁאֲפִלּוּ הֵיא עַל הַשֻּׁלְחָן יָמִים רַבִּים. קֹדֶם הַשַּׁבָּת:

אֵין בְּכָךְ כְּלוּם. שֶׁאֵין הַשֻּׁלְחָן מְקַדְּשׁוֹ עַד הַשַּׁבָּת, הִלְכָּךְ לֹא מִיפְסַל בְּלִינָה לְאַחַר הַשַּׁבָּת:

משנה ט

אֵין פָּחוֹת מִשְּׁנַיִם. מִשְּׁנֵי יָמִים מִשֶּׁנֶּאֱפוּ:

נֶאֱכָל לְשִׁלְשָׁה. שֶׁאֲפָאוּם בְּעֶרֶב שַׁבָּת. לְפִי שֶׁאֵין אֲפִיָּתָן דּוֹחָה לֹא שַׁבָּת וְלֹא יוֹם טוֹב:

לְתִשְׁעָה. בְּשַׁבָּת שְׁנִיָּה, שֶׁהִיא תְּשִׁיעִי לַאֲפִיָּתוֹ:

לַעֲשָׂרָה. שֶׁנֶּאֱפוּ בַּחֲמִישִׁי בְּשַׁבָּת:

שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. קֹדֶם לְשַׁבָּת. נֶאֱפָה בְּרִבִיעִי וְנֶאֱכָל בְּשַׁבָּת שְׁנִיָּה, הֲרֵי לְאַחַד עָשָׂר. וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי שְׁנַיִם עָשָׂר נִינְהוּ, דְּהָא אוֹתָהּ שַׁבָּת הָוֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים וְאֵין הַלֶּחֶם נֶאֱכָל עַד לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת. הָא לֹא קַשְׁיָא, דִּלְעִנְיַן אֲכִילַת קָדָשִׁים הַלַּיְלָה הוֹלֵךְ אַחַר הַיּוֹם שֶׁעָבַר, הִלְכָּךְ מִקְרֵי אַחַד עָשָׂר:

וְאֵינוֹ דּוֹחֶה לֹא אֶת הַשַּׁבָּת וְלֹא אֶת יוֹם טוֹב. לְפִי שֶׁאֵין אוֹפִים וּמְבַשְּׁלִים בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא מַה שֶּׁאוֹכֶל בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם בִּלְבַד:

רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר וְכוּ'. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל:

פרק יב

משנה א

הַמָּנְחוֹת וְהַנְּסָכִים. עַד שֶׁלֹּא קִדְּשׁוּ בַּכְּלִי. אֵינָן קְדוֹשִׁים קְדֻשַּׁת הַגּוּף, אֶלָּא קְדֻשַּׁת דָּמִים, שֶׁצְּרִיךְ לִפְדּוֹתָן וְהַדָּמִים קְדוֹשִׁים. וְדַוְקָא כְּשֶׁנִּטְמְאוּ יֵשׁ לָהֶן פִּדְיוֹן אִם לֹא קִדְּשׁוּ בַּכְּלִי, אֲבָל לֹא נִטְמְאוּ, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא קִדְּשׁוּ בַּכְּלִי אֵין פּוֹדִים אוֹתָן:

הָעוֹפוֹת וְהָעֵצִים וְהַלְּבוֹנָה וּכְלֵי שָׁרֵת. שֶׁנִּטְמְאוּ: **אֵין לָהֶם פִּדְיוֹן**. שֶׁלֹּא נֶאֱמַר פִּדְיוֹן בְּקָדֳשֵׁי הַגּוּף אֶלָּא בִּבְהֵמָה בַּעֲלַת מוּם, דִּכְתִיב (ויקרא כז) וְאִם כָּל בְּהֵמָה טְמֵאָה, אֲשֶׁר לֹא יַקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קָרְבָּן לַה', וְהֶעֱרִיךְ הַכֹּהֵן אֹתָהּ וְכוּ'. וּבְבַעֲלֵי מוּמִים שֶׁנִּפְדּוּ הַכָּתוּב מְדַבֵּר, דְּאִי בִּבְהֵמָה טְמֵאָה מַמָּשׁ, כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר (שם) וְאִם בַּבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה וּפָדָה בְּעֶרְכְּךָ, הֲרֵי בְּהֵמָה טְמֵאָה אֲמוּרָה. וְאִשְׁמוֹעִינַן בְּמַתְנִיתִין דְּאַף עַל גַּב דְּאִשְׁתְּחַן בְּקָדוֹשׁ קְדֻשַּׁת הַגּוּף וְנָפַל

בֵּיהּ מוּמָא דְּמִפְרִיק, הָעוֹפוֹת וְהָעֵצִים וְהַלְּבוֹנָה וּכְלֵי שָׁרֵת דְּקַדְּשֵׁי קָדָשִׁים הַגּוּף וְנִטְמְאוּ לֹא מִפְרְקֵי:

משנה ב

מַה שֶּׁהַבִּיא הַבִּיא. דְּאָמְרִינַן לֹא לְשֵׁם נִדְרוֹ הֵבִיאָהּ, אֶלָּא נְדָבָה אַחֶרֶת הִיא זוֹ:

זוֹ לְהָבִיא בְּמַחֲבַת. שֶׁהָיְתָה עִשָּׂרוֹן סֹלֶת מֻנַּחַת לְפָנָיו, וְאָמַר, זוֹ לְהָבִיא בַּמַּחֲבַת וְכוּ':

הֲרֵי זוֹ פְּסוּלָה. דְּקָבָעָהּ לַכְּלֵי שֶׁהִזְכִּיר בָּהּ וְאֵין יָכוֹל לְשַׁנּוֹתָהּ לִכְלֵי אַחֵר:

אֲלוּ לְהָבִיא בִּכְלֵי אֶחָד. אֵלּוּ שֶׁהָיוּ מֻנָּחִים לְפָנָיו:

הֲרֵי אֵלּוּ פְּסוּלִים. דְּהֵיכָא דְּנָדַר בִּכְלֵי אֶחָד וְהֵבִיא בִּשְׁנֵי כֵּלִים מַפְרִישׁ מִמֶּנָּה שְׁנֵי קֻמְצִים, וְהוּא לֹא נָדַר אֶלָּא קֹמֶץ אֶחָד. וְעוֹד, שֶׁמִּנְחָה חֲסֵרָה הִיא בְּכָל כְּלֵי וּכְלֵי. וְהֵיכָא דְּנָדַר בִּשְׁנֵי כֵּלִים וְהֵבִיא בִּכְלִי אֶחָד הַוְיָא מִנְחָה יְתֵרָה וּמַעֲט בַּקֻּמְצִין, שֶׁהוּא בֵּרֵר לָהּ שְׁנֵי קֻמְצִין וְלֹא קֹמֶץ אֶלָּא אֶחָד:

אָמְרוּ לוֹ בִּכְלִי אֶחָד נָדַרְתָּ. וְלֹא חָשׁ לְדִבְרֵיהֶם וְהִקְרִיבָהּ בִּשְׁנֵי כֵּלִים, פְּסוּלִים, וְאַף עַל גַּב דְּלֹא אָמַר אֵלּוּ לְהָבִיא בִּכְלִי אֶחָד. מִשּׁוּם דְּהַשְׁתָּא לֵיכָּא לְמֵימַר לְשׁוּם נְדָבָה אַחֶרֶת אַיְתֵי לַהּ, דְּכֵיוָן דְּאָמְרֵי לֵיהּ בִּכְלִי אֶחָד נָדַרְתָּ הָוָה לֵיהּ לְמֵימַר לְהוּ אֲנָא מִשּׁוּם נֶדֶר אַחֲרִינָא מַיְתִינָא לַהּ:

כְּשֶׁתֵּי מָנָחוֹת שֶׁנִּתְעָרְבוּ. דְּאָמְרִינַן בְּפֶרֶק הַקּוֹמֵץ, אִם יָכוֹל לְקֹמֶץ מִזּוֹ בִּפְנֵי עַצְמָהּ וּמִזּוֹ בִּפְנֵי עַצְמָהּ כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לָאו פְּסוּלוֹת. וְהָא דְּקָתָנֵי לְעֵיל אֵלּוּ לְהָבִיא בִּשְׁנֵי כֵּלִים וְהֵבִיא בִּכְלִי אֶחָד פְּסוּלוֹת, מַיְרֵי כְּגוֹן דְּלֹא יָכוֹל לְקֹמֶץ מִכָּל אַחַת בִּפְנֵי עַצְמָהּ:

משנה ג

הֲרֵי עָלַי מִנְחָה מִן הַשְּׂעֹרִים יָבִיא מִן הַחִטִּים. שֶׁאֵין מִנְחַת נְדָבָה בָּאָה אֶלָּא מִן הַחִטִּים. וּכְגוֹן שֶׁאָמַר אִלּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁאֵין מְבִיאִים מִנְחָה מִן הַשְּׂעֹרִים לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר אֶלָּא מִן הַחִטִּים. אֲבָל אִם אָמַר לֹא הָיִיתִי נוֹדֵר כְּלוּם, אֵינוֹ חַיָּב כְּלוּם:

יָבִיא סֹלֶת. דִּכְתִיב (ויקרא ב) סֹלֶת יִהְיֶה קָרְבָּנוֹ:

רַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר. רַבִּי שִׁמְעוֹן סָבַר בִּגְמַר דְּבָרָיו אָדָם נִתְפָּס, וְהוֹאִיל וּגְמַר דְּבָרָיו שֶׁלֹּא כְּדִין הַמִּנְחָה, אֵינוֹ חַיָּב כְּלוּם. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

משנה ד

שֶׁכֵּן צִבּוּר מְבִיאִים וְכוּ'. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים לַפָּר לִשְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר פָּרִים הֵם תְּשָׁעָה וּשְׁלֹשִׁים עֶשְׂרוֹנִים, וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ לְאַרְבָּעָה עָשָׂר כְּבָשִׂים הֵם אַרְבָּעָה עָשָׂר עֶשְׂרוֹנִים, וּשְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים לָאַיִל לִשְׁנֵי הָאֵילִים הֵם אַרְבָּעָה עֶשְׂרוֹנִים, הֲרֵי חֲמִשִּׁים וְשִׁבְעָה, וְלִשְׁנֵי תְּמִידִים שְׁנַיִם, וְלִשְׁנֵי כִבְשֵׂי מוּסַף שַׁבָּת שְׁנַיִם, הֲרֵי שִׁשִּׁים וְאֶחָד. וְאָמַר לָהֶם רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְכִי כָּל אוֹתָן

שֶׁל אוֹתוֹ יוֹם בִּכְלִי אֶחָד הָיוּ, וַהֲלֹא אֵלּוּ לַפָּרִים וְאֵלּוּ לָאֵילִים וְלַכְּבָשִׂים, וְאִי מְעָרֵב לְהוּ מִפְּסִיל, שֶׁמִּנְחַת פָּרִים בְּלִילָתָן עֲבָה, שְׁנֵי לֶגִים לְעִשָּׂרוֹן, חֲצִי הַהִין לִשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים, וּמִנְחַת כְּבָשִׂים בְּלִילָתָן רַכָּה, רְבִיעִית הַהִין לְעִשָּׂרוֹן דְּהַיְנוּ שְׁלֹשָׁה לֶגִים, וְהֵן בּוֹלְעוֹת זוֹ מִזּוֹ, וְנִמְצֵאת זוֹ חֲסֵרָה וְזוֹ יְתֵרָה. אֶלָּא מִפְּנֵי מָה אֵין מֵבִיא יָחִיד שִׁשִּׁים וְאֶחָד עֶשְׂרוֹנִים בִּכְלִי אֶחָד, דְּעַד שִׁשִּׁים יָכוֹל לְהִבָּלֵל בְּלֹג אֶחָד. וְהַאי תַּנָּא סָבַר לַהּ כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב דְּאָמַר בְּפֶרֶק שְׁתֵּי מִדּוֹת אֲפִלּוּ מִנְחָה שֶׁל שִׁשִּׁים עֶשְׂרוֹנִים אֵין לָהּ אֶלָּא לֹג. וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִבְלְלָה כָּלָּהּ, כֵּיוָן שֶׁרְאוּיָה לְהִבָּלֵל אֵין הַבְּלִילָה מְעַכֶּבֶת, דְּהָכִי קָיְמָא לַן דְּכָל הָרְאוּי לְבִילָה אֵין בִּילָה מְעַכֶּבֶת בּוֹ, וְכָל שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְבִילָה בִּילָה מְעַכֶּבֶת בּוֹ:

וְשִׁשִּׁים וְאֶחָד אֵין נִבְלָלִים. בִּתְמִיָּה:

קָרְטוֹב. רְבִיעִית שֶׁל רְבִיעִית הַלֹּג:

אֵין מִתְנַדְּבִים לֹג. יַיִן לַנְּסָכִים. שֶׁלֹּא מָצִינוּ מִנְחַת נְסָכִים שֶׁל לֹג אֶחָד וְלֹא שֶׁל שְׁנַיִם וְלֹא שֶׁל חֲמִשָּׁה:

אֲבָל מִתְנַדְּבִים שְׁלֹשָׁה. לֶגִים, דַּחֲזוּ לְכֶבֶשׂ: **וְאַרְבָּעָה**. דַּחֲזוּ לְאַיִל: **וְשִׁשָּׁה**. לֶגִים, שֶׁהוּא חֲצִי הַהִין, דַּחֲזוּ לְפַר: **וּמִשִּׁשָּׁה וּלְמַעְלָה**. מִתְנַדְּבִים, דְּשִׁבְעָה חֲזוּ שְׁלֹשָׁה מִנַּיְהוּ לְכֶבֶשׂ וְאַרְבָּעָה לְאַיִל, וּשְׁמֹנָה חֲזוּ לִשְׁנֵי אֵילִים, וְתִשְׁעָה חֲזוּ לְכֶבֶשׂ וּפַר, עֲשָׂרָה חֲזוּ לְאַיִל וּפַר, אַחַד עָשָׂר חֲזוּ לִשְׁנֵי אֵילִים וּלְכֶבֶשׂ. וְכֵן לְעוֹלָם:

משנה ה

מִתְנַדְּבִים יַיִן. בְּלֹא סֹלֶת וְשֶׁמֶן, וּמְנַסְּכוֹ לַשִּׁיתִין בִּפְנֵי עַצְמוֹ:

וְאֵין מִתְנַדְּבִים שֶׁמֶן. בְּלֹא סֹלֶת וְיַיִן:

מִתְנַדְּבִין שֶׁמֶן. וְקָמְצוֹ וּמַקְטִיר הַקֹּמֶץ וְשִׁירַיִם נֶאֱכָלִים:

שֶׁכֵּן הוּא קָרֵב חוֹבָתוֹ בִּפְנֵי עַצְמוֹ. עִם חוֹבָתוֹ הוּא קָרֵב בִּפְנֵי עַצְמוֹ. אַף עַל פִּי שֶׁהוּא בָּא חוֹבָה עִם הַמִּנְחָה, אֵינוֹ מְעַכֵּב הַמִּנְחָה:

תֹּאמַר בַּשֶּׁמֶן כּוּ'. דְּכֵיוָן דְּלֹא אַשְׁכְּחַן בֵּיהּ דְּלֵיתֵי בִּכְלִי בִּפְנֵי עַצְמוֹ, הַשְׁתָּא נַמִּי לֹא לֵיתֵי:

אֲפִלּוּ פְּרִידָה אֶחָת. תּוֹר אֶחָד, אוֹ בֶּן יוֹנָה אֶחָד, מִתְנַדְּבִים בֵּין שְׁנַיִם. וַהֲלָכָה שֶׁמִּתְנַדְּבִים יַיִן וְשֶׁמֶן בִּפְנֵי עַצְמָן. וּמִתְנַדְּבִים מִנְחַת נְסָכִים בֵּין נְסָכֵי פַּר בֵּין נְסָכֵי אַיִל וְכֶבֶשׂ. וְכָל הַקְּרָבָנוֹת בָּאִים בִּנְדָבָה בְּשֶׁתְּפוּת, חוּץ מִן הַמִּנְחָה, לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ נֶפֶשׁ, דִּכְתִיב (ויקרא ב) וְנֶפֶשׁ כִּי תַקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה:

פרק יג

משנה א

הֲרֵי עָלַי עִשָּׂרוֹן. **פִּרַשְׁתִּי**. כַּמָּה עֶשְׂרוֹנִים אָבִיא וְאֵינִי יוֹדֵעַ כַּמָּה אָמַרְתִּי:

יָבִיא שִׁשִּׁים עֶשְׂרוֹנִים. דְּאִי בְּצִיר מֵהָכִי נָדַר, לֹא אִכְפַּת לִיהּ, דְּמַתְנִי וְאוֹמֵר מַה שֶּׁפֵּרַשְׁתִּי יְהֵא לְנִדְרִי וְהַשְׁאָר יְהֵא לִנְדָבָה. וּבְטִפֵּי מֵהָכִי לֵיכָּא לְסַפּוֹקֵי, דְּאֵין מִנְחָה אַחַת יְתֵרָה מִשִּׁשִּׁים עִשָּׂרוֹן:

הֲרֵי עָלַי מִנְחָה. הָאוֹמֵר הֲרֵי עָלַי מִנְחָה סְתָם:

יָבִיא אֵיזוֹ שֶׁיִּרְצֶה. מֵחֲמֵשׁ מְנָחוֹת:

מְיֻחֶדֶת. שֶׁנִּקְרֵאת מִנְחָה סְתָם וְאֵין לָהּ שֵׁם לָוִוי. וְכָל שְׁאָר מְנָחוֹת יֵשׁ לָהֶם שֵׁם לָוִוי, מִנְחַת מַחֲבַת, מִנְחַת מַרְחֶשֶׁת, מִנְחַת מַאֲפֶה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה ב

מִנְחָה מִין הַמִּנְחָה. הָאוֹמֵר הֲרֵי עָלַי מִנְחָה, אוֹ מִין מִנְחָה:

יָבִיא אֶחָת. מִן הַמְּנָחוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּפָּרָשָׁה:

מְנָחוֹת. עָלַי, אוֹ שֶׁאוֹמֵר מִין מְנָחוֹת עָלַי, יָבִיא שְׁתֵּי מְנָחוֹת מִמִּין אֶחָד:

פֵּרַשְׁתִּי. מִינֵי מְנָחוֹת שֶׁאָבִיא, וְאֵינִי יוֹדֵעַ כַּמָּה מִינִים הֵם שֶׁנָּדַרְתִּי לְהָבִיא:

מֵבִיא חֲמִשְׁתָּן. מִנְחַת סֹלֶת, מִנְחַת מַרְחֶשֶׁת, מִנְחַת מַחֲבַת, מִנְחַת מַאֲפֶה תַּנּוּר, וְהִיא בָּאָה שְׁנֵי מִינִים, חַלּוֹת וּרְקִיקִין:

פֵּרַשְׁתִּי מִנְחָה שֶׁל עֶשְׂרוֹנִים. בִּכְלִי אֶחָד, וְאֵינִי יוֹדֵעַ כַּמָּה עֶשְׂרוֹנִים קָבַעְתִּי בָּהּ:

יָבִיא שִׁשִּׁים עִשָּׂרוֹן. דְּטִפֵּי מֵהָכִי לֵיכָּא לְסַפּוֹקֵי. וְאִי בְּצִיר מֵהָכִי נָדַר לֹא אִכְפַּת לָן, דְּמַתְנָה וְאוֹמֵר כַּמָּה שֶׁפֵּרַשְׁתִּי יְהֵא לְנִדְרִי וְהַשְׁאָר יְהֵא לִנְדָבָה:

רַבִּי אוֹמֵר. כֵּיוָן דְּאָמַר מִנְחָה דְּמַשְׁמַע חָדָא, אַלְמָא בִּכְלִי אֶחָד קָבָעָהּ, וְאִם יָבִיא שִׁשִּׁים בִּכְלִי אֶחָד, שֶׁמָּא בְּצִיר מֵהָכִי נָדַר וְהַוֵי מִנְחָה יְתֵרָה, דְּאֵית לֵיהּ לְרַבִּי דְּקָבִיעוּתָא דְּמָנָא מִלְּתָא הִיא, הִלְכָךְ יָבִיא שִׁשִּׁים מְנָחוֹת מֵאַחַת וְעַד שִׁשִּׁים, חָדָא שֶׁל עִשָּׂרוֹן אֶחָד, וַחֲדָא שֶׁל שְׁנַיִם, וַחֲדָא שֶׁל שְׁלֹשָׁה, וַחֲדָא שֶׁל אַרְבָּעָה, עַד שִׁשִּׁים. שֶׁנִּמְצָא מֵבִיא בֵּין הַכֹּל אֶלֶף שְׁמֹנָה מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים עִשָּׂרוֹן, דְּוַדַּאי חָדָא מִנַּיְהוּ נָדַר. וְאִינָךְ נְדָבָה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי:

משנה ג

לֹא יִפָּחֹת מִשְּׁנֵי גְזִירִין. שְׁתֵּי בְּקָעִיּוֹת גְּדוֹלוֹת. דְּמִעוּט עֲצִים שְׁנַיִם:

וְהַמַּעֲלֶה אֶת הַקֹּמֶץ בַּחוּץ חַיָּב. כָּרֵת, דְּהַעֲלָאָה הִיא. וּבְהַאי כְּלָלָא הָוֵי נַמִּי הַמַּעֲלֶה קֹמֶץ בִּפְנִים דְּהַקְטָרָה מְעַלְיָתָא הִיא, הִלְכָךְ חֲשִׁיב חֲמִשָּׁה קֻמָּצִים וְתוּ לֹא, וְלֹא חֲשִׁיב לְהַאי דְּהַמַּעֲלֶה קֹמֶץ בִּפְנִים לְקֹמֶץ שִׁשִּׁי:

וּשְׁנֵי בְזִיכִים. שֶׁל לֶחֶם הַפָּנִים:

משנה ד

לֹא יְפָחֹת מִדִּינַר זָהָב. וְהוּא שֶׁיֹּאמַר מַטְבֵּעַ שֶׁל זָהָב. דְּאִי לֹא, דִּלְמָא נִסְכָּא דְּדַהֲבָא קָאָמַר, דְּהַיְנוּ חֲתִיכָה שֶׁל זָהָב:

נְחֹשֶׁת לֹא יְפָחֹת מִמָּעָה כֶסֶף. שֶׁיְּבִיא נְחֹשֶׁת שֶׁשָּׁוֶה מָעָה כֶּסֶף:

פִּרַשְׁתִּי. כָּךְ וְכָךְ זָהָב:

וְאֵינִי יוֹדֵעַ כַּמָּה פִּרַשְׁתִּי. יָבִיא כָּל כָּךְ עַד שֶׁיֵּדַע בְּעַצְמוֹ שֶׁמֵּעוֹלָם לֹא נִתְכַּוֵּן לְכָל כָּךְ:

משנה ה

חֲרֵי עָלַי יַיִן. לַנְּסָכִים:

לֹא יְפָחֹת מִשְּׁלִשָּׁה לֹגִּין. שֶׁהֵן פְּחוּתִים שֶׁבַּנְּסָכִים. רְבִיעִית הַהִין לַכֶּבֶשׂ, תְּלָתָא לֹגִּין הֲווּ, שֶׁהִין שְׁנַיִם עָשָׂר לֹגִּין:

שֶׁמֶן לֹא יְפָחֹת מִלֹּג. שֶׁהַפָּחוּת שֶׁבַּמִּנְחָה עִשָּׂרוֹן סֹלֶת, וְהִיא טְעוּנָה לֹג שֶׁמֶן:

רַבִּי אוֹמֵר שְׁלִשָּׁה לֹגִּין. כַּפָּחוּת שֶׁבְּמִנְחַת נְסָכִים, עִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ בָּלוּל בִּרְבִיעִית הַהִין שֶׁמֶן. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי:

כַּיּוֹם הַמְּרֻבֶּה. כְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן שֶׁל חַג הַסֻּכּוֹת כְּשֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת. שֶׁאוֹתוֹ הַיּוֹם מְרֻבֶּה בִּנְסָכִים לַקָּרְבָּנוֹת שֶׁל חוֹבַת הַיּוֹם מִכָּל שְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה. דַּהֲווּ שְׁלֹשָׁה עָשָׂר פָּרִים וְאַרְבָּעָה עָשָׂר כְּבָשִׂים וְאַרְבָּעָה מוּסָפִים, שְׁנֵי מוּסְפֵי דְּשַׁבָּת וּשְׁנֵי מוּסְפֵי דְּחַג, וְאֵילִים שְׁנַיִם וְשָׂעִיר אֶחָד. וְהַנְּסָכִים הַצְּרִיכִים לְכָלָם מֵאָה וְאַרְבָּעִים לֹג:

משנה ו

חֲרֵי עָלַי עוֹלָה יָבִיא כֶּבֶשׂ. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר אוֹ תּוֹר אוֹ בֶּן יוֹנָה. בְּאַתְרֵיהּ דְּתַנָּא קַמָּא לֹא הָיוּ קוֹרִים עוֹלָה סְתָם אֶלָּא לְעוֹלַת בְּהֵמָה, וּפְחוּתָהּ שֶׁבְּעוֹלַת בְּהֵמָה הוּא כֶּבֶשׂ, הִלְכָּךְ יָבִיא כֶּבֶשׂ. וּבְאַתְרֵיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הָיוּ קוֹרִים עוֹלָה סְתָם גַּם לְעוֹלַת הָעוֹף, הִלְכָּךְ יָבִיא תּוֹר אוֹ בֶּן יוֹנָה. וּמַר כִּי אַתְרֵיהּ וּמַר כִּי אַתְרֵיהּ:

יָבִיא פַּר וָעֵגֶל. זְכָרִים וְלֹא נְקֵבוֹת. דְּעוֹלָה לֵיכָּא לְסַפּוֹקֵי אֶלָּא בִּזְכָרִים. וּמַתְנִיתִין רַבִּי הִיא דְּאָמַר לְקַמָּן הַמִּתְנַדֵּב קָטָן וְהֵבִיא גָּדוֹל לֹא יָצָא. אֲבָל רַבָּנָן פְּלִיגֵי עָלֵיהּ וְאָמְרֵי הַמִּתְנַדֵּב קָטָן וְהֵבִיא גָּדוֹל יָצָא, דְּיֵשׁ בִּכְלַל מְרֻבֶּה מֵעֵט. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

פִּרַשְׁתִּי. אֶחָד מִקְּרְבָּנוֹת הַבְּהֵמָה וְאֵינִי יוֹדֵעַ מֵאֵיזֶה מֵהֶן פִּרַשְׁתִּי. יָבִיא מִכָּל מִינֵי בְּהֵמָה הַזְּכָרִים גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים, דְּהַיְנוּ פַּר וָעֵגֶל אַיִל וְשָׂעִיר וּגְדִי וְטָלֶה:

פִּרַשְׁתִּי. אֶת הַמִּין:

וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה פִּרַשְׁתִּי. אִם מִין בְּהֵמָה אוֹ מִין עוֹף:

משנה ז

תּוֹדָה וּשְׁלָמִים. תּוֹדָה אוֹ שְׁלָמִים:

יָבִיא כֶּבֶשׂ. פְּחוּת שֶׁבַּתּוֹדָה וּשְׁלָמִים:

יָבִיא פָּר וּפָרָה. דְּתוֹדָה וּשְׁלָמִים אֵיפְכָּא לְסַפּוֹקֵי בִּזְכָרִים וּנְקֵבוֹת:

וְרָחֵל. נְקֵבָה בַּת שְׁתֵּי שָׁנִים:

גְּדִי. בֶּן שָׁנָה מִן הָעִזִּים:

שָׂעִיר. עֵז בֶּן שְׁתֵּי שָׁנִים:

טָלֶה. כֶּבֶשׂ בֶּן שְׁנָתוֹ:

משנה ח

יָבִיא הוּא וּנְסָכָיו בְּמָנֶה. כָּךְ נִתְפָּרֵשׁ דִּינוֹ בַּתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, שֶׁיְּהֵא עֵרֶךְ הַשּׁוֹר עִם נְסָכָיו מָנֶה:

עֶגֶל יָבִיא הוּא וּנְסָכָיו בְּחָמֵשׁ. סְלָעִים:

אָמַר הֲרֵי עָלַי שׁוֹר בְּמָנֶה. יְבִיאֶנּוּ בְּמָנֶה חוּץ מִנְּסָכָיו, שֶׁהֲרֵי כָּךְ קִבָּעוֹ:

שׁוֹר בְּמָנֶה וְהֵבִיא שְׁנַיִם בְּמָנֶה לֹא יָצָא. שֶׁהֲרֵי קָבַע שׁוֹר בְּמָנֶה:

קָטָן וְהֵבִיא גָּדוֹל יָצָא, רַבִּי אוֹמֵר לֹא יָצָא. מִשּׁוּם הָכִי תָּנָא פְּלֶגְתָּא דְּרַבִּי וְרַבָּנָן הָכָא בְּסֵיפָא, לְפָרוּשֵׁי דְּרֵישָׁא לָאו דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא אֶלָּא רַבִּי הִיא וְלֹא רַבָּנָן. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי:

משנה ט

וְנִסְתָּאֵב. שֶׁנִּפַּל בּוֹ מוּם. דְּבַעַל מוּם אִקְּרֵי טָמֵא כִּדְכְתִיב (ויקרא כז) וְאִם כָּל בְּהֵמָה טְמֵאָה אֲשֶׁר לֹא יַקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קָרְבָּן לַה', וּבְבַעֲלֵי מוּמִין שֶׁיִּפְּדוּ הַכָּתוּב מְדַבֵּר, כִּדְפָרְשִׁינַן בְּפִרְקִין דִּלְעֵיל:

אִם רָצָה יָבִיא בְּדָמָיו שְׁנַיִם. וְלֹא דְּמִי לְרֵישָׁא דְּאָמְרִינַן שׁוֹר בְּמָנֶה וְהֵבִיא שְׁנַיִם בְּמָנֶה לֹא יָצָא, דְּהָתָם דְּאָמַר הֲרֵי עָלַי שׁוֹר בְּמָנֶה חַיָּב עַד שֶׁיְּבִיאֶנּוּ, אֲבָל הָכָא בְּשׁוֹר זֶה וְנִסְתָּאֵב שָׁאנֵי, דְּכֵיוָן דְּאָמַר שׁוֹר זֶה אַקְרִיב עוֹלָה וְנִסְתָּאֵב, אֲזַל לֵיהּ נִדְרֵיהּ, דְּתוּ לֹא מָצֵי לְקַיּוּמֵיהּ: **רַבִּי אוֹסֵר**. לְכִתְחִלָּה. אֲבָל אִם הֵבִיא יָצָא. דְּכֵיוָן דְּאָמַר זֶה, אֵינוֹ חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתוֹ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי:

הַבֵּינוֹנִי שֶׁבָּהֶן הֶקְדֵּשׁ. אַף הַבֵּינוֹנִי שֶׁבָּהֶן הֶקְדֵּשׁ. דְּכִי יֵשׁ לוֹ שְׁנַיִם, הַגָּדוֹל הֶקְדֵּשׁ, שֶׁהַמַּקְדִּישׁ בְּעַיִן יָפָה מַקְדִּישׁ, וּמִסְתָּמָא מוּטָב שֶׁבָּהֶן הִקְדִּישׁ, דִּכְתִיב (דברים יב) מִבְחַר נִדְרֵיכֶם. וְכִי יֵשׁ לוֹ שְׁלֹשָׁה, חוֹשְׁשִׁין אַף לַבֵּינוֹנִי, דְּלֹא יָדְעִינַן אַהֵי מִנַּיְהוּ חָל הַהֶקְדֵּשׁ, אִי אַגָּדוֹל דַּהֲוֵי עַיִן יָפָה, אִי אַבֵּינוֹנִי דַּהֲוֵי עַיִן יָפָה לְגַבֵּי קָטָן, הִלְכָךְ תַּרְוַיְהוּ אָסִירֵי. מִיהוּ לֹא קָרֵב לַמִּזְבֵּחַ אֶלָּא חַד מִנַּיְהוּ. וְהֵיכִי עָבִיד דִּלְשְׁתְּרֵי חַד מִנַּיְהוּ, מַמְתִּין לַבֵּינוֹנִי עַד שֶׁיּוּמַם,

וּמְחַלֵּל אוֹתוֹ אַגָּדוֹל. דְּמִמַּה נַפְשָׁךְ, אִי אַבֵּינוֹנִי חָל וְלֹא אַגָּדוֹל, הֲרֵי נָפַל בּוֹ מוּם וְחִלְּלוֹ. וְאִי אַגָּדוֹל חָל מֵעִקָּרָא, נִמְצָא בֵּינוֹנִי חֲלִין מֵעִקָּרָא:

פֵּרַשְׁתִּי. אֵיזֶה מֵהֶן וְלֹא יָדַעְתִּי אֵיזֶה הוּא:

אוֹ שֶׁאָמַר לִי אַבָּא. בִּשְׁעַת מִיתָתוֹ, אֶחָד מִשְּׁוָרַי הִפְרַשְׁתִּי לְהֶקְדֵּשׁ, וְאֵינִי יוֹדֵעַ עַל אֵיזֶה מֵהֶן אָמַר לִי:

הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶן הֶקְדֵּשׁ. דְּהֵיכָא דְּאָמַר פֵּרַשְׁתִּי לֵיכָּא סְפֵקָא, דְּוַדַּאי הַגָּדוֹל פֵּרֵשׁ:

משנה י

בְּבֵית חוֹנְיוֹ. בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁבָּנָה חוֹנְיוֹ בְּנוֹ שֶׁל שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק בְּאַלֶּכְסַנְדְּרִיָא שֶׁל מִצְרַיִם. שֶׁכְּשֶׁמֵּת שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק אָמַר לָהֶם, חוֹנְיוֹ בְּנִי יְשַׁמֵּשׁ תַּחְתַּי, מִפְּנֵי שֶׁהָיָה בָּקִי וְרַגִּיל בָּעֲבוֹדָה יוֹתֵר מִשִּׁמְעִי אָחִיו. וְלֹא קִבֵּל עָלָיו חוֹנְיוֹ לִהְיוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל לְפִי שֶׁהָיָה שִׁמְעִי אָחִיו גָּדוֹל מִמֶּנּוּ שְׁתֵּי שָׁנִים וּמֻחֲזָקָה. וְנִתְמַנָּה שִׁמְעִי כֹּהֵן גָּדוֹל תַּחַת אָבִיו. לְיָמִים נִתְקַנֵּא חוֹנְיוֹ בְּשִׁמְעִי אָחִיו, אָמַר לוֹ בֹּא וַאֲלַמֶּדְךָ סֵדֶר עֲבוֹדָה. הִלְבִּישׁוֹ כְּתֹנֶת בַּד דַּקָּה שֶׁלּוֹבְשׁוֹת הַנָּשִׁים עַל בְּשָׂרָן וְעָלֶיהָ אֵזוֹר צֶר קָטָן וְהֶעֱמִידוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ, יָצָא וְאָמַר לְאָחִיו הַכֹּהֲנִים רְאוּ מַה נָּדַר זֶה וְקִיַּם לַאֲהוּבָתוֹ, אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁאֶתְמְנֶה לְכֹהֵן גָּדוֹל אֶלְבַּשׁ כְּתֹנֶת שֶׁלֵּיכִי וְאֶחְגֹּר בְּאֵזוֹר שֶׁלֵּיכִי. בִּקְשׁוּ אֶחָיו הַכֹּהֲנִים לְהָרְגוֹ, סָח לָהֶם כָּל הַמְּאֹרָע, בִּקְשׁוּ לַהֲרֹג אֶת חוֹנְיוֹ, רָץ מִפְּנֵיהֶם לְבֵית הַמֶּלֶךְ. וַעֲדַיִן כָּל הָרוֹאֶה אוֹתוֹ אוֹמֵר זֶה הוּא. הִלַּךְ לוֹ לְאַלֶּכְסַנְדְּרִיָא שֶׁל מִצְרַיִם שֶׁהָיוּ בָּהּ רְבָבוֹת מִיִּשְׂרָאֵל וְעָשָׂה שָׁם מִקְדָּשׁ וּבָנָה מִזְבֵּחַ וְהֶעֱלָה עָלָיו לְשֵׁם ה'. וְעַל אוֹתוֹ מִזְבֵּחַ נִתְנַבֵּא יְשַׁעְיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה מִזְבֵּחַ לַה' בְּתוֹךְ אֶרֶץ מִצְרַיִם. וְעָמַד הַבַּיִת הַהוּא קָרוֹב לְמָאתַיִם שָׁנָה וְנִקְרָא בֵּית חוֹנְיוֹ עַל שְׁמוֹ. וְהַכֹּל מוֹדִים שֶׁהַקָּרְבָּנוֹת שֶׁהָיוּ קְרֵבִים שָׁם אֵינָן קָרְבָּן. לְפִיכָךְ מִי שֶׁאָמַר הֲרֵי עָלַי עוֹלָה וְהִקְרִיבָהּ שָׁם לֹא יָצָא יְדֵי נִדְרוֹ:

שֶׁאִקְרִיבָנָּה בְּבֵית חוֹנְיוֹ. נַעֲשֶׂה כְּאוֹמֵר הֲרֵי עָלַי עוֹלָה עַל מְנָת שֶׁאֶהֱרֶגְנָּה וְלֹא אֶתְחַיֵּב בְּאַחֲרָיוּתָהּ, הִלְכָּךְ אִם הִקְרִיבָהּ בְּבֵית חוֹנְיוֹ יָצָא יְדֵי נִדְרוֹ, אֲבָל חַיָּב כָּרֵת מִשּׁוּם שׁוֹחֵט בַּחוּץ, שֶׁהֲרֵי קָרָא עָלֶיהָ שֵׁם עוֹלָה:

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אֵין זוֹ עוֹלָה. וַהֲרֵי הִיא חֲלִין גְּמוּרִים. שֶׁאֵין שֵׁם הֶקְדֵּשׁ חָל עָלֶיהָ כְּלָל כְּשֶׁאָמַר שֶׁאַקְרִיבֶנָּה בְּבֵית חוֹנְיוֹ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

וְאִם גִּלַּח בְּבֵית חוֹנְיוֹ לֹא יָצָא. אֶלָּא יַחֲזֹר וְיִגַּלַּח בַּמִּקְדָּשׁ בִּירוּשָׁלַיִם, וְשָׁם יָבִיא קָרְבְּנוֹתָיו:

שֶׁאֲגַלַּח בְּבֵית חוֹנְיוֹ, אִם גִּלַּח בְּבֵית חוֹנְיוֹ יָצָא. דְּהַאי גַּבְרָא שֶׁנָּדַר בַּנָּזִיר כְּדֵי שֶׁיְּגַלַּח בְּבֵית חוֹנְיוֹ, לְצַעוֹרֵי נַפְשֵׁיהּ נְתַכַּוֵּן, וּמִפְּנֵי שֶׁהָיָה קָרוֹב לְבֵית חוֹנְיוֹ וְרָחוֹק מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אָמַר אִי סָגֵיא בְּבֵית חוֹנְיוֹ טָרַחְנָא, טְפֵי לֹא מָצֵינָא לְאַצְטָעוֹרֵי, וְלֹא חָל שָׁם נְזִירוּת עָלָיו, אֲבָל נַעֲשֶׂה כְּמִי שֶׁנִּשְׁבַּע שֶׁלֹּא לִשְׁתּוֹת יַיִן עַד זְמַן פְּלוֹנִי:

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. אֵינוֹ נָזִיר כְּלָל וּמֻתָּר לִשְׁתּוֹת יַיִן. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:
וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר לְדָבָר אַחֵר. אִם שִׁמְּשׁוּ לַעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁלֹּא יְשַׁמְּשׁוּ עוֹד בֵּירוּשָׁלַיִם:
וַהֲרֵי הֵן כְּבַעֲלֵי מוּמִין. שֶׁחוֹלְקִים וְאוֹכְלִים בַּקְּדָשִׁים: